

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DANSKERE UNDER SYDKORSET

OLAF LINCK

DANSKERE UNDER SYDKORSET

REJSEOPLEVELSER PAA DEN SYDLIGE
HALVKUGLE

HJEMMETS FORLAG
KØBENHAVN — KRISTIANIA

1 9 2 1

INDHOLD

	Side
Forord	7
Lodsen gaar fra Borde	9
Don't worry!.....	12
Den jydsk Landsbydrengs Eventyr	19
Fra Melbourne til Adelaide	35
Mens Mandeltræerne blomstrer	43
Den første Diamant.....	51
Onkel Hansen og Frue	62
Rejsende Lykke	82
Gubelarja-Tuiss!	94
Lidt Skandinavisme ved Umfolozifloden	112
Skiftende Stemninger ombord.....	130
„Det sorte Vand“ paa Sumatra	144
Hvad skal jeg kunne — og hvor ligger Chancen?	152

FORORD

Melbourne 1921.

Hvis en Mand, som tænker paa at emigrere, er bange for — paa godt gammel Dansk — at smide Frakken og tage fat, saa raader jeg ham til at blive hjemme. Forøvrigt vil jeg i Korthed sige, at der er bedre Chancer nu ude i Verden, navnlig for en Mand med Handelsblodet i sig, end der var for en Menneskealder siden.

P. Hoelerson
acting Consul General for Denmark
Australia & New Zealand

LODSEN GAAR FRA BORDE

Vi var kommen igennem Suez-Kanalen paa Vejen ud til den store Verden. Ved Port Ibrahim gik Lodsens fraborde, og Det røde Hav med sine hede Vindkast fra Sinais Sandbjerge laa foran os. Lodsens er en Landsmand, og har han været glad ved paa Broen at spørge Nyt fra Danmark, er vi andre glade for hans danske: Lykke paa Rejsen! Lodsgerningen i Kanalselskabets Tjeneste kan synes ensformig — Dag efter Dag at lodse Skibe gennem den smalle Kanal med Udsigt kun til Ørkensand og brune, nøgne Bjerge. Men Stillingen hører til, hvad man i Sømandssproget kalder de gode jobs, den er bedre økonomisk funderet end mangen Skippers, og den forlener sin Mand med en vis Verdensfarve, gør ham til en interessant Person, fordi han mere end de fleste andre Lodser kommer i Berøring med alle Nationers farende Folk.

Vor Lods fik „Jobbet“ paa Grund af sine Sprogkundskaber. Han kunde, da han sejlede som 2. Styrmand paa et af Det Østasiatiske Kompagnis Skibe, tale det franske Sprog, hvad der er ret ualmindeligt blandt danske Styrmande, og det hændte da, at der, paa en Rejse, blandt Skibets Passagerer befandt sig et af Medlemmerne i det franske Kanalselskabs Bestyrelse. Han interesserede sig naturligt nok for den fransktalende Styrmand og tilbød ham Lodsstillingen, og vor unge Landsmand slog til. Jeg

medtager dette lille Træk i Indledningen til min Samling Rejseskitser for at understrege Betydningen hos et lille Folk af Kendskabet til fremmede Sprog. Her blev den Foretrukne Lods i en af Verdenstrafikens Aarer. *Kun* Lods, vil nogle sige, og dog vil jo Poesien til alle Tider give Lodsens Gerning en egen Glans. Og selv om jeg meget vel véd, at mangan Skibsfører bevarer sit skeptiske Syn paa Nødvendigheden af Lodsens Tilstedeværelse, saa har jeg dog paa mine Rejser over Havene oplevet, at Skipperen har staaet nervøs paa Broen og spejdet i sin Kikkert gennem Taage eller Regntykning ind imod Signalstationen paa den farefulde Kyst, opfyldt af den ene Tanke, om Lodsens snart monne komme. Og oppe fra Broen forplanter Spændingen sig ned til Besætning og Passagerer, de hænger alle over Lønningen i den Side af Skibet, der vender mod Land. De to Ord „Lodsens kommer!“ har i ondt Vejr og ukendt Farvand en ejendommelig Magt. Med ham ombord gaar vi trygt mellem Skær og Grunde mod Havn.

Her i denne Bog lader vi Lodsens gaa fraborde, og lader vi det smukke danske Skib styre ud over Havet. Vi følger det for at se Lande, vi ikke før havde set, og for at mødes med Landsmænd i det Fremmede. Med Forkærlighed opsøgte jeg dem, der var kommet paa „den sikre Side“, dem, der ved energisk Arbejde var paa Vej opfter eller allerede havde opnaaet en Position, Danmark til Ære. Dette gjorde jeg, fordi Hensigten med min Bog skulde være den, at ægge unge rejselystne Danske til at prøve deres Kræfter ude. Imidlertid har man langt lettere ved at træffe de Landsmænd, der er havnet paa Skyggesiden; hvor *deres* Ansigter glimtvis viser sig paa de følgende Blade, vil de formentlig kunne tjene som

Faresignaler for unge Landsmænd med Udvé og Eventyrlyst.

Glem blot ikke dette, at vel er Eventyrets Dage ikke forbi, men *Eventyrlysten* alene fører ikke til Maalet. Den første Betingelse for at slaa Rod er det sunde Blod og den første Betingelse for at vokse *Viljen* til at gaa til Tops i alskens Vejr.

Skibet har ført os ud. Saa staar det til os selv, om vi skal gro eller visne derude. Til os selv, ja — og saa til Lodsens over alle Lodser, Ham, Menneskene aldrig tør lade gaa fraborde.

Tvers af St. Helena, 0° Lgd. 13° s. Brd.
December 1920.

Olaf Linck.

DON'T WORRY!

I Torres Strædet sagde den australske Lods til mig, at naar jeg kom til Brisbane, maatte jeg ikke undlade at hilse paa den gamle Oberstløjtnant Larsen — „en af de bedste blandt Deres Landsmænd herude, tip top fine!“ forklarede han.

Det lød jo meget opmuntrende:

At komme sejlene fra en Verdensdel til en anden og allerede ude paa Havet høre fra fremmede Læber Ros over en Landsmand.

„Han er Konsulens højre Haand,“ fortalte man mig inde i Brisbane.

Men paa det danske Konsulat traf jeg ikke den gamle Oberstløjtnant. Han var paa sit Kontor i Statsbanernes Administrationshus.

Forresten et mærkeligt „dansk“ Konsulat — men lad mig sige det straks, at jeg siden fandt mange af samme Type. I Brisbane slog det vrangt mig kun saa meget stærkere, fordi jeg havde det danske Konsulat i Singapore saa frisk i Erindringen. Stor og lys Tropehal, med mange svirrende „fan“s i Loftet, som Kontor, en udmærket dansk Mand, Ø. K.s Agent paa Stedet, som Konsul, en Stab af yngre og unge Danske omgivende ham.

Der — den danske Tunge lydende mod En, naar man traadte ind ad Døren i de fremmede Omgivelser.

Her — Repliken: The Consul is not yet in! Paa Kontoret ikke en Sjæl, Konsulen iberegnet, der forstod Dansk.

Jeg overrakte en Skrivelse fra det danske Udenrigsministerium, vedrørende ønskede Oplysninger m. m. under mit Ophold, og havde den Fornøjelse at se den ene efter den anden af Personalet stirre paa Indholdet, som kunde det være affattet paa Mars-Sproget.

Siden gik Brevet hen til „den højre Haand“. Det var blevet en nødvendig Koutume. Alle Skrivelser paa det mærkelige danske Sprog gik fra det danske Konsulat hen til en i Byen bosat Dansker for at han, rent velvilligt, kunde oversætte dem til Engelsk for Konsulen. At der ved denne Omvej kunde opstaa generende Forsinkelser, havde man øjensynlig ingen Samvittighedsnag af. Konsulatsforretningerne var jo kun en Biting for Indehaveren af Hvervet.

Jeg spurgte den gamle Oberstløjtnant, om han ikke fandt disse Tingenes Tilstand noget bagvendt, og naturligvis maatte han indrømme det. Men „Tingene“ havde nu slæbt af saa længe, at man vist fandt dem uundgaaelige. Der spillede jo Hensyn ind om lønnet eller ikke lønnet Konsul, og hvad et lille Land mente at have Raad til. De ofte fremsatte Betragtninger. *Dertil* kom, at det danske Sprog, saa vel som alle andre fremmede Sprog, havde været banlyst i Australien under Krigen. Jeg mente, at det saa var paa høje Tid at faa Sproget banket ind i Bevidstheden igen. Australien skylder danske Emigranter saa meget, at vort Sprog skulde synes velhørt i denne Del af Verden.

Oberstløjtnanten selv var jo en af dem, som havde tilført Landet frisk Blod og nyt Initiativ og vist det Offervilje. Som ung dansk Polytekniker rejste han herud, prø-

vede først som de fleste Emigranter noget af hvert og gik saa ind i Guvernementets Tjeneste som Railway Surveyor, en Post, der førte ham til en ledende Stilling. Han har været med til at anlægge adskillige Hundrede miles Jernbane gennem Queenslands Bjerge og Dale.

Folk i Banetjenesten raadede ham fra at tage den overordnede Stilling, skønt den var godt aflagt.

Hvorfor?

„Jo,“ siger Oberstløjtnant Larsen, „fordi mine fire Foræggere, som havde siddet ved dette Skrivebord, alle kom galt afsted. En blev sindssyg, en døde af en Byld paa Hjernen, en skød sig — den fjerde blev kørt over af et Jernbanetog. Men jeg havde dengang faaet lidt Smæk ved forkert Pengeanbringelse, og af Hensyn til Familien slog jeg til. Jeg tænkte, at mit gamle Motto: Don't worry! nok skulde hjælpe mig, og jeg har da ogsaa været tilfreds med min Lod i Australien — rent økonomisk set,“ føjer den gamle Oberstløjtnant til i en stille Tone.

Paa Opsatsen over hans Skrivebord ser jeg opstillet en Hovedskal af en Australneger. Paa den elfenbensgule Pande har Oberstløjtnanten skrevet nys nævnte Motto. Hans skælmske Øjne smiler gennem Lorgnetglassene: „Ja, det er sandt, at det ofte har hjulpet at løfte Hovedet og møde det Ord. Det er ligesom et Stikord til at gaa videre med nyt Mod.“

Vilhelm Larsen har nu levet i Australien i fyrretyve Aar og har i denne lange Aarrække været Danmark en god Søn derude. De Danske i Brisbane finder ikke Lovord nok, naar de taler om „Oberstløjtnanten“. Han har været den derværende danske Forening „Hejmdal“s Formand i mange Aar, og ingen nyankommen Dansker har forgæves søgt hans Raad. Sit andet Fædreland har han tjent

med Ære, baade i Fredens og Ufredens Dage — endnu under Krigen var han aktiv i det lokale Forsvar. Og for Konsulatet har han altsaa været højre Haand, men heller ikke mere. Ønsker heller ikke mere nu. Jeg tror, det vil være korrektere udtrykt, at Vilhelm Larsen nu som „den gamle Oberstløjtnant“ kun ønsker at leve i Bevidstheden om at gøre sin Pligt. Men rundt om i Verden findes der mange saadanne „højre Hænder“, der arbejder uset for det lille Hjemland, og som efter Krigen burde sættes i Stand til at rykke op paa Hovedets Plads.

I Mørkningen kører vi hjem til Vilhelm Larsens Hus „Vistoft“ i et af Brisbanes Villakvarterer. „Paa Gade og i Sporvogn maa vi helst tale Engelsk!“ siger han. Der er mørkt i Haven, da vi ankommer til Stedet; og jeg vilde gerne have haft et Indtryk af denne Have, som han selv har anlagt og selv holder vedlige; for jeg kommer til Queensland i Juni Maaned, Vinterens Tid, midt i Rosen- og Jordbærsæsonen. Men Klokken syv er Tropemørket faldet paa. Saa gaar den gamle Oberstløjtnant rundt og stryger Tændstikker i den lune Vinteraften og viser mig sine Nyplantninger og Frugttræer, sin Vin, sine Figen, sine Oranger, sin Kaal; pas paa, Tomater dér! sin Hønsegaard. Den veltjente Stabsofficer har selv tømret Hønsehuset sammen og spændt Hønsevæv ud. Tilfældig Arbejdshjælp er ukendt her, hvis man da ikke har Lyst til at betale svimlende Summer. Det samme gælder kvindelig Hjælp i Huset. En Tjenestepige er ikke til at opdrive for Guld. Og alligevel fremturer Australien i den Daarskab at holde kulørt Arbejdshjælp ude.

Unge Piger fra de jevne Hjem foretrækker Pladser som Ekspeditricer, Maskinskriversker, Elevatortjenere o. s. v., hvorved de kan have deres Aften og Søndag fri. Naar

de skal giftes, er de som Regel lige saa uvidende om Husgerning som en Neger inde fra Busklandet. En ung Dansker i Queensland fortalte mig, mens han rev sig fortvivlet i Haaret, at Landet var jo „i og for sig“ godt nok, men det var „noget værre Hundeæde“, der blev spist i de fleste Hjem. Altsaa set med danske Øjne. Og det var udelukkende, fordi Pigebørnene ikke lærte at interessere sig for andet end pænt Tøj. Han havde haft den mærkelige Oplevelse, at en nygift Australierinde tilberedte en Kanin ved at putte den i varmt Vand og plukke den som en Høne! En anden gjorde Fisk i Stand ved at skruppe dem med Sæbe!

— Før vi gaar ind, beder Oberstløjtnanten mig om ikke at tale om Familieforhold, med mindre hans Hustru selv skulde bringe dette Emne paa Bane.

I Forvejen har han fortalt mig, at han havde to vordende Svigersønner, som begge meldte sig frivilligt, da Australien fik Brug for en Hær. De avancerede begge til Løjtnanter og gik derefter til Fronten — hver til sin. Den ene til Reims, den anden til Gallipoli. Reims-Løjtnanten blev haardt saaret i Hovedet og laa paa Hospital i England i et Par Aar, er nu kommen tilbage til Australien, men har atter maattet ty til Hospitalet. Løjtnanten, som gik i Land ved Gallipoli, blev ifølge Kammeraters Udsagn dræbt straks efter Landstigningen ved en frygtelig Eksplosion. „Savnet“ er Krigens poetiske Ord for de udslattede . . .

Ved Bordet sidder den gamle Oberstløjtnant og samtaler paataget muntert om alt muligt — nej, om *Et* ikke. Hans Hustru, hans Brud fra Danmark, forsyner os alle af et godt Hjerte og har et ungt og yndigt Smil til os alle — ingen Kvinde smiler saa dejligt som en Mo'r, hvis

Haar Sorgen har gjort sølverhvide. De to Døtre tager livlig Del i Samtalen, som her i Huset føres paa Dansk. Husets unge Søn er den eneste, som foretrækker Engelsk. Han var Kadet og stod lige paa Springet til at skulle „med“, da Freden kom.

Vore Sønner sværger til England, siger de Danske i Australien, og vi selv tjener Landet med Stolthed. Men vort Hjerter er ved Øresund.

Om Aftenen er Moder og Døtre bedt ud til nogle Veninder, Sønnen har en Kammerat at gæste. Oberstløjtnanten og jeg faar os da en stille Time, i hvilken Fotografierne og Minderne tages frem.

Flere af disse Billeder fortæller mig, at de hvide Haar er kommet hurtigt. Sølvhaaret blev Kvindernes Victoria Kors. Denne Bladen i et Album er Historien om en Moder, som under Taarer bad om, at Ulykken maatte blive afvendt, men som selv opfordrede sine Døtres Udkaarne til at kæmpe for Æren. Saadan var Australiens Mødre. Og Døtrene gik i deres Fodspor. Vil Du bede mig om at blive hjemme? kunde en ung Mand spørge sin Trolovede. Og hun vilde svare, at hun holdt Tusinde Gange mere af ham, naar han gik til Fronten. Til Ildliniens Liv eller Død. Med saadanne Kvinders Hjælp kunde Australien gøre sin store Indsats. De gode Hjem anviste Vejen.

— — —

Paa „Vistoft“ tabte de ikke alt. Jeg ser et Billede af Reims-Løjtnanten som Rekonvalescent og Gæst i et dansk Hjem paa Sjælland. Kvindelige Slægtninge er ivrige for at hygge om ham. Nu er han nær sine egne Kære igen, og de haaber alle. Hans egen lille Veninde har mægtige Forbundsfæller.

Forinden jeg gaar, beder Oberstløjtnanten mig kaste et

Blik ind i Døtrene's Soveværelse. „Her skal De se deres Lønkammer,“ siger han, og Stemmen er en anden end ved Bordet. Han peger paa Billederne paa Væggen af de to ventede Svigersønner, purunge, kønne Mænd med livsglade Smil. Løjtnanten fra Gallipoli har faaet sit Billede smykket med lilafarvede Baand, og paa en Hylde under Billedet staar hver Dag friske Blomster med Dugtaarer i Kronbladene.

„Mine Døtre beder hver Aften for deres Brudgom,“ siger den gamle Oberstløjtnant, „og i denne Bøn trøstes de, saa de ligesom lever i Haabet om, at de kommer tilbage. Naar vi blot tror, saa har vi jo intet mistet.

Herinde gemmer de deres Taarer.

Om Dagen giver de Mor deres Smil.

Aa ja, aa ja!“ — De to smaa Suk kom alligevel over den gamle Soldats Læber. Men saa retter han sig: „Vi har jo Drengen! Og om Gud vil Løjtnanten fra Reims. Don't worry!“

— Denne Dansk-Australier er det, som skal nøjes med at tale sit Modersmaal i Smug.

DEN JYDSKE LANDSBYDRENGS EVENTYR

Udenfor Landsbyen laa den høje Kirkebakke, hvorfra man kunde se helt ned i Sønderjylland, som dengang var adskilt fra Danmark ved en kunstig Grænse. Mod Vest var Udsigten fri over Havet. Paa dette Sted kunde Barnefantasien have frit Spillerum, og det var da ogsaa Samlingssted for Landsbyens fremmeligste Dreng og unge Karle. Heroppe sad en Sommeraften omkring Aaret 1880 to gode Venner og talte sammen, mens den nedgaaende Sol forgyldte de svajende Bygmarker. Det var dog ikke Landskabets Skønhed, der var Genstand for de to 16—17-aarige Knøsesamtale — denne drejede sig om et Brev, som den ene af dem, Parcellist Holden Jensens

GENERALKONSUL J. P. HOLDENSON

Søn, Jens Peter, havde hørt om, at Naboens havde faaet fra en Slægtning i Australien. En Onkel, der var rejst derud som ung, og som nu af og til berettede hjem om sit Liv i Guldlandet. Den „australske Onkel“ stod for den lille jyske Landsbys Ungdom som en Eventyrskikkelse. Det blev fortalt om ham, at han var rejst hjemmefra uden en Skilling i Lommen, og nogle Aar efter hed det sig, at han havde haft Heldet med sig i Australien. I de senere Aar ankom ikke sjælden et Pengebrev til hans Søster, der sad Enke med en stor Børneflokk — et af disse hemmelighedsfulde Breve med fremmede Frimærker uden paa og mærkelige Pengesedler inden i, Sedler, som kun Købmanden i Købstaden turde indlade sig paa at veksle og endda kun efter lange og besværlige Udregninger.

Er der noget, der kan sætte en Drengs Fantasi i Svingninger, saa er det vel nok et Pengebrev fra en anden Verdensdel — tænk, at de Penge havde været et helt Fjerdingaar undervejs!

„De siger, at der var fem Pund i,“ sagde Jens Peter.

„Pund?“ gentog hans Ven, Niels, tvivlende.

„Ja, Sterlinger, som de kalder dem, Pengepund. Det er omtrent Hundrede Kroner.“

„Han maa være meget rig, den Onkel!“

„Ja, Ane fortæller, at han har da lige saa meget Land som alle Gaardmændene her i Sognet tilsammen. Og han har over to Tusinde Faar!“

„Det er noget andet end vort det ene,“ sagde Niels sagtnodig.

En Stund sad de to Knøse og saa' i Tavshed Solen gaa ned i Havet. Hver var optaget af sine Tanker.

„Dér gaar en Damper ude,“ sagde Jens Peter og pegede

paa en Røgsøjle, som trak sig parallelt med Horizontlinien. „Hvor mon den skal hen?“

„Hvem der var med ombord,“ nikkede Niels.

„Skal vi gøre Alvor af det?“ udbrød Jens Peter pludselig. „Jeg har spekuleret paa det hele det sidste Aar, og idag har jeg hverken haft Rist eller Ro for den Tanke, at Lykken venter paa mig derude. Skal vi slaa Følge, Niels?“

„Hvad siger *Din* Far?“ spurgte Vennen.

„Han siger, at jeg maa jo være tovlig, men hvis jeg ikke kan faa Bugt med min Rejselyst, saa vil han ikke staa mig i Vejen. Men jeg maa klare mig selv, det siger han ogsaa. En god Madpose, det er vist alt, hvad jeg faar med paa Vejen! Men fem og tyve Kroner har jeg da i min Sparebøsse. Hvad siger *Din* Far, Niels?“

„Han siger omtrent det samme som *Din*,“ lød Nielses Svar. „Men se, jeg har kuns fjorten Kroner i Sparepenge, vil Du saa have mig til Kompanion, Jens Peter?“

De to Unge blev enige om at rejse, naar Høsten var forbi, og da deres Forældre mærkede, at det var Alvor med Rejseplanerne, lagde de ingen Hindringer i Vejen, navnlig ikke, da de begge lovede at komme hjem igen, naar de var blevet velhavende Folk. Jens Peter mente, det vilde tage ham seks Aar!

Nede ved Grænsen vendte den lille Fjedervogn med det brune jyske Øg — Holden Jensens eneste Rigdom. Jens Peter stod længe og kærtegnede Hestens Mule. Saa rev Drengene sig løs fra Slægtninge og Minder, og de sidste Hilsener blev udvekslede tvers over Kongeaa. Med Randselen paa Nakken marcherede de to unge Jyder ad Hamborg til for at finde Skibslejlighed. Gendarmerne, som de passerede, lo lunt i Skægget, da Gutterne sagde, de agtede sig til Australien.

Madposens Indhold var rundeligt og kærligt betænkt, men til Hamborg kunde det ikke række, og Jens Peter og Niels tog da Arbejde undervejs for Husly og Fortæring. I Hamborg fik de Hyre paa en Bark, der gik til Australien. Besætningen var stærkt blandet — Tyskere og Engelskmænd, Skandinaver og Russere. Arbejdet var uvant, og der faldt mange drøje Ord og Knubs, men Gutterne lærte paa Rejsen deres første Engelsk, og det var ingenlunde den daarligste Begyndelse, de fik. Det var Jungmanden John fra Liverpool, som lærte dem den Styrke, der ligger i Valgsproget „Never give up!“ Dette Ord — og saa deres Fadervor, som deres Moder havde paalagt dem aldrig at glemme nogen Aften, det blev deres Ledefyr paa Vejen ud til Sydney, hvor de omsider gik i Land med deres sammensparede Hyre i Lommen, et Par Pund.

I Sydney skiltes de to unge Jyders Veje. De vilde hver for sig arbejde sig frem til Lykken og saa mødes igen, naar der var gaaet nogle Aar.

Der gik seks Aar, før de mødtes i Melbourne — den unge Holdensen og den unge Nielsen.

Den store Velstand, som de drømte om paa Kirkebakken hjemme, havde ingen af dem vundet, men hvad havde de ikke indhøstet af Erfaringer? Som alle Emigranter af den rigtige Støbning havde de prøvet lidt af hvert, været Opvartere, arbejdet som Mejerister, Formænd og Maskinister. En Emigrant maa kunne alt. Arbejde i Guld- og Sølvminer var de heller ikke gaaet af Vejen for. Intet ærligt „job“, som gav Penge, havde de fundet for groft. Bare der var „noget at rive i“, saa de kunde mærke deres Musklers Styrke, saa gik de paa med godt Humør. Deres Opvartergerning havde aabnet deres Blik for, hvad

der kunde tjenes i en Bar — og hvor hurtigt Penge kunde ødes dér. De ødte ingen, men lagde regelmæssigt saa meget af deres Løn tilside, som kunde undværes.

Da Nielsen traf Holdensen, havde den sidste aabnet en lille Forretning med „refreshments“ — Spisevarer, Kaffe, The m. m. Forretningen gik godt, og det var jo morsomt nok at være sin egen Mand i 22 Aars Alderen. Men i Vandreaarene, som de nu begge var enige om burde være forbi, var deres første Kærlighed ikke rustet. Det jydsk Landsbyblod fornægtede sig ikke. Kvægets Brølen, naar det længes efter at blive malket, var i deres Øren den frydefuldeste Musik, og de saftigt grønne Græsgange var for dem selve Livets Farve. Paa Basis heraf og af deres Kapital, som ikke var stor nok til at rejse hjem og forbavse Jylland med, gik de to Rejsekammerater nu for Alvor i Kompagni, købte en mindre Farm og aabnede i Melbourne en Forretning med Landbrugsprodukter.

Det skete for en Menneskealder siden.

Begyndelsen var kun beskeden. To Ekspedienter i Forretningen — Holdensen og Nielsen. To Mand paa Kontoret — Holdensen og Nielsen. Dér tilbragte de deres Aften. Nu, en Menneskealder efter, siger Storkøbmanden, Generalkonsul Holdensons Misundere, d. v. s. dem, som selv manglede Energien til at skabe sig en Position, at han har haft Heldet med sig. Ja, han har været heldig, siger Lediggængereren om den Arbejdsomme. Han har forstaaet „at lave den“, følger han til, mens han skødesløst smider Pengene for den slugte „drink“ paa Barens Disk. Men sovende Mand fanger ikke Sejr. Og uden en Arbejdsdag paa 16 Timer havde Resultatet ikke været saa stort. Mangen stor Forretning ude i Verden er skabt ved, at dens Skaber har siddet i Skjortærmmer ved sin Kontor-

pult til sent i Natten for at gøre det Arbejde, som Dagen ikke levede Tid til.

Før jeg gaar videre, vil jeg her fortælle, hvordan de to Jyder fik deres Navne tilført det lette engelske Præg, som o'et i Slutningsstavelsen giver. Mange vil tro, det var tilsigtet, fordi det ikke er ualmindeligt, at Emigranter forandrer lidt paa Navnet, saa det bedre passer ind i Omgivelserne. Men i dette Tilfælde gik det saaledes til, at der ved Firmaets Start blev bestilt en Mængde Tryksager, Brevpapir, Meddelelser og Konvoluter. Sætteren læste fejl og satte Holdenson og Nielson. Korrekturlæseren blev ikke opmærksom paa Fejlen, og da de to Kompagnoner opdagede den dem af Skæbnen tildelte Navneforandring,

akcepterede de den resolut, bl. a. af den Grund, at det drejede sig om et stort Parti.

„Holdenson & Nielsons Fresh Food Ppty Ltd.“ staar der over et af de største Huse i Flinders Street. I Stuen er der Kontorlokaler og Salgsudstilling af Landbrugsmaskiner, paa første Sal er indrettet et Mejeri efter det mest moderne amerikanske System — midt i Millionbyens City et stort,

HOLDENSON & NIELSONS HUS I MELBOURNE

arbejdende Mejeri! Laboratorium til Undersøgelse af Mælken mangler ikke. Hele det øvrige Hus er optaget af Lagre af Smør, Ost, Æg, Flæsk. Smørret er Hovedartiklen, ser jeg Bjerge af Smør, pakket i 1 og 2 Punds Daaser. Hvor tiltalende er ikke disse Tindaaser. Pyntede med maleriske Etiketter med en Fugl eller en Blomst som Mærke, og efter denne Fugl eller Blomst har hver Smørkvalitet sit Navn. Rimeligvis skal der en fin Smag til at smage Forskel paa Kvaliteterne, men Holdenson & Nielson har gjort den Erfaring, at naar en Husmoder en Gang har fundet Behag i f. Eks. Klokkeblomst-Smør, i Smagen saa vel som i Navnet, saa vil Familien spise Klokkeblomst-Smør til sin Død.

Daasesmørret gaar fra Holdenson & Nielsons Hovedoplag i Melbourne ud over store Dele af Australien samt til Indien, Kina, Japan og Øerne i Indiske Ocean og Sydhavet. Mejeriet i Flinders Street er kun et Led i Virksomheden — en Række Mejerier i Staten Victoria er paa Firmaets Hænder foruden talrige Opsamlingsstationer for Mælk. Desuden ejer Holdenson nogle af Sydaustraliens bedste Kvægfarme.

Nielson er for nogle Aar siden afgaaet ved Døden, hvorefter Forretningen er ført videre af Holdenson. To af dennes Sønner er oplærte i Branchen og rede til at tage Del i Ledelsen, naar de har indhentet, hvad de rent handelsmæssigt forsømte paa Europas Slagmarker

Generalkonsul Holdenson er en god Mand at gæste. Under mit Ophold i Melbourne mødtes vi daglig paa hans Kontor, hvorfra Turen gik til Det danske Konsulat i Collins Street. Naar den indgaaede Post her var set igennem og Sagerne konfereret med Sekretæren, en dansk Dame, gift med en dansk Ingeniør, var Tiden inde til

Lunch, som regelmæssig blev indtaget i Den danske Klub, i Bygningen lige over for Konsulatet. Min første Visit her faldt den 6. Juli, Fredericiadagen, og jeg vil ikke glemme Synet af de to store Dannebrogflag, som fra hver Side. Konsulatet og Klubben, gav hinanden Haandslag tvers over den travle Gadetrafik. Et dansk Hjørne i Australiens Hovedstad. Femten Skridt til Østasiatisk Kompagnis Kontor, lige om Hjørnet Philip W. Heyman.

I Klubben er der hyggeligt at komme, danske Flag, danske Billeder, dansk *Tone*, i det mindste, naar der kommer friske Gæster fra Danmark. Halvdelen af Klubbens Medlemmer er iøvrigt Australiere eller Englændere.

Den danske Klub i Melbourne — jeg omtaler Klubben i dette Kapitel, fordi Generalkonsul Holdenson var dens Formand under mit Besøg i Australien; senere er Formandskabet overgaaet til Revisor Hornemann — ja, naar jeg tænker tilbage paa Klubaftenerne, dukker en Række interessante Ansigter frem:

Revisor Hornemann, der til Ærgrelse for en mere utaalmodig Medspiller spillede en ualmindelig *gennemtænkt* Bridge, og som forøvrigt er en af de uegennyttigste danske Hædersmænd i Australien, sender jeg tidt en venlig Tanke. Jeg tror, han har sit nye Ridderkors liggende paa sit Natbord, for at Ordet „Gud og Kongen!“ kan være det første, hans Øje møder, naar han slaar det op!

Kaptajn Jens Lyng staar bred og urokkelig jydsk bag Hornemanns Stol og kigger ham i Kortene. Lyng, der har skrevet et Par Bøger om Danske i Australien, udsendte for ikke længe siden en Bog om Australiens nye Besiddelse, tidligere Tysk Ny Guinea, hvor han forrettede Tjeneste under Krigen. Jens Lyng er i Hjertet pæredansk og har overfor sin lille australske Hustru vist sig som en glim-

rende Lærer i Sproget — De skulde høre Fruen synge danske Sange i sit Hjem, naar Familien samlede sin Vennekreds. De *gamle* Sange. Per Nilen har trukket sin Jolle paa Land. Saa brummede Lyng Omkvædet: Didelum, didelum døj! Følsomme Tilhørere kunde godt tude lidt i Smug, saa rørende var de danske Aftener hos den aldrende danske Infanteriløjtnant.

Ved Bardisken Heyn med et sarkastisk Smil om Mund og Vismandsblink i Øjet. Han er Broder til Spedalskhedslægen i Christianssted paa St. Croix og tager lige som denne sin Tilflugt til en barok Vits for at ryste Dagens bitre Indtryk af sig. Et Maske-Menneske. Heyn er Overopsynsmand paa Sindssygehospitalet ved Melbourne.

Dérhenne sidder en ung Mand i graa Khakiuniform. Hovedet støttet i Hænderne. Faamælt, lyttende. Hørlyck hedder han, Søn af den afdøde Forfatterinde Lucie Hørlyck. Naar han endelig faar Munden paa Gled, kommer Ordene stødvis, nervøst jagende efter hinanden. Unge Hørlyck blev saaret i Hovedet ved Baupaume — nu gaar han og samler Kræfter og venter paa at blive stærk nok til at overtage en af de Smaafarme, som Regeringen indretter for de hjemvendte Soldater.

Et af de smukkeste Patriark-Ansigter er den gamle Biavler Brun fra Tasmania. Hans Stemme dirrer, da han beder mig hilse Danmark. Brun er en af dem, som spørger efter Billeder, Billeder, Billeder — de vil *genopfriske* Moderlandet, de gamle Emigranter. Han har selv Bistader i Hundredevis, men en enkelt gammeldags Bikube af Straa i en sjællandsk Husmandshave, et Billede af Brendekilde, kalder en Taare frem.

En anden gammel Dansk-Australier rykker mig i Ærmet — han er ikke blevet til noget stort, hører jeg, han

kalder sig selv Hesteklipper, men nu skal De dog høre, hvad han er for en Slags Mand. Min Far, siger han paa et halsbrækkende Dansk-Engelsk, var med i 48; jeg selv var med i 64; min Søn var med i 1915 ved Marne. Og nu har vi faaet Slesvig tilbage — Hurrah! Han sluger mig med Øjnene, han vil absolut give et Glas Øl — det er ham magtpaaliggende at gøre mig forstaaeligt, at han og hans har gjort deres Pligt.

Dér sidder et Ansigt, jeg synes at kende — Gud véd, om ikke den Mand har været Løjtnant ved det danske Feltartilleri engang? Hasforth er nu Hotelejer i Melbourne og ejer ikke saa lidt Land, men før han naaede saa vidt, har han vadsket Guld i Vestaustraliens Miner. Hjælp-som og god. Men naar man besøger ham, skal man være varsom med at komme i Diskussion med ham om sociale Emner, thi da kommer man sent i Seng!

Hvem er *den* Mand? spørger jeg uvilkaarligt, da et fyl-digt, sort-graasprængt Overskæg viser sig i Lokalet. Di-rektør for et Beriderselskab vilde man gætte. Grev S... svarer min Sidemand og nævner et fint og omtalt Navn. Og nu husker jeg det Hele...

Automobilen holder for Døren. Generalkonsul Holdenson kører med mig i Visiter og viser mig Melbourne ud-vendig og indvendig, præsenterer mig for Ministre og for Handelskammerets Præsident, — Generalkonsul Holdenson er selv Præsident for det nyoprettede dansk-australske Handelskammer — og spørger saa pludselig, om jeg vil se „Kvajtorvet“! Der var Auktion, da vi ankom. Hvilken Røst Auktionarius havde — en ustandselig rivende Strøm. Jeg saa Holdensons Øjne spille af Liv, efterhaanden som Kreaturerne blev trukket frem, og jeg fik Respekt for denne Mand, der bevæger sig med lige stor Sikkerhed

FRA EN AF HOLDENSONS KVÆGFARME

blandt Politikere og Handelsstandens Spidser som paa en Farms Jorder, blandt de jevneste Folk.

Det er en Oplevelse at køre igennem Melbourne — fra City ud til Villakvartererne, fra den ene Bydel gennem en Park ind i en ny Bydel, ind i en ny Park, ny Bydel — det er stadig Melbourne, vi befinder os i. Denne Millionby gaar i Modsætning til Skyskraberbyen Sydney i Bredden, efter Principet: Hver Mand sit Hus. Melbourne har en Udstrækning som fra København omtrent til Køge. Ad glimrende Landeveje, tip top fine! som Australieren siger. Hvorfor er de tip top? Fordi de er anlagte af udkommanderede Forbrydere i skarptladte Karabiners Tegn! Det er Englændernes sunde Princip overalt i Verden, hvor de besidder Kolonier: Fangerne ud til offentligt Arbejde, ud at gavne Samfundet og sig selv — i Stedet for at henvise i en Celle.

Dér bor Madame Melba siger Holdenson og peger paa en herlig Villa — og dér ser De det Musikkonservatorium, hun har skænket Byen. Vil De se en anden verdensberømt Dames Hus? Han styrer Automobilen forbi Annette Kellermanns, Svømmersken, Filmsprimadonnaens af Crimbsom rambler halvtskjulte Fehus. Og nu lyner vi med 60 Kilometers Fart forbi hin amerikanske Mangemillionærs Palads, der kom herud som Skomagervend. Hvad han tjente sin Formue paa? Guld. D. v. s. Guldmineaktier . . .

Saa holder vi foran et lille yndigt Hus i en Villaby. Roserne og Pelargonierne blomstrer i Haven, hvor en yngre Mand gaar og graver. Det er altid Foraar i Victoria, — naa, godt lunt kan det unægtelig være om Sommeren, men Vinteren er til Gengæld saa mild, at det nærmest er for et Syns Skyld, at man sidder i Kreds om Aftenen ved Kaminens Brændeild. Haverne hviler aldrig, bærer altid Blomster.

Det er Søndag. Holdenson har inviteret Revisor Hornemann og mig paa Skovtur, og nu holder vi som en Overraskelse udenfor Hornemanns Datters og Svigersøns Hus. Saadan en lille Villa med røde Tegl og to Tusinde Kvadratalen Have i et idyllisk stille Villakvarter koster 1000 Pund Sterling. Svigersønnen, en Ingeniør, planter med et Smil Spaden i Jorden og kommer ud for at hilse, idet han samtidig sender et glad Raab ind imod Huset. En Ungpigeskikkelse flager ud som en Sommerfugl, en nygift Frue, der snart hænger om sin Faders Hals. Vi er kommen til det lille Hjem i The honey month, Honningdagene. En halv Time efter er Parret „dressed“ til Automobiltur, Katten bliver alene hjemme — Katte, Katte i hvert et australsk Hjem! Vi suser ud mod Bregneskovene. I Danmark taler man om en Skov af Bregner — i Australien ser en Bregneskov lidt anderledes ud. Dér sidder Bregnerne som en Krone i Toppen af en 4—5 Meter høj Træstamme. Minder svagt om et afsavet Piletræ, der skyder paany. Skovens, ja hele Australiens fornemste landskabelige Pryd er Eucalyptustræerne, den hvide og den blaa „gum“, ikke at forveksle med Tropernes Gummitræer.

En Skoggerlatter slaar Automobilet imøde. Det er Lattefuglen, The laughing jack, der finder Tilværelsen i Skoven saa ideal, at den ler fra Morgen til Aften. I lange Hop sætter Kænguruerne ind i Tykningen, naar Tudehornet lyder — det gungrer og drøner under Kænguruflokkens Flugt.

Dinneren indtages i et lille Skovhotel, inden Døre. Hvor er de endnu langt tilbage i Australien paa Restaurationsomraadet, eller rettere, hvor er Dansken forvænt. Maden var helt upaaklagelig, men Omgivelserne, vi spiste i, savnede ganske Hygge. Æstetisk Sans har Australien ikke

faaet tilegnet sig. Man sender et længselsfuldt Suk til Skovrestaurationerne og Hotellerne ved Øresund. Farve og Stil fattes de australske Huse. Praktiske Talsmænd for Bedre Byggeskik vil herude have et vidt Arbejdsfelt og en Mission at udføre. I mange Tilfælde svarer Hjemmets Indre til dets graa Ydre. Ret ofte mangler de tre store B'er: Billeder, Blomster, Bøger. Jeg forstaar, at en dansk Emigrant kan længes i et saadant Hjem. Hyggesansen er i Almindelighed ikke den australske Kvindes Styrke.

Jeg er sommetider syg af Længsel, sagde en ung Dansker til mig, da jeg besøgte ham og fandt hans Hustru i Barselseng, medens en Hjælperseke gik op og ned ad Gulvet med en lille Pige og nynnede nogle Strofer. Hvad er det, hun synger, spurgte jeg, er det en Vuggeviser? Ak nej, noget Vrøvl, noget Pjank fra en Biograf formodentlig,*) svarede Manden med et Skuldertræk. Australien kender ingen Vuggeviser, Landet ejer jo ikke engang sin egen Nationalsang. Naar jeg tænker paa min Moders Sang for os Børn, kan jeg stille græde mig i Søvn. De længes hjem da? spørger jeg. Ja, ofte længes jeg voldsomt. Vil Deres Hustru ikke gerne følge Dem til Danmark? Hun vilde følge mig til Kina, til Kongo, om det skulde være, men — men! Der er langt fra Australien hjem. Man skifter ikke Plads saa nemt.

Det var det lille Hjem.

Om Aftenen, da jeg sad i Generalkonsul Holdensons komfortable Hjem paa en af Bakketoppene nogle Mil udenfor City, hvis Lys blinkede ud imod os, syntes jeg at være i et Hjem, stærkt engelskpræget, hvor Længselen var trængt noget tilbage. Sønnerne havde jo kæmpet for Gam-

*) I Pauserne i Biografteatrene gennemlærsker et Orkester Melodien til den nyeste sentimentale Sang, hvis rædsomme Tekst vises paa Lærredet. Hele Publikum synger med, først famlende, tilsidst som en Storm.

mel England — det var deres og deres Kammeraters Fotografier fra Fronten, som fyldte paa Væggene. Fruen var en stilfuld og omsorgsfuld Værtinde, og Generalkonsulen hjalp sin Hustru med at drage Omsorg for, at Tiden ikke faldt Gæsterne lang. Jeg vil længe mindes Holdenson sidende foran Pianolaet, medens Noden løb mekanisk paa sin Valse — eller ved Grammolaens Haandsving. Thi det er jo karakteristisk for disse første Generations Mænd, at de selvfølgelig ikke kunde afse Tid til saadanne Smaating som at lære at spille Musik. Behøves jo heller ikke. Fra Millionærlandet U. S. A. kom der Musikinstrumenter, som kunde igangsættes af enhver og være Forretningsmandens Opmuntring, naar han efter den travle Dag hvilede sig ud i sit Hjem. Jeg lyttede længe forgæves efter en dansk Tone, indtil det viste sig, at Grammolaen havde en Plade med en Duet af Herold og Helge Nissen.

Nej — at Længselen ikke var trængt helt tilbage, det forstod jeg, da Holdenson senere paa Aftenen viste mig rundt i Huset og vi kom til hans eget Værelse, hvor et umiskendelig dansk Ægtepar kiggede ned paa mig fra Væggen. Parcellist Holden Jensen og hans Hustru fra den lille jydsk Landsby. For lidt siden havde Familien drøftet Socialpolitik og Arbejderproblemer med sine Gæster, og Samtalen førtes som altid, hvor blot én Engelsktalende er nærværende, paa Engelsk. Nu stod Holdenson her i sin Stue og talte Jydsk: Mi Faar og mi Mowr! Og han gik hen til et Gemme i et Skuffedarium og tog frem et falmet Stykke Tøj, en Art Pose, hvis Anvendelse ikke var mig helt klar, men om hvilken han forklarede, at det var hin hjemmevævede Madpose, som hans Mor havde givet ham med paa Vejen, da han sammen med Barndomsvennen Niels stævnedes ud i den vide Verden.

Generalkonsul Holdenson er for stærk en Natur til at lade en Stemning faa Bugt med sig, men jeg kunde se af det Blik, han sendte sine gamle, hedengangne Forældre, at han længtes efter at gense Kirkebakken derhjemme.

FRA MELBOURNE TIL ADELAIDE

Jeg havde sat mig tilrette i Kupéhjørnet med en Stabel Rejselekture og kigget lidt paa mine Medpassagerer. I det diagonalt modsatte Hjørne sad, med skødesløst henslængt Underkrop og Ryggen klemmt ind i en Pude i Krogen, en Mand, der vurderet med danske Øjne kunde synes at være kommen ind i 1. Klasses Kupéen ved en Fejltagelse. En Kreaturtrækkertype fra Kvægtorvet. Sixpencen ned over det ene Øje, det andet Øje kiggende godmodigt ud i Rummet. En falmet Overfrakke kastet over Knæene. Store Hænder med iøjnefaldende Ringe — de lynede forresten saa mistænkeligt ægte! Grove Støvler. Det synlige Øje faldt nu og da i, som om dets Indehaver belavede sig paa at slibe en Skraber. Lige over for ham sad en glad og trivelig ældre fater med opknappet „gown“. Smilende ved sig selv undersøgte Præsten Indholdet af en Haandtaske, fra hvilken en blandet Duft af sandwiches og Frugt bølgede ud, tog sit Lommeuhr frem og lukkede Tasken til igen. Strøg med Haanden hen over Skydelaasen, ømt, som man klapper et lille Barns Hoved. En fjerde og en femte Passager sad fordybede i deres Aviser.

Foran mig laa en Jernbanerejse paa tyve Timer, fra Staten Victoria ind i Staten South Australia, fra Melbourne til Adelaide.

Det var lige i Skumringen, og Enhver sad og syslede

med sine egne Tanker. „Kreaturtrækkeren“ havde nu trukket Sixpencen ned over begge Øjne og sov højlydt. En Gang fo'r han i Vejret med et uartikuleret Brøl og lettede lidt paa Skyggen for at sé, om det var blevet bemærket. Præsten smilede og sagde: „De drømte?“ „Yes, Father!“ nikkede Manden og fremsatte derefter henvendt til sig selv, en lang Række hurtigt efter hinanden følgende Yes'er.

Efter nogen Tids Forløb stod Præsten og en anden af Passagererne af, og da der derved blev Plads til at strække sig ud paa det ene Sæde, faldt jeg i Søvn. Jeg vaagnede siden ved, at Sixpencemanden sad i en livlig Passiar med den tredie Passager, en springende Samtale, der rakte fra Sølvmineaktier til den forestaaende Afstemning om Spiritusforbud. I Samtalens Løb, som jeg fulgte halvt i Søvn, trak Sixpencemanden sit ene Bukseben op, halede ned i en Sok og op i et Underbukseben og afslørede en Læg med svulmende Muskler. Underbenet var overbaldyret med blaa Tatoveringer af skønne Kvinder, Sejlskibe for fulde Sejl, Hjerter, gennemstukne af Pile, Dyrehoveder og alt muligt Krimskrams. Der syntes ikke at være en eneste Kvadrat Tomme ubeskrevet Hud tilbage.

Ved Stationen Daylesford blev Manden med det tatoverede Ben og jeg alene i Kupéen.

Han agtede sig til Adelaide, ligesom jeg selv, havde jeg hørt ham sige.

Konduktøren kom og tilbød at „fixe op“ et Par Pladser i Sovevognene. Der var blevet to af disse stærkt efterstræbte Pladser vacante, fordi to Rejsende var udeblevne.

„No thank you!“ sagde den Tatoverede, hvem Konduktøren syntes at kende. „Giv mig to Tæpper, det vil gøre det. De skulde nøjes med det samme,“ foreslog han mig,

„saa sparer De de femten Shillings. Man sover lige saa godt her som i Sovekupéerne.“

Før vi fik Tæpperne, spurgte jeg en passant min Medrejsende, om han havde lignende Tatoveringer paa det andet Ben. Som Svar blottede han Benet — jo, det var lige saa overdaadigt pyntet!

„Hvorfor netop paa Benene?“ spurgte jeg.

„Oh, over det Hele!“ svarede han, og nu fulgte en morsom Fremvisning. Han blottede sine Arme, sit Bryst, trak Skjorte og Undertøj op og viste sin Mave — pragtfulde Tatoveringer, som Sømænd vilde besvime af Misundelse ved at skue. Yes, yes, yes, yes, yes, yes, yes! sagde han under Fremvisningen. Om jeg ønskede at se mere, han havde det, som sagt, *over* det Hele! Kun Ansigtet og Hænderne var gaaet fri. Aa, Tak, det var virkelig alt for meget, jeg var meget tilfreds med det, jeg havde set!

Under den mærkelige Fremvisning havde jeg tillige set, at hans Undertøj var første Klasses.

„Hvem har besørget det Stykke Arbejde for Dem?“ spurgte jeg.

„Aa, det blev gjort i Sydafrika, lidt ad Gangen. Der er rene Kunstnere paa det Omraade i Johannesburg.“

„De har rejst meget?“

„I alle Verdensdele, ogsaa Evropa. Kun i Skandinavien har jeg ikke været; men jeg kommer til Danmark næste Aar, for jeg elsker Danmark, yes, yes, yes, yes, yes, yes, yes!“

„Har De rejst som Artist?“ spurgte jeg.

„Som Bokser!“ demonstrerede han, idet en knyttet Næve susede ud i Luften. Han lo som et glad Barn: „I am a fighting man! De har sikkert hørt mit Plakat-Navn, Dummy Winters! Se her, se her!“

Op af en stor Haandkuffert hentede han scrap-Bøger og Udclip fra Alverdens Aviser. Lange Historier. I „Daily Mail“ en pudsig Karikatur af ham med Hovedet stærkt indbundet, for at bruge et svagt Udtryk. Min nye Ven lignede paa det Billede nærmest emballeret Hakkebøf.

„Ja, dengang var jeg blevet pænt pyntet,“ sagde Dummy Winters. „Næsen var der ikke meget tilbage af. Listen! Listen!“ udbrød han skælmisk og vinkede mig over til sig. Vi mødtes paa Halvvejen. Han tog fat om sin Næse og gav den Køreture fra højre til venstre. Gnig, gnig, gnig, gnig! knækkede det inden i den. Udvendig var der ikke noget særligt at observere, udover en lille koket Skævhed, en halv Snes Graders Deviation! Yes, sagde Dummy Winters, den satte de pænt sammen, yes, yes, yes, yes, yes, yes, yes!“

Jeg sad og bladede flygtigt.

Med Et fangede en godt opsat Overskrift mit Øje.

„Hør, hvad er dette!“ spurgte jeg og slugte det underlige Menneske med Øjnene. „Har De været døvstum?“

„Ja,“ svarede han, „det er der skrevet en hel Afhandling om af en Læge i Sydney. Men jeg maa jo hellere fortælle Dem Historien“

Der blev foreløbig ikke Brug for Tæpperne.

„Ser De, nu er mit Navn saaledes,“ begyndte min Medpassager og rakte mig et Visitkort med Navnet Hal. Winther. „For nu har jeg naaet den Alder, da man ikke bokser offentligt mere. Privat tager jeg min daglige Lektion for at holde mit Blod frisk rullende. Mit Daabsnavn er Winther, og min Fader var en kendt Læge i Sydney. Jeg, den farende Bokser og Klown, er af helt pæn Familie, maa De vide. Min Farbror var Sir Francis Pratt Winther, som var Guvernør i British New Guinea fra 88 til 1903, yes, yes, yes, yes, yes, yes!“

Da jeg var en otte, ni Aars Dreng, blev jeg angreben af en voldsom Skarlagensfeber, under hvilken Sygdom jeg mistede Hørelsen og Talens Brug. Jeg kom mig af Skarlagensfeberen, men blev døvtum, et lille Pjok. Og fordi jeg blev saadan en lille dum Fyr, saa blev jeg behandlet som den grimme „duckling“ — jo, jeg kender godt Deres store Digter Andersen, maa De vide, for jeg har haft god Tid til at læse, og som jeg fortalte Dem, saa elsker jeg Danmark, yes, yes, yes, yes, yes, yes, yes!

Jeg har undret mig over, at jeg fik de mange Hug som Dreng, for selv har jeg altid været blød af mig og bestræbt mig for at være god imod Mennesker, som led ondt. Men, anyhow, Behandlingen kom mig vist alligevel til Gode. Jeg blev haard af Hud. Femten Aar gammel løb jeg hjemme fra og sejlede som Skibsdreng til Sydamerika, hvor jeg gik i Land med nogle faa Shillings i Lommen. Derovre traf jeg en Trup Artister, deriblandt nogle Boksere, som lærte mig at bokse. De syntes, det var en glimrende Ting for mig, at jeg var bleven døvtum, saa slap jeg for at høre mange daarlige Vittigheder, mente de vist. Blandt disse brillante Mennesker blev jeg i godt Humør, jeg sagde Morsomheder med Fingrene og kunde udstøde mærkelige Lyde, der morede Tilskuerne. Jeg blev „Dummy Winters“. Af Hensyn til min pæne Familie lavede jeg den lille Ændring ved mit Navn.

Jeg rejste som sagt meget, men vendte altid med kortere eller længere Mellemlum tilbage til Australien, hvor jeg anbragte mine opsparede Penge. Lige fra min Ungdom har jeg spekuleret, altid spekuleret, fordi jeg satte mig det Maal at blive en rig Mand. Og det var slet ikke saa lidt, jeg kunde lægge op, for jeg brugte ikke store Sager selv. Jeg brød mig ikke om Vin og stærke Drikke,

dem maa en Bokser helst undvære, og Kvinder spenderede jeg ikke paa. Jeg er interesseret i Miner over hele Australien, Guld, Sølv, Tin, Kul; jeg har min egen Asbestmine paa New Zealand og ejer tre Kvadratmile Land paa New Guinea. Dem skaffede min Farbror mig, da han saa', der var noget ved mig. Jeg gav 6 Pence pr. acre for Jorden, nu er den beplantet med Gummitræer og Masser af Penge værd. Mange Mennesker har jeg i min Tjeneste. Før kunde jeg holde Forretningen gaaende ved Korrespondance med mine Ledere, nu har jeg bedre Tid til at tage rundt og se paa Tingene. Jeg har forresten altid været heldig med mine Folk, fordi jeg har budt dem gode Kaar. Hvad Spekulationerne angaar, saa har jeg somme Tider tabt, men oftest vundet. Rig Mand, aa ja, men det skal blive bedre endnu, yes, yes, yes, yes, yes, yes, yes! siger Hal. Winther og skubber sin Sixpence bag i Nakken.

Han søger rundt i sin Kuffert og finder frem Guldprøver og Sølv og Ædelstene og Tin og Asbest. Øverst ligger hans Boksehandsker. Dér en gennemhullet Tegnebog. Souvenir fra San Francisco, siger han, Revolverskud. Det var Meningen, at han skulde have været ekspederet ud af Verden, fordi han slog en Voldsmænd til Jorden, som overfaldt en Krøbling. Tegnebogen reddede hans Liv. I Tegnebogen et Gruppeportræt af tre Smaabørn. Deres? spørger jeg. Nu er de i Himlen, svarer han. De er gift? Har været, har været, men hun gik sin Vej, fordi hun blev ked af at leve sammen med en Døvtum, yes, yes, yes, yes, yes, yes, yes! Nu vil jeg til Danmark for at finde min Brud.

„Men *Miraklet!*“ siger jeg. „Hvornaar kom det, og hvordan?“

„For halvandet Aar siden, da jeg var 58 Aar. Jeg var ude at køre i Motorvogn og støder sammen med en anden

Motorvogn. Vognen pulveriseres, jeg selv faar nogle forfærdelige Knubs, slaar Hovedet og brækker en Bunke Ben. Ligger syg i elleve Maaneder. Men ved Choc'et er alt det rystet i Lave inden i mit Hoved, som var kommet i Ulave for halvtredsindstve Aar siden."

"Hvordan følte det at faa Mælet igen?"

"Det var frygteligt. Jeg troede, jeg var bleven sindssyg. Jeg lallede som et Barn, siger de. Men saa kom det alt sammen lidt efter lidt, og da jeg var Herre over Stemmen, sang jeg af Glæde. Lægerne var umaadeligt forbavsedede. De har sikkert præsteret et Kunststykke. Men Kronen paa Værket blev sat af den Kvinde, som sad ved min Seng og plejede mig og lærte mig at tale paany, som en Moder lærer sit Barn det. En gift, dansk Kvinde. Fra Hospitalet blev jeg overført til hendes og hendes Mands Hjem paa Landet i New South Wales. Dem skylder jeg min fulde Helbredelse.

Om vi kendte hinanden? Jeg har engang hjulpet Manden i Vej, da han gerne vilde være Farmer, men det Mellemværende var for længe siden ude af Verden. Manden havde været syg og uden Erhverv, og da deres egne Midler var opbrugte, tjente Hustruen til Livets Ophold for dem begge ved at gaa ud og pleje Syge. Saa var jeg saa heldig at kunne være dem til lidt Nytte. Da de nu hørte om *min* Sygdom, ofrede hun sig straks for mig. Hun, en Fremmed!

Jeg har før set danske Emigranternes Hustruer i deres Hjem, og jeg synes, at ingen andre Kvinder af dem, jeg har mødt, kan hygge et Hjem som de danske.⁴

"Den farende Mand," her taler den forhenværende „Dummy Winters“, „er udsat for at møde mange Kvin-

der. Egoister de fleste. Penge og Pynt deres eneste Tanke. Hvad kan jeg *faa ud* af ham? tænker de.

Jeg gav dem the devil!

Næste Aar er jeg tredsindstyve Aar, men takket være mine Boksehandsker føler jeg mig som en ung Mand. Og jeg gaar til Danmark for at finde min Hustru, jeg véd, hun er dør, hun findes ikke i noget andet Land i Verden.

Hvad blev Klokken — half past twelve! Saa vil vi sove, sove og drømme, sove og drømme, yes, yes, yes, yes, yes, yes, yes!”

MENS MANDELTRÆERNE BLOMSTRER

I Adelaide, den smilende Hovedstad i det henrivende skønne Syd-Australien, ventede der mig en Oplevelse. Dér bor Danmarks ældste Emigrant. Gamle Werlin. Snart de Hundrede Aar, havde Danskerne i Melbourne fortalt.

Nu har det altid været med ret reserveret Skepsis, jeg qua Pressemand har nærmet mig Hundredaarige. Der skulde jo gerne ved en saadan Lejlighed skabes Læsestof, *graves* Minder frem og sættes et Slags Interview sammen; men Haanden paa Hjærtet, Kolleger! Det meste lavede vi Gavtyve jo selv. I Stolen med mange Puder bag Ryg og Tæppe over de vaklende Knæ og Skammel under de svage Fødder sad Jubeloldingen og nikkede affældigt og fraværende til alle vore planlagte Spørgsmaal. Om han huskede: Frederik den Sjette paa Rotur i Frederiksberg Haves Kanaler, Thorvaldsens Hjemkomst til København, Johanne Louise Heiberg som ung, Aanden fra 48, Koleraaaret 53, Grevinde Danner og alt det. Og saa skrev vi alt-saa Dagens Festinterview. Og nogen Tid efter satte vi en Notits i Avisen om, at den Hundredaarige var vandret heden. Jubeldagen havde været den sidste Opblussen — hvis Oldingen da ikke som en vis Mand fra Haregade fik ny Livskraft gennem Tildelingen af et Dannebrogskors.

Nu dannede Gamle Werlin for saa vidt paa Forhaand en Undtagelse, eftersom han „kun“ var 97. Men man har jo

før hørt om svigtende Aandsevner hos Folk ogsaa i denne Alder. Men nej, De kan tro, Gamle Werlin er endnu en af de yngste af os allesammen herude, betroede en dansk Dame, Fru Bonnerup, gift med den danske Uhrmager Bonnerup i Adelaide, mig. Vil De derud i Aften, saa skal jeg

give Familien et Vink. Tag Sporvognen til „Prospect“ og staa af ved Clifton Street.

Jeg tog derud sammen med en københavnsk Rejsefælle.

Gamle Werlin stod selv i Entreen og tog imod. En rank og sirlig gammel Herre, mindende i det Ydre om Ekscellencen Estrup paa hans gamle Dage. Ingen skulde se paa Gamle Werlin, at han havde „begyndt“ i en beskeden Hørkræmmer i Pilestrædekvarteret. Omkring de 50 Aar havde han solgt sin Forretning og var rejst til Australien med Hustru og en stor Børneflokk, som øgedes herude.

Godt gjort, at emigrere med Familie i Halvtreds-aarsalderen; bedre endnu at slaa Rod. Han *vilde* gøre alle dem til Skamme, som

GAMLE WERLIN

sagde, at han nok snart vendte Næsen hjem igen! Han fik Lykken med sig i den Forretning, som han fortsatte i den nye Verdensdel, førte et regelmæssigt Liv, var en Ven af Guds frie Natur. Det vidunderlige sydaustralske Klima tilskrev han Resten af Skylden for, at Aartierne svandt, uden at han ældedes.

Hvor var hans Haandtryk hjerteligt.

Og hans Stemme glad, da han bød Velkommen!

Snart sad vi i en hyggelig Passiar, Far og den ældste Datter og de to nyankomne fra Danmark, mens to yngre Døtre var sysselsatte i Køkken og Spisestue.

Døtrene maatte sommetider lede efter Ordene og puttede nu og da engelske Ord ind, men Patriarken talte det smukkeste Dansk, jeg har hørt i Australien — med en Bibeholdelse af vore Bedsteforældres Tone: Vindvet med v i Stedet for det haarde u. Aldrig har jeg følt mig saa nær hjemme paa min Rejse som i denne Samtalestund i et sydaustralsk Hus.

Det første, Gamle Werlin ledte Samtalen hen paa, var Sønderjylland.

Danmark skulde have haft Slesvig til Ejderen, mente han. Saa gav han sig til at fortælle os Slesvigs Historie, aabenbarede en forbløffende Hukommelse. Talte om Ting, vi andre havde glemt.

„Fædrelandshistorie — og like — er Fars Yndlings-emne,“ forklarede Lisbet, Datteren.

Saa kom Turen til det gamle København.

„Har „Berlingske“ endnu Kontor i Pilestræde?“ spurgte Werlin. Han havde, saamænd, holdt Morgenberlingeren alle de Aar i København. Kunderne kom jo og bad om at maatte laane den. Og Nikolaj Taarn — det staar der; ja, med Spir og Tilbygning, det havde han set af illustrerede

Blade. Men „Maven“ er helt borte, siger De, hvor er den saa flyttet hen? Ingen „Mave“ mere! Volden er der heller ikke meget mere af. Det var saa borgerligt hyggeligt alt-sammen. Frelserens Kirketaarn med „Manden“ det har de ikke tænkt paa at forandre, vel? Han inddrak, som en Danmark-tørstende, med begærlig Glæde alt, hvad vi for-talte ham om det gamle, som endnu stod. Spurgte og spurgte — jo ogsaa om Ting, vi aldrig havde set. Og han talte om Danmark som „hjemme“, skønt han snart havde levet det andet halvt Hundrede Aar i Australien og sét sine Børn og Børnebørn og Børnebørns Børn vokse op herude.

„Nu kommer Sønnerne snart hjem,“ sagde han og saa' paa Uhret.

Tre ugifte Sønner var ansatte i betroede Stillinger i Forretninger i Adelaide, men boede ligesom de ugifte Døtre hjemme hos deres gamle Far. Den ældste af disse Sønner var i Tredserne. Jeg var ikke længe om at sé, at det var dette daglige Samliv med Børnene, som holdt den gamle ung i Sind. Han havde dem om sig og følte ikke Aarene gaa. Han talte til dem, som man taler til sine smaa Hjemmebørn, men betroede mig dog i Aftenens Løb, som en Indrømmelse, at de jo nu var „voksne“. Alle talte de Dansk, fordi der var danske Gæster; men forstaaeligt nok lød det ofte fra Børnene: Hvordan er det nu, man siger „hjemme“? Ogsaa de, der aldrig havde været i Danmark, kaldte Danmark hjemme.

I Aftenens Løb fyldtes Stuen med endnu flere Børn og en Hærskare af Børnebørn, unge Mænd, der havde været „ved Fronten“, og unge Piger med nordisk lyst Haar og Sund og Bælt afspejlet i de blaa Øjne. Men tredie Gene-

ration talte selvfølgelig Engelsk. Det var al Ære værd, at disse Unge *forstod* det danske Sprog.

„Grandpapa“ sad lykkelig i sin Stol og modtog mange Kys fra friske Ungpigelæber.

Blandt Gæsterne var Uhrmager Bonnerup og hans Hustru — deres herlige Maal røbede dem, de var umiskendelige Jyder! Fru Bonnerup, der var stolt af sin Nedstamning fra Lægen og Digteren Tode, var herude bekendt for sin danske Mad og sin danske *Kaffe*. Hvor den duftede og smagte hjemligt, denne Menneskekaffe, efter at man i mange Maaneder havde nøjedes med den forfærdelige Blanding, som det engelsktalende Folk Verden over kalder Kaffe.

Og dér sad den gamle Thorup, Gartneren, glad, smilende og tunghør.

Med Overfrakken paa den hele Aften.

Ikke at formaa til at lægge den — det var jo heller ikke saa varmt, sagde han.

„Jeg véd godt Grunden,“ forklarede Fru Bonnerup undskyldende.

Gartner Thorup havde hørt om de danske Gæsters Ankomst, og resolut var han spadseret de 6 miles fra sin Arbejdsplads uden at give sig Tid til at gaa hjem og klæde sig om. Bange for at komme for sent og gaa glip af noget. Denne gamle Dansk-Australier var lykkelig blot for at faa Lov til at være nærværende, hvor Danske samledes. Gæster fra Danmark, det friske Pust hjemmefra gik han langvejs for at indaande. Hans Sorg var ved et saadant Møde den svigtende Hørelse, som han iaften gav Vejret Skylden for — det var forresten et fortræffeligt Vejr. Frejdigt gav han det Udseende af at kunne høre — for ikke at risikere at blive holdt udenfor Kredsen. Men

engang imellem røbede han sig jo ved at komme med en glad Bemærkning, der laa lidt ved Siden af Samtaleemnet.

Da Stuen var saa fuld, som den kunde blive, og alle Siddepladserne, ogsaa Grandpapas Skød, taget i Brug, paafulgte en af de mindeværdigste musikalske Aftener, jeg har overværet.

Sønnerne spillede.

Christian Violin, Johannes Klaver, Edvard Fløjte.

Men efter det første Numer vilde Edvard nedlægge Fløjten. Han syntes, det var for længe siden, han havde øvet sig. Spillet lød ikke pænt, sagde han.

„Jo, vist gør det saa!“ paastod Gamle Werlin. „Lad nu være med at gøre mig bedrøvet, Edvard! Nu havde vi det saa dejligt.“

Var der noget, Edvard ikke ønskede, saa var det at gøre Faderen bedrøvet. Og Trioen tog atter fat. De graanede Drengene spillede paa Livet løs, lutter danske Stykker, og den Gamles Øjne straaede. Saa foredrog de unge Piger engelske Sange, og tilsidst satte en af Gæsterne sig til Klaveret og spillede alt, hvad han huskede af danske Toner. Snart sang alle med. Der blev en Løben ud af Stuen efter danske Sangbøger. Gamle Werlin var umættelig graadig. Flyv, Fugl, flyv! bad han. I Danmark er jeg født, Husker Du i Høst, Jylland mellem tvende Have, Dejlige Øresund! Nu var der en Lejlighed til at blive mættet. Lisbet havde lagt sig paa Knæ paa Gulvet ved Siden af Pianisten for bedre at kunne følge med.

Da „Der er et yndigt Land“ blev spillet, lød Grandpapas Stemme over alle de andre.

Thorup sad og anstrengte sig for at opfatte de hurtigt vekslende Melodier.

„Der sad i fordums Tid“, sang Fru Bonnerup ind i hans

Øre, og den gamle Gartner smilede, rejste sig og gik hen og lagde sig paa Knæ ved Pianistens venstre Side. Fra denne Stilling stirrede han paa Noderne og Ordene, indtil hans Øjne fyldtes med Taarer.

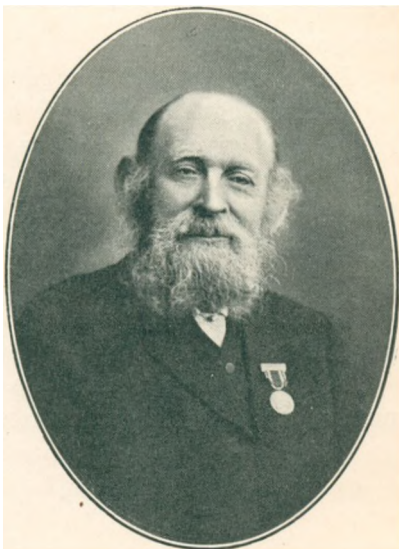
Desværre havde Gæsterne en sidste Sporvogn at passe.

Men af Frøknerne Werlin var Tiden beregnet saaledes, at der blev Tid til Kaffen. Johanne og Anna kom ind og bad os alle gaa tilbords. Gamle Werlin bad os tage til Takke med, hvad Huset formaaede, og vi satte os ved et Bord, bugnende af alskens lækre hjemmebagte Kager.

Der blev kun faa Minutter tilovers i dette danskglade Hjem, dem benyttede en af os til at rejse sig og hylde det samlende Midtpunkt i denne Familieliekræds, hvem det havde været en Glæde at bringe Hilsen fra de danske Skove.

Hvad der kunde siges i en grebet Stemning, husker jeg ikke mere. Der skal saa uendelig lidt til for at faa en Taare til at blinke i den *rigtige* Emigrants Øje. At nævne en Kornblomst er nok. Eller lade Tanken gaa til den lille Købstads røde Tage.

Hils hjemme! Mere kunde gamle Werlin, det danske Sprogs trofaste Elsker, i denne Stund ikke faa sagt.

GAMLE THORUP

Efter at have gransket Ansigterne Bordet rundt rejste Thorup sig og raabte, ledet af et rigtigt Instinkt:

„Danmark leve!“

— — —

„De maa virkelig undskylde,“ sagde Døtrene ude i Entreen, „at der ikke blev takket for Talen, men Tiden var jo saa knap.“

„Far var for rørt,“ sagde Sønnerne, som alle fulgte os til Sporvognen. „Far vil leve paa dette danske Besøg længe, Gud give rigtig længe, vores kære, gamle Far.“

Det var jo os, som gik herfra med Hjertet fuldt af Taknemmelighed.

„Hvad er det for Blomster, som dufter saa stærkt?“ spurgte jeg efter en Pause.

Sønnerne Werlin pegede paa de hvidt lysende Træer i Haverne.

„Mandeltræerne,“ sagde de. „Far elsker dem, fordi de minder ham om Kirsebærtræerne i Danmark.“

DEN FØRSTE DIAMANT

I Cape Town mødte jeg den gamle forhenværende Diamantmine-Direktør, som jeg vil nøjes med at kalde X., fordi denne Gentleman, naar han fortalte mig om sine Oplevelser i Diamantminerne, bad mig om at holde hans Navn ude. „De kan jo indskrænke Dem til at kalde mig en gammel Jyde,“ sagde han spøgende. Han vidste vist godt selv, at fyrretyve Aars Ophold i Sydafrika ganske havde udslettet Provinsjydens Præg — der var „kun“ det danske Sprog tilbage. Mest af alt mindede denne stilfulde Herre med det engelsk skaarne Overskæg og det stærke, sølvhvide Haar om et Medlem af Englands Overhus.

I de Dage, et dansk Skib laa i Havnen, var den gamle Jydes Tanker hjemme i det lille Land ...

Naar et dansk Skib gaar ind i en oversøisk Havn, varer det sjældent længe, før Landsmænd af de forskellige Typer kommer ombord for at hilse paa Officerer og Besætning. Nogle af dem kommer i det lønlige Haab at blive inviteret til Frokost. Smage et Stykke dansk Rugbrød igen — det kalder de kære Minder frem. Stikke Næsen indenfor i Kabyssen og snakke Dansk med et Menneske, der ligner en *rigtig* Kok — jo, det er nok værd at spendere en halv Dag paa!

Lad mig sige det straks: Til denne i og for sig henrivende Type af Danske i det Fremmede hørte den gamle Jyde ikke. Han holdt sig à jour med, naar danske Skibe kom og gik, og det var da hans Stolthed at gaa ud til en Pynt ved Havet og se det danske Flag. Han boede nogle Mil fra Cape Town, ude i en af de Villa-Forstæder, der som en Rad af hvide Perler ligger langs Foden af den Bjergkæde, som omgiver Byen.

„Det var en Mand, De skulde besøge,“ sagde den danskfødte Havneassistent til mig, og jeg besluttede at følge Vinket.

Cape Town er en af de mest fortryllende og maleriske Byer i Verden. Dobbelt fortryllende virker den, naar man endnu efter fem og tyve Dages Sejlads fra Australien ikke har mødt et eneste Skib og saa modtages af de smaa maagelignende Kapduer, der flagerer Skibet imøde og ledsager det rundt om Kap Det gode Haab. Det er en „frisk“ Tur, selv for Verdens største Skibe, at slippe rundt om dette Forbjerg, gennem et Farvand, hvor Cape-Doctoren — den stærke Blæst af S. O., som under Epidemier er Kapstadens bedste Læge — huserer. Synet ved Indsejlingen er betagende. Bag den hvide By Vinmarkerne, liggende rundt om gamle, straatækte Herresæder fra Holændernes Guldaldertid. „Groot Constantia“s Drue er berømt og billig — hvor maa en Dansker ikke sukke: fyldig og billig! Bag Vinmarkerne Bjergene, det vældige „Table mountain“ og „The lions head“. Paa Toppen af Løvens Hoved kan man i Kikkert opdage en Flagstang; den har sin Historie. Under Boerkrigen vajede en Dag det hollandske Flag deroppe — Stedet havde hidtil kun været strejft af Ørne. Dagen efter var det hollandske Flag fjernet, og det engelske Flag vajede i dets Sted. Denne

Vædekamp mellem dumdristige unge Mænd blev ved, til Krigen var endt.

Table mountain er en uhyre, plan Bjergflade, som ofte dækkes med en Dug af hvide, sejlene Skyer.

Her i denne stærkt voksende Fremtidsby, hvor der desværre ikke kan tales om nogen dansk *Koloni*, fordi den samlende Haand mangler, som kan findes i et virkeligt dansk Konsulat, finder jeg alligevel en Del Danske. Det er straks ganske kuriøst at køre med Sporvogn til Kenilworth, elleve engelske Mil, og passiare med den gamle Konduktør Nr. 3 for tilsidst at opdage, at han er Dansker. Herude i Cape Towns Udkant er det ogsaa, jeg finder den gamle, ansete, danske Farmer Thiele, der nu i sit Otium sidder bøjet over sine Giftpræparater. Hvad behager? Jo, Thiele har fundet en virkningsfuld Blanding til Udryddelse af Rotter, en Konkurrent til Ratin. En Type fra en anden Sfære er Valdemar Kruse, den ansete Købmand, som i en halv Fritime, ved Lunchen, finder Hvile i at dykke ned i Minderne fra Firsernes muntre København. Atter en anden Type er Maleren Børge Stuckenberg, Viggo Stuckenbergs Broder, der har skjult sit Talent i et lille Herberg udenfor Cape Town. Lykken hun er en underlig Trold. . . Støder ogsaa paa Navnet Boberg. *Tandlæge* — Bredgade! *Dentist* — Pleein Street! Dansken har Sans for at vandre. Helt oplivende er det at træffe en Repræsentant for de danske Kvinder i Miss Lydia Werge, der har skabt sin egen Klinik for Massage. Men lad mig nu ikke fjerne mig for langt fra den gamle Jyde!

„Craig“ hedder hans Hus, og det ligger skjult af majestætiske, skyggefulde Fyrretræer. Efter i mere end en Menneskealder at have syslet med Diamanter og vel nok

fundet, at de var det skønneste, Jorden kunde frembringe, har Jyden og hans Hustru nu fundet fælles Forelskelse i Blomsterne i deres Have. For nogle Aar siden tog han Afsked fra Stillingen som administrerende Direktør for en Diamantmine i Oranje Fristaten. Han havde ledet denne Mine i en Snes Aar, og hans Arbejde kan angives derved, at da han tiltraadte, beskæftigede denne Mine 250 hvide og 2800 sorte Arbejdere (Kaffere); da han forlod den, var Arbejdsstyrken 700 Hvide og 7000 Sorte.

For denne Arbejderhær, der udgjorde en By med egne Embedsmænd og Læger, var vor Landsmand den øverste Leder i gode og onde Tider. Han sidder og fortæller mig om Boerkrigens spændende Dage, da han ønskede Hustru og Datter sendt bort til sikre Steder. Den Dag, han stillede Forslaget og udmalede Faren, svarede hans 15 aarige Datter ham de stolte Ord:

„Hvis Du skal dræbes, Far, vil vi ogsaa dræbes!“

Diamanterne gravedes ned igen, og om Natten laa Direktøren, Dommeren, Lægerne og iøvrigt alle hvide Hjælpere med Gevær i Haand ude i Minedistriktet ... De løsgaaende Skarer lugtede Krudtet og gik uden om Minen; og da Englænderne omsider ankom, erklærede den Øverstkommanderende, at Diamanter ikke interesserede ham!

Stedet er ikke her til at beskrive Diamantminedrift. Et Par Tal vil supplere de vedføjede Billeder. I Minen arbejdede daglig 500 Heste med at bringe den af Kafferne udhakkede Jord op, og den største af Vadskemaskinerne besørgede i 24 Timer Vadsken af 200 Læs Jord.

Jeg spørger, om det gik ofte paa, at der fandt „Forsvindingsnumre“ Sted.

Aa, det hændte naturligvis, at der blev slugt en Diamant, men Kontrollen var stærk og fungerede udmærket. Desuden var der udsat en Præmie paa gennemsnitlig 100 Pund Sterling plus en Hest til den Neger, som fandt en Diamant. Denne rundelige Belønning i Forening med Æren gjorde, at Arbejderne foretrak at være ærlige fremfor at risikere en haard Straf.

EN GRUPPE INDFØDTE DIAMANTMINE ARBEJDERE

Den gamle Jyde har i Aarens Løb haft adskillige Danske i sin Tjeneste.

„Nogle havde jeg Glæde af,“ fortæller han. „Jeg tænker tit med Vemod paa hin unge danske Rytterløjtnant, som kom hened og tilbød sin Tjeneste som almindelig Minearbejder. I en Alder af 19 Aar var han bleven udnævnt til Premierløjtnant, men Eventyrlysten drev ham ud. Han var en intelligent og paalidelig Mand, der snart

avancerede fra Arbejder til Formand, derpaa til Maskinist og Tegner. Jeg ventede at se ham stige højere. Men da Krigen brød ud, havde han ingen Ro, Blodet brændte i ham, og han rejste til England for at melde sig som Frivillig. Han blev snart en betroet Kampflyver. Under Krigen kom jeg selv til England og havde da Lejlighed til at tale med en Militærflyver, hvem jeg spurgte, om han kendte min Mand. Da jeg nævnede Navnet, rettede han sig og svarede: „Min Eskadrillechef — en af Englands bedste!“

Jeg følte mig som Dansker stolt.

En Uge efter erfarede jeg, at min unge, tapre Ven var skudt ned!“

Paa den gamle Jydes Væg ser jeg Billeder af Kong Christian IX paa Jagt, Kongefamilien paa Fredensborg Slotstrappe (i Czardagene), Vagtparaden paa Amalienborg. Ved Siden af disse danske Minder hænger et simpelt, koloreret Blad, forestillende Præsident Krüger, der giver Audiens til Boerlandets Farmere Klokken syv om Morgenen.

Selv paa dette tidlige, men for „Onkel Paul“ sædvanlige Audiens-Tidspunkt, var Præsidenten iført sin berømte høje Hat. Billedet er en Gave fra en gammel Arbejder, som ved den danske Direktørs Fratræden bad om at faa Lov til at vise sin Taknemmelighed. Iøvrigt manglede det ikke paa Beviser for, hvor respekteret og afholdt vor Landsmand var bleven. Jeg ser Adresser med Udtalelser fra Diamantminens Embedsmænd, Funktionærer og Arbejdere, fra Syndikatet, som ejede Minen, fra Befolkningen. Ikke almindelige Adressevendinger, men oprigtig Tak for udmærket Arbejde og oprigtig Sorg over at skulle skilles. Velgørende for en Gæst at se

dansk Handlekraft og Administrationstalent prist af de Fremmedes Læber.

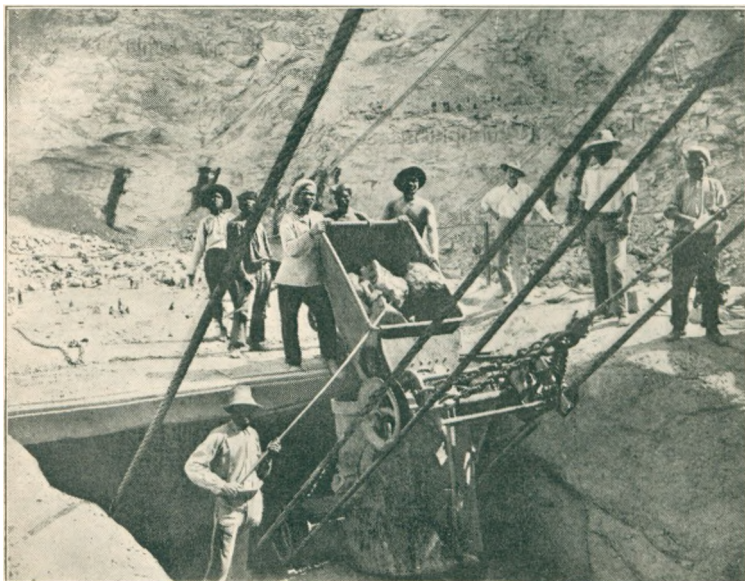
„Den sidste Diamant“, d. v. s. den sidste af ham selv fundne, en sort Ædelsten, saa stor som en Bouillon-Ter-ning, bærer den gamle Jyde i sin Urkæde. Jeg spørger efter „den første“, efter *Begyndelsen* til hans Virksomhed hernede, og faar det Svar, at han, der var oplært ved Handelen i en lille jydsk Søkøbstad, rejste til Sydafrika som ung Forretningsmand. Diamanter var Tidens Løsen, de blev fundne snart her, snart dér i Sydafrika, og det ene Syndikat blev dannet efter det andet. Da Afgiften til Regeringen kun var 40 pCt. af den samlede Indtægt, blev det jo en fin Forretning at finde Diamanter i sin Jord, eller rettere, at finde og da forpagte eller købe den Jord, hvori der fandtes Diamanter. Vor Jyde studerede Betingelserne og arbejdede en Tid „ved Faget“, hvorefter han købte et Stykke Land og gav sig til at lede selvstændigt. Jorden ejede han sammen med en anden Mand, desuden havde en Bank i Fauresmith en Part af Jorden; men denne Part maatte foreløbig ikke røres. Det viste sig senere, at det var den bedste Part, den saakaldte blaa Jord, som Banken ejede.

Jyden og hans Kompagnon havde anbragt hele deres Kapital i Jorden og de nødvendige Maskiner. Og nu gravede de og gravede, og vadskede og vadskede. Men Jorden syntes at være kemisk ren for Diamanter. Arbejderne fik deres Løn hver Uge, indtil Bunden paa Pengekassen naaedes. Saa solgte Jyden sin Ridehest for at faa Penge til endnu en Uges Arbejde; samtidig blev det meddelt Folkene, at Situationen var saaledes, at der kun var Penge til at fortsætte een Uge til.

„Vi vil gerne arbejde en hel Maaned uden Løn, hvis der

blot er den mindste Udsigt til, at vi kan blive holdt skadeløse senere," svarede Arbejderne. „Dersom Minen maa lægges ned, har vi jo ogsaa forspildt Chancerne!“

Efter dette Svar tog vor Jyde ind til Banken i Faure-smith og bad om Lov til at „digge“ i den blaa Jord. Ban-

DEN »BLAA JORD« BRINGES FOR DAGENS LYS
Prikkerne i Baggrunden er Arbejdere.

ken gav efter lang Betænkningstid sit Samtykke, og den hidtil uheldige Mineejer begav sig tilbage med nyt Mod. Paa lang Afstand saa han sin Partner staa med hævet Haand. Han kom nærmere — *se*, Tommelfingeren og Pegefingeren var fjernet et lille Stykke fra hinanden! Han kom paa Hørevidde — *hør*, imod ham lød det sejrriige Raab:

„Vi har fundet en Diamant — *saa stor!*“

Den første Diamant viste sig at være paa 199 Karat. Den blev solgt for 2000 Pund Sterling, og „al Nød var endt!“ slutter den gamle Jyde.

I Aaret 1888 solgte han sin Part i Minen, og nogle Aar efter fik han Tilbud om at overtage Direktørstillingen ved den førømtalte Diamantmine.

I Samtalens Løb spørger jeg, om de mange Aar ved Minerne har været ledet af et Valgsprog eller et Fyndord at arbejde efter.

„Aa nej,“ smiler den hvide Jyde, „det har jeg vist ikke været sentimental nok til. Jeg har maaske været, hvad nogle vil kalde af den gamle Skole, naar derved forstaas streng i Kravene. Men hvad jeg har krævet af andre, har jeg ogsaa paabudt mig selv. Jeg har altid været en Hader af Omsvøb og Pjank, og jeg havde den Tilfredsstillelse, at der i min lange Direktørtid ikke var Tilløb til en eneste Strejke. Nu har Tiderne forandret sig,“ slutter den gamle Jyde, „nu kender selv Negeren Betydningen af Ordet Strejke, men jeg betvivler, at han derfor er blevet lykkeligere . . .“

— — —

Ja, Tiden vender Bladene hastigt i den store Bog, men Mindet om de henfarne Tider flagrer ofte tilbage. I Syd-afrikas sydligste By mindes man daglig om dem. Paa Havnemolen, vis à vis en uanselig Sandstensstøtte til Minde om Scotts Sydpolsfærd, staar rejst en imponerende Statue af *Riebeeck*, den første hollandske Guvernør, som steg i Land i Kapstaden. En Christian IV Skikkelse i dobbelt Format. Blikket løftet mod Bjerget, den første Skranke. Han kom over mange. Og paa Torvet staar endnu Stubben af hint gamle „Slavetræ“, under hvilket

Slaverne blev solgt til den højstbydende. Stubben er forsynet med monumental Mindeplade og omgivet af beskyttende Staaltraadsnet for at forhindre, at det gamle Minde skæres bort til Souvenirs. Sælsomt, men man synes endnu at høre Suset i den bedagede Egs Krone ... Ude paa „Groot Constantia“, Guvernementets Vinfarm, springer „Slavetræet“ endnu ud; men den Gren er vissen, i hvilken oprørske Negre blev hængt.

De blodige Tider er faret hen, og ingen ønsker dem tilbage. Det kan hænde endnu „inde i Landet“, at en Neger faar Pisken at smage, hvis han nærmer sig Boerens Frontdør i Stedet for at gaa Bagvejen, eller hvis han nøjes med at føre een Haand op over Hovedet som Hilsen, naar han møder sin „Bass“. Men ude i Periferien, i Havnebyen, hvor de røde Agitatorer gaar i Land, dér finder jeg den nye Tids Tegn i Form af en selvstændig Avis for Negrene — „The Black Man“ hedder Papiret. Endnu er det kun et lille Blad, men det kender allerede sit eget Værd, ogsaa rent forretningsmæssigt! Pris pr. Numer: *Threepence!* Dobbelt saa meget, som vi maa betale for københavnske Avisers Søndagsnumre! Og hvis den røde Agitator fortæller den sorte Mand, at det maa da være ham umuligt at leve for 6 shillings om Dagen, saa finder han det umuligt og lægger Arbejdet ned.

Klavér i Huset koster jo da forøvrigt Penge, og det koster Penge at lade Døtrene lære at spille paa dette Evropæer-Instrument. Om jeg ikke overdriver? Ingenlunde. Ovennævnte Sporvejskonduktør fortalte mig, at hans Datter, som er Musiklærerinde, underviser mange sorte og koulørte Piger.

Fremskridt — jeg kan ikke faa Øjet op for det, ikke efter at jeg har haft Lejlighed til at se Kafferen i sin

Landsby og set hans Karikatur i den store By. Jeg giver den gamle Jyde Ret. Kafferen gjorde Indtryk af at være lykkeligere, da han sad i Kraalen og hamrede med en Kølle paa sin „Marimba“.

End nu, da han har sit eget Blad!

ONKEL HANSEN OG FRUE

Det er Lørdag Eftermiddag henimod den Tid, da den glødende Langa — Solen — er ved at indstille sin Virksomhed efter en Normalarbejdsdag paa 12 Timer, i hvilket Tidsrum den med Flid har søgt at afsvide Natals Sukkermarker.

Udenfor Kontordøren til „Red Cliff“s Hovedbygning lér og pludrer en Skare af Plantagens sorte Arbejdere, unge Mænd og Kvinder iblandt hverandre. Indenfor Døren sidder den store „Bass“ — Boerbenævnelser for Herre — og raaber Arbejderne op ved Navn, hvorefter disse ses med lade Bevægelser at nærme sig det Allerhelligste for at faa deres Tilgodehavende udbetalt.

Mændene har næsten alle et Laan at betale af paa, hvorimod Kvinderne faar deres fulde Valuta for Arbejdet. De kvitterer med kælnede hvide Blink fra Øjne og Tænder.

Og saa spredes de i den sidste Dagtime bort til deres Hytter, medens det bløtdklingende Zulusprog, der med et Anstrøg af Læspen lyder saa henrivende fra en ung Piges Mund, fylder Luften med sine langelige Toner: *Hamba gahle — hamba gahle!* — Farvelhilsen; ordret: gaa godt!

Jeg var om Middagen samme Dag ankommet til Farmen, og det var første Gang, jeg rigtig kom Zuluerne og deres Sprog paa nært Hold. Opraabningen af Navnene gav mig en Forestilling om, at Sproget paa denne Egn

var mixed. Her maa jeg fortælle, at Plantagen „Red Cliff“ ligger nogle engelske Mil fra Byen Verulam ved Floden Umhloti, og at Verulam er i Færd med at blive et af de største Indercentre i Natal. Desuden har fransk Hedningemission Station i Nærheden. Befolkningen er som Følge heraf noget blandet og Kafferne noget paa-virkede af det fremmede. Ikke saaledes at forstaa, at de to Folk gifter sig ind i hinanden, den Tanke føler de sig hver for sig højt hævet over, men Paa- virkningen spores paa saa mange Omraader, bl. a. i Navnene. Endskønt Kafferne hader Inderne, der for en Menneskealder siden blev indført til Landet paa Foranledning af Sukkerplanterne, efterat disse havde gjort Forestillinger til Guvernementet om Landets egen indfødte Befolknings Ulyst til Plantagearbejdet, saa har dog Kafferne Øjet aabent for, at Inderne vilde være værd at efterligne, f. Eks. i deres smaa Havebrug. Missionens Indflydelse spores i det Ydre i „Navneforandringer“ samt deri, at mange af denne Egns Kaffere gaar „europæisk“ klædt, et komisk og unaturligt Syn.

Tænk Dem et ibenholtfarvet Pigebarn med det morsomme Navn Slalagahle — Gaa forsigtigt! — være iført Skørter og Bluseliv! Hvor yndefuld var hun ikke med sine enkle Perlesmykker og sit knaldende røde Lænde-klæde. Og hvad skal den lille „Sixpence“ med Sko paa Fødderne? De trykker ham og giver ham Ligtorne, vistnok uden at han gennem Erhvervelsen af Tornene har opfattet, at han har naaet Civilisationens Tinde.

Navnene, de mixede og de oprindelige, summer i mit Øre, efterat Skaren er gaaet. Navne som Mslanga, Pomati, Funegele, Bafuzele, Tonibeza, Pelanezo, Tuguaze, Youngone, — sammensat af: a young one — Mketizani, Nudjeza,

Madubi, Bakosewa, Kunguaso, Makawa — et Æg —, Gabrielle, Maqwuba, Nuguba, Daya, Umgohqwu, Bidjani, Francisca, Redesa, Makelo, Topana, Nomaticket, Pay-pay, Mkeballo, Mevela, Chikalisa, Charlie og Magdalene.

„Sala“ bliver ikke raabt op. Hun ligger inde paa en Seng i Gæsteværelset og kæmper med Døden. Men det har hendes Kammerater endnu ikke faaet at vide. Døden kommer i visse Tilfælde uset og hurtigt i Natal.

Sala, som kaldtes saaledes, fordi Kafferne udtaler Bogstavet r som l, havde været paa Vejen fra Storen hjem til Gaarden med en Flaske Parafin paa Hovedet, og saa optaget var hun af at nynne en Stump Elskovssang og tænke paa sin Ven, at hun ikke saa' den fem Fod lange Black Mamba, som laa tvers over Stiens hede Sand, før det var for sent.

I en saadan Situation er Kafferboyen bedre faren, fordi han aldrig bevæger sig i det Fri uden at være bevæbnet med en eller flere „sticks“, som han kan lange ud efter Slangen med. Men Kafferkvinden er uden Forsvarsmiddel. Det vilde støde hendes medfødte ubevidst æstetiske Sans at gaa med Stok. Af Hensyn til Giftslangefaren gaar hun helst i Flok og Følge og pludrende og leende højt for at skræmme Krybet bort. Ser man ud over et Natallandskab, kan man se Kvinderne skride frem efter hinanden — ikke som unge Piger over en nordisk Eng i Kæde, men i Gaasegang, forsigtigt holdende sig paa den snevre Sti. Derfor er Navnet Slalagahle saa betegnende et Zulunavn.

Sala har maaske ikke sunget højt nok. Maaske har hun tænkt for meget paa den unge Boy, som hun holdt af. Da hun blev den frygtelige Giftslange vár ved sin Fod, standsede hun saa brat, at Flasken faldt af hendes Hoved og styrtede med skraa Retning ned imod Slangen.

Nu siger man i Natal og Zululand, at „det er aldrig Slangen, som begynder“. En Slange ligger ikke og lurer paa at komme til at slaa sin Gifttand i Menneskekød. Ved det pludselige Møde er Krybet lige saa angst som Mennesket — det bedste Bevis herfor er den Hvislen og Raslen i Busk og Mark, som paa vor Vandring i Naturen fortæller os om de flygtende Slanger. Gaa ikke ind og undersøg en mistænkelig Raslen! det er en gylden Regel i Slangeland. Hvor det kan se ud, som om Mennesket kommer paa tvers af Slangen og vil afskære denne et Tilbagetog, dér angriber Slangen. Eller rettere dér forsvarer den sig. Det er ingenlunde altid, at en Kafferboy kommer først, naar han tager Sigte paa Slangens Hoved.

•SALA•

Her saa' de lynsnare smaa Øjne det faldende Projektil fra Salas Hoved, og i et Nu stod Slangen rejst paa sin Hale. Der blev neppe Tid til at standse Længselens Nynnen paa Pigens Læber, før Giften sad i hendes blottede venstre Bryst, som den nedgaaende Sol gød Broncefارve over. Sala havde Ord for at være en beslutsom Pige, og hvis Slangen havde bidt i hendes Arm eller Ben, vilde hun med sine mælkehvide Tænder have bidt det saarede Sted bort. Nu var der kun Et at gøre — at sætte i Løb til

Gaarden, Missis, den store Bass' Frue, vilde være den Eneste, som kunde hjælpe hende.

Men der var mere end ti Minuters Stormløb til Red Cliffs Hovedbygning, og undervejs havde Sala god Tid til at mindes de Historier, hun havde hørt om, hvor hurtigt Døden kan indtræde efter the Black Mambas Bid. Hun følte Fødderne blive trætte under sig, da hun løb op gennem Alléen af skarlagensrøde blomstrende Flamboinds, og da hvert Sekund var kostbart, styrtede hun ad Veranda-vejen lige ind i Farmerens Dagligstue og kastede sig paa Knæ for Mrs. Hansen.

„Slange bidt Sala!“ skreg hun og pegede paa sit venstre Bryst.

Mrs. Hansen, en bleg og slank Dame i Trediverne, sad just og bødede nogle vellykkede Huller i Albuerne paa et Par Kadetuniformer, som tilhørte hendes største Dreng, da Sala rev hende ud af denne Beskæftigelse. Sandt at sige, saa kunde Mrs. Hansens Sind have særdeles godt af at ledes paa andre Tanker, thi den gode Frue var i det paa-gældende Øjeblik opfyldt af Bitterhed ved Tanken om, at hendes Sønner skulde gaa i luvslidte og stoppede Uniformer! Hvad lignede nu *det*, naar Guvernementet dog helst saa', at *alle* raske Dreng, var Medlemmer af dette frivillige Korps! Hendes Dreng skulde saa vist være de sidste til at holde sig tilbage, de var oven i Købet henholdsvis Korporal og Sergent! Nu skulde der imorgen være Parade i Durban for Inspektionsofficeren — og saa møde med de Albuer! Men det lignede „det britiske Empire!“ Kunde hun saa endda altid skaffe Stoppegarn af samme Farve som Tøjet! Hu, det skulde bare have været i et vist andet Land; dér vilde man ikke have udsat frivillige Kadetter for saadan en Skam!

Den brave Mrs. Hansen tænkte slet ikke paa, at Willi (William) og Wolfgang (opkaldt efter den store Digter) jo nok sled *noget* mere paa Tøjet end deres jevnaldrende Kammerater i Kadetkorpset. De to unge Farmersønner, der var 15 og 14 Aar, og af hvilke den førstnævnte havde voksen Mands Vægt, var i hele Omegnen bekendt for deres vilde Mod.

„Deres Dreng brækker Halsen, Mr. Hansen!“ sagde Folk inde fra Byen, naar de fortalte om Drengenes Cowboyridt — to paa een Hest susende gennem Verulams Gader. Uden at sagtne Farten omkring Hjørnerne. Naar de endelig standsede Hesten med et Ryk, røg de begge to ud over Hovedet med en Saltomortale. „Aa, de Knægte klarer sig nok!“ sagde Mr. Hansen og strøg med et Smil sin kæmpemæssige Moustache.

Mrs. Hansen lod det britiske Empires Huller være Huller og kastede sig med al sin Energi over den nye Opgave. Mrs. Hansen var en forunderlig Kvinde. En af de Kvinder, jeg har mødt, som kunde sige de fleste Ord i Minuttet, men paa samme Tid havde hele hendes spinkle Person myretravlt. Hænder og Fødder fik ikke megen Hvile. Hun fik Sala bragt til Sengs og hentede sin Mands Universalmiddel mod Slangebid, Kniven med Potaskebeholderen i den ene Ende. Og noget bedøvende Fluidum. Hermed bedøvede hun Brystkødet og skar ud et Stykke omkring det allerede stærkt opsvulmede Saar, dryssede Asken i og gav under den hele Operation de fordømte Slanger det glatte Lag. Saa fandt hun Whiskyflasken frem og hældte en kraftig Dosis i Sala. Denne Kur har reddet mange fra Slangedøden, men vel at mærke anvendt øjeblikkelig efter Biddet, thi Black Mambas Gift gaar hurtigt rundt i Legemet. Mrs. Hansen vidste da ogsaa, at hendes Samariter-

gerning var spildt. Den unge Pige laa nu med lukkede Øjne og havde ophørt at klage, kun et lille Suk gik hyp-pigt over hendes Læber. Øjnene blev saa sælsomt store, som saa' hun Syner gennem de lukkede Laag. Og hele hendes Krop sitrede. For os andre var der intet at gøre, vi kunde kun være de forfærdede passive Vidner til, hvor hurtigt det Hele kan blive forbi. En Time efter at have nynnet Sangen til sin Ven og drømt om, at han snart maatte blive sat i Stand til at købe hende, drog den lille Sala sit sidste Suk.

Mrs. Hansen græd sine modige Taarer.

Saadan som hun havde grædt, da den store „Flu“-Epidemi for to Aar siden hærgede Sydafrika og udryddede Folkene familievis. Hun havde kæmpet med de Indfødte for at faa dem til at tage den af Lægerne ordinerede Medicin, og medens hun spærrede sine egne Drengene inde, for at Soten ikke skulde naa dem, gik hun selv og svandt ind til en Skygge. Men holde sig borte fra de fattige Hytter kunde hun ikke, naar der blev sendt Bud efter Mrs. Hansen. Rystende af Feber kom de influenzasyge ind i hendes Køkken, og hun jog dem under en Strøm af Bebrejdelser ud i det Fri — for at følge efter dem og fylde dem med Medicin og gode Raad. Hun havde levet her saa længe, at hun godt vidste, at disse Mennesker aldrig vilde tænke paa at øve Gengæld, selv om de var i Stand dertil. Men denne Viden kunde ikke afholde hende fra at gøre det gode.

Bitter kunde Mrs. Hansen blive, naar Faren vel var overstaet, og hun saa' den Urt, der hedder Utaknemlighed, blomstre udenfor Hytterne. Det var henad Juletid, at Landet saa nogenlunde var rensat for Influenza. Pesten var begyndt i Cape Town, og hervedfra begyndte ogsaa

Udrensningen, da „Cape-Doctoren“ omsider tog paa at blæse. Paa „Red Cliff“ havde man i de Dage nogle Ænder, der gerne skulde tilberedes til Festen, hvorfor Mrs. Hansen sendte Bud til Hytterne om Konehjælp til Plukning af noget Fjerkræ. For gode Ord og Betaling. Der kom ingen. Men Juledags Morgen stillede Kvinderne som sædvanlig, afventende deres „Julebox“.

„I skulde ha' Julebox!“ raabte Mrs. Hansen, „I, som jeg har hjulpet, men som blev borte, da jeg havde Brug for Jer! I kan stole paa Nej — herut med Jer allesammen!“

„Det kan jeg Pinedød lide!“ sagde Mr. Hansen og gav sit Overskæg en Drejning opad.

Men i Jule Helligdagene saa' Mrs. Hansen alligevel sit Snit til at komme rundt i nogle af de Hytter, hvor der kravlede flest Smaaabørn paa Gulvet; og tomhændet kom hun ikke.

Rent ud eksplodere kunde Mrs. Hansen, naar hun tænkte tilbage paa Krigens onde Aar og det blinde „Tyskerhad“, som fulgte efter Lusitania-Katastrofen. Hun selv var født i Rusland af tyske Forældre, men havde tilbragt hele sin Barndom og første Ungdom i sin Slægtsegn i Sachsen, indtil hun tyve Aar gammel traf sin nuværende Mand, der dengang „rejste paa Professionen“ i Tyskland, d. v. s., at han, der var uddannet som Maskinist, satte Maskiner og Teglværker op. Albert Hansen var langelandsk Landmands-søn, men født i Australien, hvor han dog i første Omgang kun forblev et Par Aar, paa hvilket Tidspunkt hans Forældre rejste tilbage til Danmark.

Der blev altsaa et Par af den unge russiskfødte Germanerinde og den nogle Aar ældre, australskfødte Dansker, som i Parentes bemærket var en uimodstaaelig „gam-

mel Garder" fra Kongens København. Før de rejste ud i Verden sammen, opholdt Albert Hansens Forlovede sig en Tid hos hans Slægtninge i Danmark og lærte derved det danske Sprog. Nu hører jeg hende tale Engelsk som en Indfødt, og Zulu, ikke som en Indfødt, men det nødvendige mixede Kitchen-Kaffer, samt sit eget og sin Mands Modersmaal. Børnene er alle Englændere, men forstaar Dansk, efterat de med Far og Mor har været en Tur i Danmark. Forøvrigt har Mr. og Mrs. Hansen turet en god Del af Verden rundt, idet de som nygifte først rejste ud til Australien, hvor Manden en Tid var Guldgraver og „alt muligt andet“, som det hedder, indtil han tog til Sydafrika og blev Farmer, hvilket viste sig at være det rigtige Valg.

Dette var en kortfattet Redegørelse for Familieforholdene paa „Red Cliff“.

Da „Lusitania“ den 7. Maj 1915 Kl. 2 om Eftermiddagen blev sænket i Atlanterhavet, tændtes der en Hadets Ild over hele Verden, hvor Germanere levede. I Durban, den største By i Natal, gav Hadet sig Udslag i, at alle paa tyske Hænder værende Forretninger og Ejendomme jævnedes med Jorden. I hine Dage var det, at Mr. Hansen fra en god Ven i Durban fik Brev om, at Hævnkomiteen havde sin Opmærksomhed henvendt paa „Tyskere“ i Omegnen, og at „det tyske Rak“ paa „Red Cliff“ stod paa den sorte Liste og kunde vente Besøg.

„Skal jeg ikke rejse bort en Tid for Din og Børnenes Skyld?“ spurgte Mrs. Hansen.

„Du!“ svarede Manden forbavset. „Nej, Du behøver ikke at ængstes, hverken for vor Skyld eller Din egen, min Pige!“

Han tænkte paa alle de Strømper, som hans tapre Hu-

stru midt i Pasningen af et stort Hus havde strikket til de engelske Soldater. Paa alle de Bazarer, ved hvilke hun havde rakt en hjælpende Haand. Og — medens hans Tænder løb i Vand, for han var en slem Slikmund — paa alle de Kager og Tærter, som Byens og Omegnens Damer af det gode Selskab havde bedt Mrs. Hansen om at lave til Bortlodning til Fordel for Røde Kors.

De kom jo alle til hende, naar der var nogen, som skulde hjælpes. Hvad var det for noget djævleblændt Sludder, der stod i det Brev?

Og han tænkte paa deres Dreng, der var Præmie-tagere og Førere i det britiske Empires Kadetkorps.

Snart mærkede imidlertid Mrs. Hansen, at Luften omkring hende var ladet med Mistro. Nogle Damer, som havde været de ivrigste til at bede hende om Bazarmedvirkning, lod som om de ikke rigtig kendte hende paa Gaden. Ved et tilfældigt Møde med nogle andre gode Damer kom man til at tale om Nationalitet og Herkomst, og en af Damerne var da meget ivrig efter at gøre Mrs. Hansen det begribeligt, at naar hun var født i Rusland, saa var hun jo „slet ikke“ Tysker, men Russerinde! Kære, hvor interessant.

„No,“ sagde Mrs. Hansen, „I am a german.“

„Nej, men kæreste lille De,“ indvendte en anden af Damerne, „naar Deres Mand har været engelsk Undersaat i tyve Aar, saa er De selvfølgelig Englænderinde, der kan slet ikke være *Tvivel* om den Ting“.

„No,“ sagde Mrs. Hansen stædigt, „I am a german.“

Naar de nu alle sammen var enige om at spytte paa hendes Fædres Land, saa følte hun, den svage Kvinde, Tusinde Mile borte fra det, det som en Helligbrøde at svigte Kulør.

Damerne rystede paa deres kloge Hoveder. Hun er ikke

rigtig heroppe, tænkte de og nærmede Pegefingeren til Panden.

Næste Dag meddelte Sukkermøllens Bestyrer, at han ikke mere kunde aftage Mr. Hansens Sukkerrør — uden at ytre Lyst til at indlade sig paa nogen nærmere Forklaring.

„Skal jeg alligevel ikke hellere rejse?“ spurgte Mrs. Hansen.

Men Mr. Hansens Svar til sin Hustru og til Vennen i Durban var at skrive, at han havde Rifler og Ammunition nok, og at det vilde være klogest at lade de Mennesker, som pønsede paa Dumheder, dette vide. Forresten sluttede han med at forsikre, med Anvendelse af en kraftig Trumf fra sine Garderdage — at ingen Ugerningsmand skulde slippe levende over „Red Cliff“s Veranda!

Naa, Ilden sluknede jo lidt efter lidt, og for Familien Hansens Vedkommende indsaa selv de værste Brushoveder, at „Hævnen“ vilde have faaet fejl Adresse. Der kom ingen Ufredsmænd ud til Farmen. Mr. Hansen sad med et Overmaal af Kræfter i Musklerne og var halvvejs ked af det. Derimod varede det ikke længe, før Sukkermøllens Bestyrer personlig indfandt sig og bad om at maatte faa Mr. Hansens Sukkerrør som sædvanlig. Oh no! Mr. Hansen kunde ikke tjene ham. Han havde nu sluttet Kontrakt med en lidt fjernere liggende Sukkermølle om Leveringen af Rør. Transporten gjorde ganske vist, at Fortjenesten blev lidt mindre, men dette mente Mr. Hansen vilde blive rigeligt opvejet, naar han og nogle gode Venner næste Aar rejste deres egen Sukkermølle. Saa kunde jo Bestyreren og hans elendige Kværn ha' det saa godt — hamba gahle!

Mr. Hansens Lune smittede Fruen.

Da en af de kære Veninder kom og forespurgte paa

Kredsens Vegne, om hun ikke kunde ønske at faa arrangeret en Udstilling af sine henrivende Tærter og Syltetøjer, som de jo alle kunde lære saa meget af, kunde Mrs. Hansen ikke nægte sig selv den lille Fryd at sige Nej med den Motivering, at hun var for optaget af at stoppe Hullerne i sine Sønners Kadetuniformer. Den *lille* Hævn er menneskelig og dulmer saa sødt.

Nu kunde maaske en og anden Læser lide at faa oplyst, om Albert Hansen, den forhenværende Guldminearbejder, var bleven en saadan Mand, at han kunde tænke paa at rejse Sukkermølle paa sin egen Grund. Aa ja, Farmen „Red Cliff“s Jordomraade spænder jo nok længere end de fleste Storgaarde i Danmark, men det gaar ikke med bløde Linier over Bakke og Dal. Det rejser sig stejlt op i Bjerge og styrter sig brat ned i Kløfter, Stenblokke saa store som firetages Huse har fra Tidernes Morgen hvilet sig paa Marken. Noget af Jorden er Hundrede Pund Sterling værd pr. acre, andet ikke en Shilling, regnet efter Bonitet. *Landskabeligt* set, ubetalelig. Veje var der ingen af for tyve Aar siden, kun de Stier, de Indfødte havde traadt. Da Albert Hansen kom herover fra Australien, købte han hele Herligheden for en Slik. Nu regnes „Red Cliff“ for en Mønsterfarm, men et ganske umenneskeligt Slid har det kostet at bringe den saa vidt. Men Langelandssønnen havde Kræfterne. Og Viljen. Og en god Hustru ved sin Side. Veje blev sprængt ind i Bjerget, Tusinder af Tons Sten ryddet bort, Broer bygget over Floder og Elve, Vandledninger anlagt, Indhegninger sat op, Udhuse bygget, Smedie opført, *Titusinder* af Appelsintræer og Citrontræer plantet. Han var sin egen Arkitekt og Hustruen og siden Børnene hans „Konduktør“. Han forstod at faa Kafferne til at arbejde ved at vise, at han selv kunde det.

Man sætter sig ikke i Respekt ved at sidde med en Cigar i Munden paa sin Veranda. Nu blomstrer Bomulden, hvor der før kun voksede Kaktus og Hjertegræs, og Sukkermarkerne spænder over mange Hundrede acres. *Cane!* er blevet Farmernes Feltraab i Natal og Zululand, Sukkeret Vejen til Rigdom.

Af alt dette bærer Mr. Hansens Hænder Adelsmærker. Selv paastaar han ganske vist med et Smil, at den ru Hajhud paa hans Knoer stammer fra „Ordnungen“ af smaa Mellemværender mellem Bass og Boys! Albert Hansen er helst sin egen Politimester. Medens Farmerne rundt om ham ofte har „trouble“ med Folkene og maa spille deres Tid med at gaa til Magistratsforhør, saa „ordner“ Mr. Hansen den Slags Smaating selv. „Hvordan vilde *De* bære Dem ad i et saadant Tilfælde?“ kommer Naboerne og spørger, og „Red Cliff“s Enehersker giver dem beredvilig sine gode Raad, mens han sidder og piller pyntende paa sine Knoer. En hurtig Afgørelse paa rette Sted og et godt Ord paa rette Sted, det er Hemmeligheden ved at være Farmer i Natal. Hans Øje er til enhver Tid ved Arbejdet. Ikke for intet kalder Kafferne ham „Magarda“, — den, der holder Vagt — et Kælenavn, de i de senere Aar bruger skiftevis med „Madehwe“ — Manden med det store Overskæg.

Navnet Magarda tiltaler naturligvis den gamle Garder mest.

Gardertiden — Charlottenlund — Bernstorff — Amaalienborg! det var hans Yndlingssamtalemne, naar vi sad oppe ved vor „Nightcap“, til Klokkeren blev nogle Stykker om Natten. Eller naar Søndag Eftermiddagen dasedes bort paa Verandaen. Som Regel var Huset fuldt af Week-end-Gæster fra Lørdag til Mandag, mest unge engel-

ske Piger. Paa „Red Cliff“ var der godt at komme. Læteren og Spøgen havde den rigtige Klang herude.

Paa en saadan Søndag Eftermiddag forstod man tilgavns at flyde hen i Hvile i en Liggestol med en omvendt Bog i Skødet. Verandaen var lang nok til, at enhver kunde nyde sin Form for Hvile uden at forringe Udbyttet for en anden. Det Hele harmonerede saa skønt — Samtale, Lytten, blid Slumren og sagte Ungpigenynnen.

Det er den skælmske Privatlærerinde fra den franske Klosterskole paa Oakford, som nynner en af de sidste Træffere fra Bioscop'en:

„In my aeroplane for two
I will fly away with you. . .“

Ak ja, den lille hvide Pige og den lille sorte Sala — samme Vise, samme Længsel. . .

„Nu skal De høre,“ lyder Mr. Hansens langelandske Røst, „jeg har vist ikke fortalt Dem Historien om, hvordan jeg var lige ved at arrestere Kronprinsen en Aften, da jeg stod paa Vagt ved Charlottenlund Slot . . .“

Alfred og Gordon, de to mindste Hansener, staar lænet op til vore Stole og lytter til Stemmeklangen i de danske Ord. Naar de hører om „Prinsen“, som nu er Konge, saa véd de, at Talen er om ham, som hænger i Glas og Ramme derinde i Dagligstuen. Og „Slottet“ er ikke noget imponerende Palads i Millionbyen, men en lille hvidkalket Bygning inde mellem grønne Bøge. Lyt I kun! Hvad man i Barndommen nemmer, man ej i Alderdommen glemmer. Jeg tror, det er Mr. Hansens lønligste Ønske, at alle hans fire Sønner maa blive Gardere i den danske Hær!

Saaledes gled Eftermiddagstimerne, indtil Solen gik ned bag Bjerget. Saa klappede de unge Piger i Hænderne og raabte paa „Onkel Hansen“ og „Tante“ og kappedes om at

blive deres Partnere i Sanglegene, som nu udfoldede sig paa Græsplænen. Drengene hujede af Fryd. Ingen fik Lov at være Tilskuer, værnsaaartig, frem paa Arenaen — Du er den! Fang mig saa! „Tante“ vil være ked af det, hvis vi møder uden Appetit til Aftensmaden. . .

Om Morgenen fandt jeg paa Verandaen lige under mit Vindu en frisk kastet Slangeham, gennemsigtig, florlet.

„En Mamba,“ sagde Mr. Hansen, da jeg viste ham Fundet.

„Black?“ spurgte jeg.

„No — green, ser det ud til,“ svarede han.

„Er den lige saa giftig som den sorte?“

„Den regnes for at være en hel Del giftigere,“ vedblev min Vært. „Jeg har hørt om en Kaffer, som døde ti Minuter efter at være bleven bidt.“

„Hm — kommer disse hyggelige Dyr ofte paa Visit her?“

„Oh no, men det hænder altsaa. For nogen Tid siden laa der en i min Ridestøvle.“

„Da De trak den paa?“

„Nej, da jeg stak Haanden ned i den. Jeg bærer et lille Erindringstegn om vort Møde — her skal De se!“

Mr. Hansen smøgede Ærmet op og viste, at han resolut havde ofret en Luns af sin Underarm.

I det samme kom den 8 Aars Alfred med noget slapt dinglede paa en Stok.

„Den har jeg slaaet ihjel, Far!“ sagde han stolt. „Men det var „Myke“, som fandt den og gøede ad den.“

„Myke“ var en gyselig Grimrian af en irsk Setter med strittende røde Børster. Den fineste Næse i Unionen, sagde Mr. Hansen.

„Saa sig til Charlie, at „Myke“ skal have Kødben hver Dag i denne Uge.“

„Javel, men — hvad skal *jeg* have, Far!“ udbrød Alfred. Han stod endnu og lod Byttet dingle paa sin Stok.

Mr. Hansen opslog en fornøjet Latter.

„Minder det Dem ikke om Historien om den Garder-Skildvagt i Amaliegade, der fik sig en Bøttetur, fordi han sagde: „*Hvem* skal ingen Cigar ha'? *Du*, min Ven, Du skal have et Trykkys af Far!“ Og „*Madehwe*“ strøg med Bagen af sin Haand sit store, let graasprængte Overskæg og knugede Drengen ind til sit gamle Garderbryst. „Og saa skal Du faa Lov til at komme ud og ride med mig en Dag.“

„Paa „*Bess*“?“ spurgte Drengen hurtigt.

„Ja, lad gaa, naar Du saa gerne vil.“

„*Bess*“ var den Hest, som de store Brødre drev deres vilde Jagt paa.

Vi fik maalt Slangen og Hammen og konstaterede, at de passede.

„Jeg vil selv ved Lejlighed fortælle Mor dette her, forstaar Du,“ sagde Faderen til sin Søn og lagde Betonning paa ved Lejlighed. Drengen nikkede samtykkende og kammeratlig, som om han vilde sige, at han var fuldt „indforstaaet“ med, at Mor jo nok helst maatte holdes lidt udenfor. Hvad han havde faaet Klap for af sin Far, kunde han nemlig godt risikere en hastig „*Vinge*“ for af sin forskrækkede Mor, der saa ofte indprentede ham at holde sig *langt* borte fra enhver mistænkelig Raslen. Og *det* vilde han ikke udsætte sin Ære for.

Drengene var Ægteparrets Stolthed og Glæde og dets Frygt og Haab. Før Mr. Hansen og jeg gik i Seng efter lange Mindeudflugter i København og Omegn, skulde han altid en Vending ind i Sønnernes Sovekammer for at se, „hvordan de laa.“ Saa gik den store Mand og strøg over

Tæpperne og stoppede tilrette om Pusselanker og Ryg. „Ham dér behøver jeg aldrig at gøre noget ved,“ sagde han og pegede paa den ældste. „Han ligger om Morgenen, som han lagde sig om Aftenen. Men Sweetheart er en slem Røver til at sparke af sig.“

En Dag var den lille Sweetheart — Kælenavnet for Gordon, et af Sundhed struttende Barn — utilpas, havde lidt Feber, ingen Appetit. Det lød saa bedrøvet hviskende i Huset: Sweetheart er syg! Dagen efter var Gutten naturligvis paa Benene igen, og Mrs. Hansens muntre Latter gik som en Blæst igennem Stuerne

„Jeg kan ikke begribe, hvor Willi og Wolfgang bliver af!“ kunde Mr. Hansen sige, naar Kadetterne havde været til Bys og ikke vendte hjem paa Klokkeslet.

Som gammel Københavner mente jeg, at den mest nærliggende Grund maatte være, at Toget var forsinket.

„Oh no, Togene er aldrig forsinkede herude,“ sagde Mr. Hansen.

To Minutter efter kom Kadetterne trillende i Giggen op gennem Flamboinds-Alléen.

„Fik I Præmie?“ raabte den graadige Fader dem imøde.

„Ja,“ lød Svaret fra dem begge — „i Skydning!“

Naar jeg spurgte Mr. Hansen, hvad Drengene skulde være, sagde han ikke Farmere, men Landmænd. For han vilde jo gerne have, at de skulde „hjem“ til Danmark og lære Landbrug. Rigtignok havde han selv sagt, da han var hjemme, at det var jo slet ikke Landbrug det dér, de kom *alt* for nemt til det! Nej, kom ud, min Far, til Sydafrika og slaas med Kvægpest og Malaria og Klippegrund og dovne Arbejdere og brændende Sol og ingen Regn, naar vi skal bruge den, og Oversvømmelser, naar vi skulde have tørt Vejr, lad os saa se, hvad Du dur til som Land-

mand. Det dér med Rug og Hvede, næste Aar Byg, næste Aar Havre, næste Aar Græs, næste Aar Brak og saa videre, det er jo til at blive fed og mosgroet af. Mr. Hansen var ganske klar over, at han vilde faa Mave i Danmark. Og alligevel, alligevel — Langeland, Rosengrenen i

DEN DANSKE KONGES FØDSELSDAG FEJRES PAA „BED CLIFF“
Den høje Mand længel tilhøjre er „Onkel Hansen“

Havet! Og saa naturligvis, naa ja, Bernstorff og Charlottenlund og Vagtparaden, skønt den sidste jo ikke i og for sig har *saa* meget med Landbrug at gøre. Halloo! — listede den barkedede Planternæve sig ikke til at viske noget fugtigt bort under de brune Øjne?

— Efter Lunch sadlede Mr. Hansen og jeg Hestene „Bess“ og „Ges“ for at ride til en Kraal Nord for Oakford.

Der var herfra kommet den Tidende, at en ung Kaffer-kvinde var nedkommen med seks smaa sorte Menneskebørn, som levede. Dels vilde vi gerne nyde det sjældne Syn af Sekslinger, dels havde Mrs. Hansen straks ved Efterretningen stoppet en Pose fuld af allehaande gode Sager og paalagt sin Garder at bringe dem did. Thi red vi da af Gaarde gennem det bedaarende Landskab med Flammebundter af Sol spillende paa det røde Bjerg, efter hvilket Farmen havde faaet Navn. Ned i de dybe, vel skyggefulde, men drivhusvarme Palmedale, hvor vi maatte trække vore Heste over de stenede Flodlejer. Vi red gennem Landet, som ifølge et Ordspil, der overdriver fælt, har Træer uden Skygge, Blomster uden Duft, Fugle uden Sang, Floder uden Vand og Kvinder uden Dyd. Vel er Floderne idag nærmest tørre, men vent til Regntiden! Og fløjter ikke Stæren med helt nordiske Toner i den sydafrikanske Vaar? Dufter ikke Orangeblomsten som de danske Villahavers Jasmin, og indbyder det hundreaarige Figentræ os ikke til at søge dets Skygge? Kvinder uden Dyd? Jeg saa' ingen ublufærdig Falbyden paa mine Rejser blandt Kafferne, men kom til den Overbevisning, at det, vi Europæere forstaar ved Dyd og Moral, er bedre forvaret hos disse Solmennesker end paa Strøget i København.

Ved Ankomsten til Kraalen blev vi skuffede. „Sekslingerne“ var døde og puttede afvejen. Moderen, der paa én Gang var bleven velsignet med et halvt Dusin Børn, havde i disse Børn set nogle forheksede Væsener, som hun mente at gøre en Velgerning ved at lade dø. Om hun saa kvalte dem eller druknede dem? Aa nej, og det er maaske ogsaa det eneste, der udfra hendes eget Synspunkt kan bebrejdes hende. Hun lod Troldungerne skøtte sig selv, indtil de døde af sig selv. Hun havde forøvrigt ligesom de

fleste Kafferkvinder hjulpet sig selv ved Fødselen og var ikke videre legemligt medtaget, ikke mere, end at hun færdedes oppe; men hun sultede lidt, fordi Manden indtil videre havde slaaet Haanden af hende — af samme Grund som den, der drev Kvinden til at lade Børnene dø. Hendes Medhustruer turde heller ikke komme ind i hendes Hytte.

Vi handlede i Mrs. Hansens Aand ved at skænke Barselkvinden Posens fulde Indhold.

Paa Tilbagevejen hører vi Nonnernes monotone Bønner lyde som en vældig Bisummen ud fra den katolske Kirke i Oakford, medens Klokkerne ringer Solen ned. I denne Summen er den lille Salas Sjæl indflettet og de seks mod Stjernerne flagrende Søkendesjæle og Du og jeg, som endnu staar med begge Ben paa Jorden — Nonnernes Bønnekæde favner vidt. Stor og stille gaar Solen ned. Rundt om os, paa alle Kanter, lyder der Musik. Det er Cikaderne, som stemmer deres Violiner til Koncerten i den lange, svale Nat.

REJSENDE LYKKE

AGENTEN var kendt i Byen som en ualmindelig flink Mand, og „en fin Forretningsmand“, føjedes der anerkendende til. *Straight* helt igennem! Altsaa en af de Mænd, man som Nyankommen aflægger Visit hos.

Allerede ved det første Besøg fik man det behageligste Indtryk af Manden. Man havde ikke siddet længe i Samtale med Agenten i hans Privatkontor, „kendt hinanden“ maaske i fem Minutter, før den høje, blonde Mand med det markerede Hoved udbrød: Min Kone vil blive glad for at se Dem — hør, har De ikke Lyst til at spise Frokost hjemme hos os imorgen? Tak, med største Fornøjelse! Men, hvad det var, jeg vilde sige . . . Blev Samtalen imidlertid trukket ret meget længere ud over Frokostindbydelsens Grænse, kunde Agenten blive lidt urolig. Forstod den naive Besøgende da ikke, at man ikke har Bunker af Tid tilovers til privat Passiaren paa Kompagniets Kontor? Saa maatte der jo ses paa Uhret, eller Agenten rejste sig i sin fulde Højde — 74 danske Tommer — og raabte ind ad Døren til det store Kontor, hvor en Stab af unge Mænd sad bøjede over deres Skrivepulte, en Bescd, noget, der skulde besørges ekspres!

Naar Agenten derefter saa' ned paa den Besøgende med sit allervilligste Smil og gentog, at baade han og hans Kone glædede sig til at se ham imorgen, dæmrede det jo

svagt for Vedkommende, at her vistnok var travlt paa Kontoret.

Hjemme i den smukke Villa „Hill-side“ vidste Agenten og hans Frue ikke, hvor godt og hyggeligt de skulde gøre det for deres Gæster. Villaen deroppe paa Bjerget var snart blevet et Samlingssted for Danske, og navnlig gik der ingen Søndag Eftermiddag, uden at „Drengene“ samledes i det gæstfri Hjem. „Drengene“ var Fruens Kælenavn for de unge Danske paa Kontoret plus nogle af deres danske Venner i Byen — en fast lille Klike, hvis ældste Medlem jo nok havde set Dagens Lys før den lille Frue, men som ikke desto mindre ærede og beundrede hende, fordi hun havde bragt et velsignet godt københavnsk Humør med sig til den 30te sydlige Breddegrad.

Hvor var der *hjemligt* i Fritiden i det danske Hjem paa „Hill-side“, Chefen slog den hjertelige Tone an, og disse Unge, der alle ventede at komme frem i Verden, forstod at fange denne Tone og holde den. Og Tonen fangede dem selv. De kunde slet ikke undvære dette Hjem, de „kom af sig selv“ uden at behøve at „bedes“. Søndag efter Søndag droges de derop.

„Skynd Dig, Johanne!“ sagde Fruen til sin Feriesøster, som hjalp hende med at dække Kaffebordet. „Der kommer „Drengene“ nede!“

Et følgeværdigt Eksempel. Gid det oftere var Skik i fremmed By, hvor unge Danske lever deres Vandreaar, dette: Paa Kontoret Arbejde, Disciplin, Pligtopfyldelse — oven paa Ugens Virke Samværet og Hvilen.

„Har Du sagt til „Drengene“ om Picnic'en imorgen?“ spurgte Fruen en Lørdag, mens hun endnu var „ny“.

„I Kontortiden! udbrød han forfærdet. „Nej, naar Arbejdet er forbi, min Pige!“

Arbejde for sig og Fest for sig, paa det Princip kommer man længst, naar man har Ansvar for Unges Uddannelse. Men hvordan kommer de Unge selv frem til at faa et saadant Ansvar? Her sidder nu en af det verdensomspændende Kompagnis Repræsentanter, en Mand midt i Trediverne, og har skabt sig en anset Position; og ikke nok med det; han har sammen med sin unge Hustru tilige bygget et Hjem, hvor Kompagniets egne Folk og andre Landsmænd paa Stedet søger til som Samlingsstedet. Hvordan skabes denne Position? Kan enhver Ung i vor Tid gaa hen og gøre ligesaa?

Hvis han har det rigtige Stof i sig — ja, saa kan han gøre ligesaa.

I nærværende Tilfælde lægges Spiren paa et københavnsk Handelskontor med samtidig fleraarig Uddannelse paa Købmandsskolen. Derfra over i „Kompagniet“s Tjeneste paa Hovedkontoret i København. Ind i Afdelingen for Træ. De Overordnede ser, at den unge Mand har Forretningsblodet i sig, og lader ham studere Spansk og Russisk for i paakommende Tilfælde at kunne sende ham til Argentina eller Rusland. Det bliver Rusland, hvor der laa Forretning at gøre i Træ. I dette Land rejser han uden iforvejen at kende et Menneske i et Par Aar og opkøber Træ, en Beskæftigelse, der bringer ham i Forbindelse med allehaande russiske Forretningsfolk inde i Landet, med ærlige og med uærlige Mennesker. Han lærer at se sine Folk „an“. Bliver den praktiske Mand. Ser Træet blive solgt paa Roden ved de store Skovauktioner, følger Træet paa Transporten langs Floderne, og forlægger derefter, parende Kompagniets Ordre, Virkepladsen til en russisk Østersø-By for Salg af det indkøbte Træ. Tager Afstikkere til Hamborg og London for at studere Salgsvilkaar for

Træ. Afvikler efter Ordre Træforretningen i Rusland og vender tilbage til København.

Saa en Dag dirigeres den unge Mand til Japan for at opkøbe Egetræ.

Paa dette Tidspunkt har han i længere Tid været forlovet, og da Kompagniet foreslaar ham at rejse til Japan med kort Varsel, kommer han med en spagfærdig Bemærkning om, at han havde tænkt paa at gifte sig i næste Maaned. Lejlighed er skaffet, Indbo købt.

Nu er det, som bekendt, allerede under almindelige Forhold en alvorlig Ting at gifte sig, og selv en ung Mand i „fast“ Stilling, med sin Fremtidsbane lige afstukket, har Grunde nok til at overveje og betænke. Hvor meget mere da ikke under ualmindelige Forhold? En Soldat gifter sig ikke uden Forlov, og „Kompagniet“ er en Hær, der kæmper for Landvinding i det Fremmede. Ved at udsende sine Elitesoldater. Naar der bliver sagt til en af dem: Rejs *dér* ud og gør *det* Arbejde, saa maa han være beredt. Nogen stedbunden Mand maa han ikke være.

Bemærkningen om det paatænkte Giftermaal i næste Maaned blev derfor mødt med en Kontrabemærkning om, at det havde han ikke talt noget om; Kompagniet vidste iøvrigt ikke, at han var forlovet.

Betænkningstid til imorgen!

Min unge Læserinde giver maaske et lille Hop i Stolen og spørger, hvad dette her er for noget. Maa man ikke gifte sig i Kompagniets Tjeneste?

Ih jo, selvfølgelig jo; men Kompagniets Interesser gaar forud for Funktionærernes private Interesser, og den givne Betænkningstid betyder jo blot, om den Udvalgte *eller en anden* skal gribe den tilbudte Chance til at flyve

ud. Flyve ud og se, hvad der aabenbarer sig bag Horizon-
ten, det er jo det, de Unge alle skulde eje Lysten til. Ejer
de ikke denne Lyst, saa er der jo Pladsen bag Disken.

Nu var der samme Dags Aften, en smuk Skærsommer-
aften, et Stævnemøde i Ørstedsparken.

Fra sin Bænk ved Rosenbedet saa' den unge Pige langt
borte sin Brudgom komme, og hendes lille Hjerte bankede.
Thi de havde endnu „de Tusinde Ting“ at samtale om,
som to Forlovede har, der skal giftes i næste Maaned.
Hvem der f. Eks. skulde bedes med til Brylluppet, den
Ting havde hun nu ment at kunne faa ordnet i store Træk
iaften.

Efterat de første Fornødenheder ved et forlovet Pars
Møde var sket Fyldest, sagde den unge Pige:

„Egil!“

Og den unge Mand svarede:

„Maja!“

„Jeg har tænkt paa, at vi kan vist ikke komme udenom
Onkel Peters Halvsøster, hun har virkelig vist os *saa*
megen Opmærksomhed.“

„Udenom Onkel Peters Halvsøster?“ sagde Egil, lidt
forretningsdistrøit.

„Ja, til Brylluppet!“

„Ha, ha!“ udbrød den unge Mand med kort, haard Vo-
kallyd, ikke anvendt som et lille Latterudbrud, men som
en kortfattet Tilkendegivelse af, at han var „med“. Saa
sagde han blidt, idet han trykkede sin Forlovedes lille
Haand:

„Jeg er bange for, min Pige, at vi bliver nødt til at
komme udenom baade Dig og mig selv!“

„Du store Kineser!“ sagde Maja, for hun var en glad
lille Sjæl og ventede en morsom Forklaring.

„Nej, ikke Kineser, Japaneser!“ svarede Egil, og saa gav han hende i faa Ord Meddelelsen.

„Hvad føler Du, Maja?“ spurgte han.

Maja var nærmest maalløs, men spurgte dog, hvad der vilde være det bedste for ham.

For hans Karrière og for deres Fremtids Skyld vilde det bedste være at rejse.

Saa resignerede de private Følelser, og Skærsommer-solen gik ned indtil videre. I Stedet for at køre til Bryllup rejste Kompagniets Mand til Japan og købte Træ. Han blev derude i syv Maaneder. Efter endt Hverv hjemkommen løste han Kongebrev og giftede sig „omgaaende“ for ikke at risikere at blive sendt ud paa Kloden, naar der var lyst tredie Gang!

Hvedebrødsdage, herlige Ord!

For dem, der har Tid til at sidde længe tilbords.

Umiddelbart efter Brylluppet kom det i Japan indkøbte Træ med Skib til Hamborg, og vor Ven maatte derned for at ordne Afsætningen.

„Tag med, Maja! Bryllupsrejse! Om 0,5 Minutter gaar Toget!“

Den lille Frue tog med, for hun havde paa Fornem-melsen, at hun havde fanget den rejsende Lykke, og den gælder det at nyde i hastigt Tempo. Men siden har hun alligevel fortalt mig, at *den* Bryllupsrejse — well! lad mig bruge hendes egne Ord, nu da hun som Agentens Frue kan se overlegent og muntert paa de svundne Ting:

„Det var den *værste* Bryllupsrejse, *jeg* har været ude paa. Til Hamborg i drivende Regn, hen paa et kedeligt Hotelværelse. Forretninger! Forretninger! Fra Hamborg Manden videre til en anden By i Forretninger og Konen

hjem alene! Jo, det var en morsom Bryllupsrejse," siger Fru Maja.

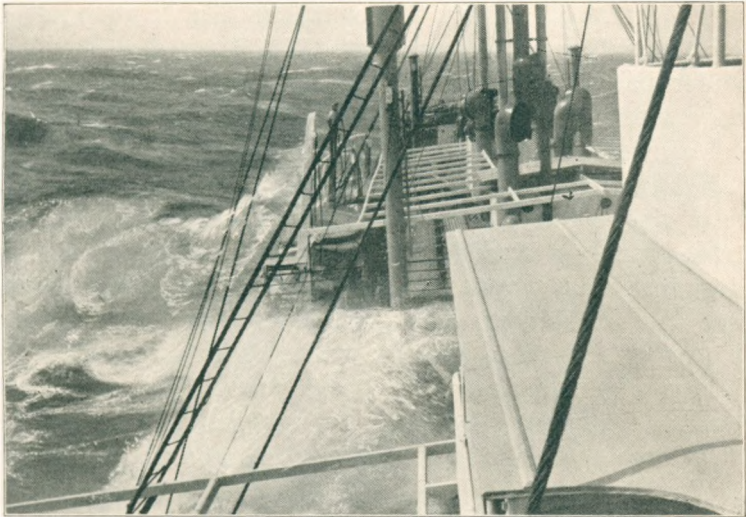
Hvilke nye Overraskelser kommer nu i denne flyvende Tilværelse? Aa, i Grunden ingen, de to var begyndt at rulle og følte det kildrende Behag ved at rulle. Efter fire Maaneders Ophold i Danmark dirigeres Manden paany til Japan for at købe Træ. Rejsen er paa ubestemt Tid, og Hustruen maa blive hjemme. Arbejdet derude standses af Krigen. Men en Telegramordre paalægger ham at blive og afvente Begivenhedernes Gang. Han svartelegraferer fra sit Hjertes Dyb: Send saa min Kone og mit Hjem herud! Men dette telegrafiske Hjertesuk fra Soldaten, hvis Længsler vaagner i Felten, krydses af en ny Telegramordre: Rejs hjem!

Hjemad da igennem Sibirien, i Bumletog, der pænt maa vente paa alle Militærtog. Legemlig Forplejning maa snappes i Bidder, hvor der kan falde lidt af. En stegt Høne her, en Agurk dér! Theapparat medbringer man selv, Søvn faar man i Stød. Vente, vente! Men alle Ting faar en Ende, og Rulleriet afsluttes, saa synes det, med Overtagelse af Ledelsen af Træafdelingen — og Genoptagelse af det ægteskabelige Samliv. Paany Borger i København.

Men —!

Men den, Kompagniet først har sat sin Finger paa og mærket med Stemplemet: kvalificeret til Forretningerne ude, *han* skal ikke lægge sig for trygt til Hvile i sin Himmel-seng! Fru Majas Drømme førte hende da ogsaa tidt paa Langfart, uden at hun var i Stand til at kende Landet, hvor Rejsen stoppede. Men en Dag fik hun Drømmene tydet. Det var efter Krigen, at Chefen for Træafdelingen en Aften kom hjem og fortalte, at Direktionen havde

spurgt ham, om han kunde rejse til — naa, *Stedet* paa Jordkloden kan jo være det samme her, men det findes paa den sydlige Halvkugle — for at reorganisere Kompagniets Handel dér og blive Kompagniets Agent.

UD OVER KLODEN

„Skal Du — ha' mig med?“ spurgte Fru Maja med et skælmsk Blink i Øjet.

„Desværre ikke lige med det samme,“ svarede den designerede Agent, „for jeg skulde gerne rejse imorgen. Men der kan skaffes Skibslejlighed til Dig om en Maa-ned!“

Hun tænkte paa sine Drømme. Der var Smaating, hun ikke forstod, f. Eks. dette, som ingen Kvinde vilde kunne forstaa, at de ikke skulde rejse og drømme den lange Rejse *sammen*. Men det store forstod hun, Liniens Stig-

ning. Hun slog til, og han slog til, og han rejste derned, og hun fulgte alene efter — det var slet ikke saa forføreligt. Hvad blev der ikke at fortælle hinanden!

Men nu slog den rejsende Lykke sig ogsaa til Ro. Den havde i Begyndelsen endnu et Par Hurdler at komme over. Fru Maja ankom til den anden Halvkugle midt i Reorganisationens allertravleste Tid, hvor der blev arbejdet paa Kontoret til sén Aften, og i Stedet for at sidde alene paa et Hotelværelse, vidste hun ikke bedre end at være paa Kontoret, hvor Manden var. Det næste Skridt laa lige for — at hjælpe ham og „Drengene“. Fru Maja viste sig som en rigtig Kompagniets Hustru.

Nu tror jeg, Hvedebrødsdagene har indfundet sig — efter syv Aars noget ustadigt Ægteskab. De kom sammen med Soldagene. Fra „Hill-side“ giver de Genskin paa andre. Huset er godt at gæste, enten man sidder et Par udvalgte Middagsgæster, eller det skér, at *alt*, hvad der kan opspores af Danske i By og Omegn, indbydes for at deltage i en hastigt arrangeret Genforeningsfest for Sønderjylland.

I den lille, intime Kreds er Fru Maja utrættelig i at fortælle pudsig og rørende Træk om sine to sorte Boys, Tom og hans Søn Charlie. Tom er nærmest en Engel fra Himmelen, der ved et Tilfælde har faaet fejl Kulør. Han ser beundrende op til den dejlige hvide Missis, den bedste Missis i Verden, det kan der ikke herske Tvivl om. Han vil ganske bestemt gaa igennem Ilden for hende, om det skulde behøves. Tom er ydmyg og sanddru og et stort Sludrechatol, han, den gamle Kaffer, betror alle sine Bekymringer til Missis.

Som ægte Kaffer holdt han stærkt paa Flerkoneriets Fortræffelighed, men han var dog nysgerrig nok til ogsaa

at lytte efter, hvad Missionæren fortalte. Nu havde denne en Dag talt om den smalle Vej og den brede Vej, og saavidt Tom forstod, var det Meningen, at den brede Vej var for dem, som kom spadserende med de mange Koner. Om ikke Missis vilde forklare. Mens han fik Forklaringen og sagde Oh, yes, Missis! uden at begribe et Ord, stod Sønnen Charlie, det unge Blod, ved Siden af og grinede lydløst, men bredt — et snehvidt og lyserødt Grin.

„Hvad ler Du af, Charlie?“ spurgte Missis. „Hvor tror Du, *Du* gaar hen, naar Du dør?“

„Mi!“ udbrød Charlie overbevist, med en Pegefinger i den rigtige Retning — „mi go up!“

Gamle Tom var nysgerrig efter at vide, hvor mange Okser man betalte for sin Kone i det Land, Missis kom fra.

„Man betaler slet ikke noget for sin Kone dér,“ sagde Missis.

Saa havde „Bass“ faaet Missis for slet ingen Ting?

„Ja,“ sagde Missis.

Det maatte være et herligt Land, mente Tom. Men da han hørte, at det var ligefrem *forbudt* at have mere end én Kone, rystede han stille paa sit Uldhoved og mumlede „no good!“

En Fest var det at se Tom opvarte ved Bordet. Han turde slet ikke se paa de kjoleklædte Middagsgæster, og hans Gedebukkeskæg skælvede af Ærefrygt en Dag, da han havde faaet at vide, at den store Bass for „det allerstørste Skib i Verden“ var blandt Gæsterne.

Kafferne har deres egne „Doktorer“, som de tror blindt paa. Hvid Mands Hospital og Medicin nærer de Mistro til. Men den gode Missis paa „Hill-side“ kunde faa sine sorte Boys og deres Paarørende til at nedsvælge amerikansk

Olie i Tilfælde, hvor deres Stammefrænder vilde have anvendt Hestekuren at fylde Maven med Vand. Og hun kunde overtale dem til at bruge Apotekersalve for Saar, som de selv vilde have proppet fulde af vilde Urter og Blade. Naar de opdagede, det hjalp, kom de og bad om mere. Deres Begreber om *Medicin* rakte efterhaanden vidt. Alt, hvad der hjalp til at forbedre Udseendet, det var *Medicin*. Saaledes kom Tom en Dag og bad om mere *Medicin*, da Pudsepomaden var sluppet op. En anden Dag manglede der Maling til Stakittet: Ikke mere *Medicin*, Missis!

Saaledes som Fru Maja var den gode Missis for de sorte Boys, saadan var hun, den unge, men endnu barnløse danske Frue en god Moder for „Drengene“ fra Kontoret, Kammeraterne fra hendes egne Kontordage. De var alle ugifte, disse danske Dreng, boede enten i Pensionat eller paa Hotel, og Sammenkomsterne paa „Hill-side“ var dem af denne Grund saa meget desto kærere. Om Søndagen holdt der ikke sjældent Motorvogne og Motorcykler udenfor Indgangen til Villaen, det var et Tegn paa, at en Picnic var under Start. Fra „Hill-side“ udgik Indbydelserne, Planerne blev lagt dér, „Hill-side“ var „Madkurven“.

„Hill-side“ var ogsaa Hjertet.

Paa Genforeningsdagen følte det, hvor varmt dette Hjerte kunde banke.

Telegrammet om at fejre 9. Juli som Genforeningsdag kom herud 6. Juli om Aftenen. Agenten spurgte sin Hustru, hvad hun syntes om en Havefest i den Anledning for de Danske. To Sjæle, een Tanke — Fru Maja havde netop haft akkurat den samme Idé!

Saa fik Damerne paa „Hill-side“ travlt. Johanne, Feriesøsteren fra Danmark, udskrev Indbydelser og stod siden

sammen med Fru Maja i Kagedejg til op over Albuen. For det var Fruens Stolthed, at der paa „Hill-side“ aldrig var blevet opvartet med en Købekage! Og Bjerger af Is skulde der fremstilles. Og *Dagen* kom, og Dannebrog vajede. Og naar man fra Musgrave Road, hvor „Hill-side“ laa paa en Bakketop, saa' ned over Byen og Havbugten, kunde man godt øjne et dansk Flag hist og her. Men Flaget paa Agentens Hus vajede højest af dem alle.

Med sine forskelligt farvede Blomster stod Prydbusken „Yesterday, today and tomorrow“ og lyste i Solen og ligesom spærrede sine blaa Øjne op, da Champagnen skummede i Glassene. Og Duen i Figentræet holdt op at kurre for at lytte.

Maaske blev der paa andre Pladser, nærmere ved Festens Genstand, sagt betydningsfuldere Genforeningsord, sirligere formede, beregnede paa Referat. Men næppe ærligere. Thi de Danske, som virker i Udlandet for danske Interessers Fremgang, haaber jo alle i Hjertet paa *deres* Genforening engang, selv om de sidder paa Bjerg- og Solsiden. Hjemme er bedst. Rejsende Lykke har *sin* Betydning og sin Charme, men hele Livet lever man ikke derpaa.

GUBELARJA-TUISS!

Der er Telefon til Dem, Mr. Andersen!" sagde ældste Kontorist paa Hardware- og Blikkenslagerfirmaet Andersen & Winthers Kontor i den sydafrikanske By.

„Sevidé!" sagde Chefen — for straks at præsentere ham med et af hans Yndlingsudtryk — og stillede en Flaske, som han lige havde taget sig en Hjertestyrkning af, ind i „Medicinskabet", hvor der iforvejen stod et helt Batteri af Flasker. „Huæm kan det være?"

„Jeg tror, det er Majoren," sagde Kontoristen og spurgte ned i Røret: „Hallo, hvem taler? — Jo, det er Majoren!"

„Sevidé, sevida, sevidon, sevidé!" trallede Mr. Andersen, der allerede tidlig paa Dagen havde sit Eftermiddagshumør paa. Idet han viftede en usynlig Flue bort foran sit Pragteksempel af en Næse, sneglede han sig hen til Telefonen, undervejs nynnende et Vers af sin Yndlingsvise, — hans Tribut til en gammel Mor hjemme i Jylland:

Aa, Gud velsigne min gamle Mor,
hun gaar paa Gulvet og tuller,
hun tager fra mig de tomme Glas
og sætter for mig de fulde.

De Roser røde og de Øjne blaa,
 De vakre Jenter holder jeg just aa',
 helst naar jeg faar
 den, jeg vil ha' —
 saa er det Moro at leve!

Morgen, Major! Beg pardon? Udstykning? Naa, Udrykning! Skal Korpsset ud, sevidé! — Det er noget for Dem, Peddersen, ud og munke Niggere! afbrød han uden Ceremonier Samtalen med Majoren for straks at glæde sin Kontorist med Nyheden. Nej, ikke idag, men vi skal holde os klar. — Ja, saa siger vi det, Major, vi skal nok være der. Lissom to smaa Søm! Naa, Du *er* gaaet, 'bye-'bye!"

„Det var Sørensen,“ snakkede Mr. Andersen med sig selv og purrede op i sit krusede graa Haar, der stod saa kønt til hans kraftige mørkerøde Ansigt. „Ha' en Drink, Peddersen?“

„Ja, Tak,“ Kontoristen var ikke kostbar. „Men hvorfor skal vi ud og munke Niggerne?“ spurgte han.

„Fordi det jo nok skal vise sig,“ svarede Blikkenslageren med et Skuldertræk, „at de har eksperimentereret lidt med Politisergent Page. De *er* jo uforbederligt tankeløse, de Zulukaffere.“

Mr. Page var i sin Egenskab af Politisergent for nogen Tid siden rejst til Zululand for at indkassere hut-tax, — Kafferne paa Landet maa i Skat betale 10 shillings aarlig pr. Hytte, — men nu var det mistænkeligt længe siden, han havde ladet høre fra sig. Hans Operationsfelt var Egnen Nord for Eshowe, og de Indfødte dér havde tidligere vist Utilbøjelighed til at rykke ud med Mønten. En mindre Hjælpeekspedition var nu sendt op for at faa

Rede paa Sagen. Skulde det vise sig, at Kafferne trængte til en lille Opsvejsning, som Blikkenslageren kaldte det, saa skulde det frivillige Korps af „volunteers“ rykke ud. Af dette Korps var saavel Mr. Andersen som hans danske Kontorist Medlemmer, den første som Korporal ved Artilleriet, den anden som Løjtnant. Forskellen i Rang skilte dem dog ingenlunde ad. Hvad enten det var paa Kontoret eller i Felten, lød Mr. Andersens Generalnævner-Replik, hin Replik, hvori alle andre Replikker gik op: „Ha' en Drink, Peddersen?“ med samme hjertelige Klang.

Chefen aabnede en Dør og brølede ud i Rummet: „Fatlips!“

En Kafferboy kom ind — en sværtbygget Fyr med ualmindelig tykke Læber, som altid grinte et aabent Grin.

„Kan Du ordne Fars Uniform, Fatlips, og være belavet paa at gaa med i Krig!“

„Mig i Krig?“ sagde Fatlips og viste Tænder.

„Yes, Dig i Krig,“ gentog Mr. Andersen, „Dig op og hilse med en Kanonkugle paa Dine Brødre, er det dét, Du griner af?“

Fatlips var ikke helt klar over, om hans Herre skulde opfattes alvorligt, men han havde for megen Respekt til at vise andet end sit aabne Grin. Og forsvinde, naar Mr. Andersen rejste sin Tommelfinger.

Chefen gik en Vending ud i Byen „i Forretninger“, som han kaldte det. Skulde der komme „noget“, saa vidste Kontoret, hvor han var. Hans Stam-Bar var Palme-Baren, hvor den nordiske Kæmpe var en kær og velset Gæst. Saa mange „Punder“ havde han „spended“ dér, „Varmtvandsingeniøren“, som Vennerne kaldte ham — dels, fordi han virkelig havde Titlen Hot Water Engineers staaende paa Firmaets Visitkort, dels, fordi han yndede om Aftenen at

„eksperimenterere“ med visse Blandinger af varmt Vand m. m., navnlig m. m. — at der sikkert kunde have været bygget en Kirke for Summen. „Jeg *kan* nu engang ikke holde paa Pengene,“ indrømmede han, „Fest maa jeg ha' omkring mig, glade Ansigter, y'see! *Min* Far var kun en simpel Smedesvend, men Vorherre har været Far her en god Mand, han har givet mig en god Forretning og en Mave, som kan ta' *alt* — hvad kan man saa forlange mere? Og saa giver han mig oven i Købet paa mine gamle Dage Slesvig tilbage, y'see! *Another drink*, lille De! Beg pardon? Hvor mange? Hele Salonen, tæl dem selv, lille De, please! Nu skal jeg fortælle Jer noget, gentlemen, at vel er Mr. Andersen ikke Mr. Cicero, i det mindste ikke fuldt *saa* stor som Taler, y'see! Men maa jeg alligevel ikke foreslaa, at vi drikker det lille havomkrusede Danmarks ærede Skaal. Good luck! Dér har vi ganske vist osse Zulukaffere at slaas med, selv om de ikke er sorte udvendig...“

Det blev ikke opklaret, hvad den brave Varmtvandsingeniør mente med sin mystiske Slutningsbemærkning. Vi vil indtil videre lade de Herrer nyde Veltalenheden m. m. i Palmebaren og forlægge Skuepladsen til Zulurnes Land.

I Impapalas Kraal sidder den frygtede Chief og lægger Raad op med Witch Doktoren Undulumba, som han har hidkaldt til sin Hytte. Den gamle Undulumba er mødt i sin fulde Stads, med de blegede Menneskeben raslende i en Kæde om sin Hals, og hele Arsenalet af smaa sorte Bukkehorn, fyldte med Medicin og Salver, ved hvis Hjælp han er i Stand til at kurere alt, lige fra Spat i Benene til Dysenteri, naar han i Tilgift rasler lidt med sine Knogler. Hans Mine er idag mørkere end sædvanlig, men det er heller ingen let Opgave, Impapala giver ham at løse. Chieffen

HØVDINGEN IMPAPALA

er ked af sine gamle Koner, som bruger ham for stærk en Knebber, og den Favorithustru, han anskaffede sig ifjor, er med Barn. Derfor har han kedet sig slemt i den sidste Tid. Men nu har han gaaet og kigget paa Pigen Bofuzela i Mphelela og har overbevist sig om, at hun er fed og yndig samt, at hun ikke kan fordrage ham — hende vil han svært gerne have til Kone. Men da modvilligt Sind ikke forsøder Elskov, saa

paalægger han nu Witch Doctoren at vende Pigens Hu til ham, Impapala.

„Du maa gøre hende varm paa mig, meget varm, forstaar Du!“

Undulumba raslede svagt med Knoglerne og tillod sig en Bemærkning om, at det vilde blive vanskeligt.

„Jeg troede ikke, Du var nogen Torsk,“ sagde Impapala.

Det ansaa Witch Doctoren sig heller ikke selv for at være; men Sagen var den, at *den* Medicin som skulde anvendes i et Tilfælde som det foreliggende, den var netop sluppet op.

„Saa lav nogen ny!“ sagde Chiefen.

Ja, det var jo let nok sagt, men hvid Mands Nyre hang ikke paa Træerne.

Impapala sad under Audiensen og nedtyllede store Slurke af tyk, bævrende Kaffer-Beer, uden at byde Gæsten noget deraf. Han kradsede sig eftertænksomt paa sin nøgne Bag, hvor noget generede ham; saa fik han pludselig en lys Idé.

„Den fordømte hvide Hund til Page er kommet herop for at kræve Hytteskatten ind. Han forlanger meget mere, end vi er forpligtede til at yde, og hvad han paa den Maade snyder sig til, stopper han i sin egen Lomme.“ Impapala bøjede sig over imod Witch Doctoren og hvi-skede ham nogle Ord i Øret.

Undulumba sad lidt og tænkte sig godt om. Saa sagde han, at det vilde blive vanskeligt. Page var aldrig alene; og han var altid bevæbnet. Og han skød saa forbistret sikkert. Det demonstrerede han under sin første Visit ved at skyde en Ticki — en 3 Pence, — bort mellem Tommel- og Pegefingeren paa en Kaffer. Paa tyve Skridts Afstand. Hensigten med denne Kunstpræstation havde jo været tydelig nok. Nej, den gode Pages Nyre vilde det blive vanskeligt at faa fat i.

„Det er mærkeligt, saa alting forekommer Dig vanskeligt, Undulumba,“ vrængede Chiefen. „Jeg tror, jeg vil se mig om efter en anden Doctor. Du er vist ved at blive gammel.“

Ikke misforstaa, Chief, endelig ikke misforstaa! *Selvfølgelig* skulde Undulumba gøre sit Bedste. Ja, men lidt *quickly*, understregede Impapala, der yndede at lange et engelsk Ord ud for at vise sin Aands store Vingefang. Imorgen vilde han se den Ting ordnet. Og nu gad han

forresten ikke mere høre paa Undulumbas Vrøvl — Audiensen var forbi.

— — —

Samme Dags Aften sad Politisergent Page i sit Telt og gjorde Kassen op. En Petroleumslampe hang paa Teltstangen og oplyste Interiøret, som udgjordes af to Feltsege, to Klapstole, et sammenfoldeligt Bord og en solid Pengekasse. Paa Jorden laa to Magasingeværer. Mr. Page og den unge Englænder, som sad lige over for ham, havde desuden begge Revolvere i et Bælte om Livet, og Bæltet var spækket med Patroner. Page var en Mand omkring de fyrretyve Aar, hans Ledsager en Del Aar yngre. To muskuløse Sportskikkelser, der saa ud til at trives bedre i fri Luft end inden Døre.

„Det gaar lidt trægt dennegang med Indbetalingen, Mr. Page,“ bemærkede den unge.

„Ja,“ svarede Sergenten og tømte sit Whiskyglas, „jeg formoder, at jeg bliver nødt til at holde lidt Skydeøvelse imorgen!“

„Hvis Du faar Tid til det,“ hviskede Undulumbas Stemme ude fra Mørket.

„Jeg synes, der lister nogen omkring Teltet,“ sagde Mr. Page.

„Nu skal jeg se efter,“ tilbød hans Ledsager og rejste sig fra Regnskabsbladene.

„Nej, bliv siddende, jeg skal alligevel en Tur udenfor og kigge paa Maanen,“ fortsatte Mr. Page og følte til Revolveren.

„Det bliver Din sidste Maanestur!“ lød paany den hviskende Stemme.

Teltet var rejst en engelsk Mil fra Impapalas Kraal og ikke i direkte Nærhed af nogen anden Kafferbolig. Stedet var højtliggende, bevokset med gamle Kaktustræer.

Njanga — Maanen — stod lige over Politisergentens Hoved, da han traadte ud af Teltet. Hele Landet laa badet i Maanelys. I Horisonten saas Baal fra Kafferhytter, og en Hund hørtes at tude.

„Er her nogen?“ raabte Mr. Page.

Nogen, svarede Ekkoet tilbage fra Bjerget Mpehlea.

Politisergenten smilede; men pludselig forlod Smilet hans Mund, og et forbavset Udtryk kom i Stedet. Han saa en Mand hænge og dingle paa en tyk Gren i det nærmeste Kaktustræ.

Mr. Page gik nærmere. Manden kunde ikke have hængt længe, for det var ikke mere end Time siden, at Sergenten havde været udenfor Teltet. Men saa død som en Sild saa han ud til at være, Ansigtet var uhyggeligt fordrejet. Det var et solidt Reb, han havde snøret om sin Hals. En gammel Kaffer var det — det var jo min Salighed Witch Doctoren! Hvad mon der var gaaet den gamle snu Svindler imod?

Noget hvidt skinnede i Kæden om hans Hals — et Brev?

Politisergenten strakte Haanden ud for at tage Brevet, da det besynderligste skete, som var hændet Mr. Page i hans femtenaarige Praksis — og han havde dog i mangan Kaffer-Bataille været ude for lidt af hvert. Uheldigvis for Skatteindkræveren fik han aldrig Opklaringen paa Mysteriet. „Liget“ slog lynsnart begge sine Arme om ham og holdt ham fast som i en Skruestik, og som skudt op af Jorden stod en mørk Skikkelse bag Mr. Page og slog et Tørklæde om hans Ansigt, bandt Knude i Nakken, snørede hans Arme fast til Kroppen med Strimler af Oksehud og behandlede Benene paa samme uskadelliggørende Maade. Overrumplingen havde været saa vellykket, at Mr. Page ikke fik Tid til at affyre et Skud.

Da der ikke mere var Brug for „Skruestikken,“ løsnede Witch Doctoren Rebet om sin Hals og smøgede sig derefter ud af det Reb, som Politisergenten ikke havde opdaget under hans Arme. Adræt som en Yngling stod han paa Jorden. Der var under det dramatiske Optrin ikke frembragt mere Støj end af en Sommerfugl, som sætter sig paa en Blomst. De to Kaffere arbejdede uden at veksle et Ord. Et Øjeblik efter gik de hurtigt og lydløst bort i Maaneskinnet med Politisergenten hvilende over deres Skuldre.

Nogen Tid efter kom Mr. Pages Partner ud af Teltet. Da han ikke øjnede Sergenten noget steds, gav han sig til at kalde, dernæst til at søge. Han søgte hele Natten. Han søgte endnu, da den førømtalte Hjælpeekspedition, bestaaende af en Sergent og en Volontørpatrouille, ankom til Stedet. Det blev Politihunden „Dick“, som fandt Politisergent Page. Han laa, kastet ned i en dyb Kløft, med opsprættet Underliv og berøvet de indvendige Organer, som af Witch Doctorerne i Zululand alle Dage har været betragtet som undergørende til at lave Medicin af. Et Projekt fra hans egen Revolver havde pustet hans Livslys ud.

Ekspeditionen kom ingen Vegne med Impapala. Chieffen nægtede at kende det ringeste til Affæren. Og Witch Doctoren, som Magistratsejbedsmanden sommetider tyer til for at faa Kaffere til at bekende, var lige saa uvidende. Dertil kom, at Stemningen blev i høj Grad fjendtlig mod de Hvide. Kafferne nægtede at betale deres Skat, og rundt om sig kunde den lille Haandfuld Evropæere høre det ildevarslende Raab *Gubelarja-Twiss* — Krigsraabet. De af Regeringen forbudte Assagaier — Kastespyd — blinkede i Solen. Under disse faretruende Omstændigheder var der ikke andet at gøre end drage tilbage til Byen og aflægge Rapport.

Saa blev Voluntørerne indkaldt og en Undersøgelses- og Straffeeskpedition udrustet under Ledelse af Korpsets Chef, Major Taylor, hvis borgerlige Hverv var Fuldmægtig hos en Kornhandler, samt den fra England udsendte Drill Instructor, Mr. Atkins.

Jeg spurgte Mr. Andersen, om han mente, der kunde blive en Chance for mig til at følge med.

„Som Krigskorrespondent, surely!“ sagde han. „Især, hvis De er i Stand til at haandtere en Riffel. Snak med Majoren, han er en flinke Mand!“

Sagen lod sig arrangere.

Og en Morgen drog en Styrke paa et Par Hundrede Mand, Feltartilleri og Infanteri, afsted med Toget til Ginhloyo, hvorfra Ekspeditionen marcherede videre mod Nordvest. Den medførte fire gamle 9 Punds Forladekanoner, nærmest for Synets Skyld, med Firspand, samt endel fuldt moderne, hurtigskydende Maskinkanoner og en Masse Rifler og Karabiner, endvidere Heste til Befalingsmændene. Instruktionen lød paa ikke at lægge Fingrene imellem. De unge blandt Voluntørerne tog Turen som en Jagt-udflugt og var opfyldte af Kampglæde. De havde desuden lovet Mr. Pages Efterladte, at han skulde blive smukt hævnnet.

Under almindelige Felttjenesteøvelser med det berømmelige Voluntørkorps var Tonen usnobbet, enhver beholdt saa nogenlunde sin Handlefrihed. Korporal Andersen medførte f. Eks. sin egen Boy, Fatlips, som pudsede hans Karabin og Uniformsgenstande og tog „care“ af det medbragte „Medicinskab“. Siden sine unge Trængselsdage havde Mr. Andersen ikke, sæavidt han erindrede, under noget Forhold været „kort“ paa spirituøse Drikkevarer. Det vilde have taget Glæden ved Livet fra ham. Hele

Korpset levede højt paa hans Gavnildhed, og navnlig samtlige Løjtnanter fandt det betryggende, at Varmtvandsingeniøren altid var ved Muffen. Det var Mr. Andersens største Glæde at møde et Menneske, som netop lige i Øjeblikket „stod og manglede“ et eller andet. „Certainly, kære Løjtnant!“ kunde han sige. „*Min* Tegnebog er ogsaa *Din* Tegnebog, naar Du er ude med Far!“ I Felten var den gamle Originals Tiltale ens overfor alle.

Men nu rykkede Korpset ud under alvorligere Forhold, og Majoren i Forening med Drill Instructor strammede da Tøjlerne noget. Ankomsten til Zululand blev det f. Eks. paalagt enhver, Officer som menig, ikke at bevæge sig ude paa egen Haand efter Mørkets Frembrud. Imidlertid medfulgte Mr. Andersens Medicinskab som sædvanlig, *den* Hovedhjørnesten lod sig ikke rokke, ligesom Fatlips fulgte med Trænet. Han blev forøvrigt Ekspeditionen til megen Nytte. Det var saaledes ham, der fik opsnuset, at Impapalas Stammie hvæssede Spyd ved Nat og ved Dag. Hvad Guvernementet havde frygtet, at Stammens Misfornøjelse skulde brede sig til de omboende Stammer, slog imidlertid ikke til. De andre Chiefes havde tvertimod ladet Impapala vide, at han maatte stole paa sig selv. Erindringen om den store Rebellion i 1906 med det afsluttende Blodbad paa Kafferne stod for tydelig i de ældre Chiefes Erindring. De kunde nære sig. Zuluerne var endnu ikke modne til at samles og kæmpe det store Slag.

Impapala svarede, at han var ligeglad. I hans Kraal gik Kvinden Bofuzela og svansede med kælne, forelskede Lader om den tykke Chief. Impapala vilde nyde sine Honningdage, hans Sønner kunde saa føre an i Slaget mod de Hvide. Det var et Par vilde Krabater, som i de sidste fjorten Dage havde været stærkt paa Stikkerne for

at opildne Stammens Mænd og overbevise sig om, at der var den rette Klang i Krigsraabet. Hvor Kafferne manglede Vaaben, skaffede „Prinserne“ dem en hel Del gammel Røgelse, rustne Sværd og Dolke fra alle Verdens Hjørner, Økser. Ildragere, kasserede Geværer; tunge Knipler blev skaaret af det haardeste Træ, som kunde findes i Busken.

Ekspeditionen havde slaaget Lejr ved Umlalazifloden og af-

ventede her i nogle Dage Begivenhedernes Gang. Rebellerne samledes paa Bjerget Mpehlela, og vi kunde om Dagen se Røgsøjler stige tilvejs fra Højdedragene i Nord — det var Svarsignalet til Hovedkvarteret om, at Stammens Medlemmer tog Afsked med deres Kraal. Naar Vinden bar imod os, hørte vi ogsaa Raabene fra Bjerg til Bjerg. 16 miles mod Øst laa Det indiske Ocean, hvor nu og da saas en engelsk Passagerdamper paa sin Vej mellem Cape Town og South Hampton. Derude paa det smilende stille Hav anede de ubekymrede Ferierejsende, som nu promenerede paa Dækket for at samle Appetit mellem Lunch og

SKØNHEDEN BOFUZELA

Dinner, lidet om, at de Røgsøjler, de saa stige tilvejs inde over Landet, var Tegn paa, at Kafferne forberedte sig paa at sprætte hvide Mænds Maver op.

Klokken var 4 Eftermiddag, Himlen skyfri, Varmen trykkende. Der havde lige lydt en kendt Replik i Lejren: „Ha' en Drink, Peddersen?“ — — da der lød Tordenbulder i det Fjerne.

„Vi skal vist til at have Uvejr,“ mente Løjtnant Petersen, „det er da ogsaa en forbandet Hede!“

Men den graanedede Korporal var øjeblikkelig klar over, at det ikke var noget almindeligt Uvejr, som nærmede sig. Det var Zulukafferne, vi hørte komme. Kampsignalet — det var Tordenen.

Aldrig havde jeg troet det muligt, at menneskelige Væsener kunde afstedkomme en saa forfærdelig Larm. I Retning af Vræl har jeg hørt adskilligt, naar Negere lossere Skib, men *denne* Vrælen! Det lød som fra anskudte Flodheste paa Umfolozifloden. Mange miles borte hørte vi Kafferne stampe i Jorden og hyle, og snart saa vi gennem Kikkert, at de kom i Løb eller rettere lange Spring ned ad Bjerget. Larmen tog til for hvert Minut, og ud af Sammensuriet af Hysten og Stampen og Rabalder med Stokke og Slag paa „Musikinstrumenter“ opfangede vi nu Raabet Gubelarja-Tuiss! Gubelarja-Tuiss!

Tilsyneladende foretog Straffe-Ekspeditionen sig ikke noget til Afværgelse af den sig nærmende Fare, men Kanonerne, som var anbragt paa en Bakketop bag os, var indstillede paa 800 Meter — Drill Instructor havde anbefalet at vente og først give Fjenden en kraftig Straale lige i Opløbet. Saa vilde meget Krudt blive sparet. Resten kunde de Sorte faa paa nærmeste Hold.

„Hvor mange anslaaer De Fyrene til?“ spurgte Majoren.

Drill Instructor tog et hurtigt Øjemaal og mente to Tusinde Stykker — ti Gange saa mange som os, Hævnerne.

„Vi blæser dem bort,“ sagde han.

Gubelarja-Tuiss! skingrede det nu fra den modsatte Side Floden, og en gammel Muskedonner blev fyret af imod Solen. I samme Nu affyrede Feltbatteriet en Salve, og saa hurtigt paafulgte Granat-Ekspllosionen ude over Terrænet, lige over Hovederne paa de fremstormende, perlesmykkede, fantastisk bevæbnede Kaffere, at de Saa-redes Skrig syntes at lyde samtidig med, at Glimtene viste sig foran Kanonmundingerne.

„De arme Djævnle!“ mumlede Mr. Andersen i Skægget.

Der opstod et voldsomt Kaos blandt Zuluerne, af hvilke mange væltede sig i Græsset. Nogle laa stille og oplevede til Held for dem selv ikke mere. En Del af Skaren standsede og gjorde Mine til at vende om, men en ung, pragtfuldt bygget Kaffer, den tilbagelevende af „Prinserne“, gav sig til at danse og synge foran Fronten, Gubelarja-Tuiss! Gubelarja-Tuiss!, mens han svang sin skinnende Assagai — og paany gik det fremad og ned imod den omtrent udtørrede Flod.

Saa tog Infanteriet fat — eja, hvor Projektilerne mejede! „Prinsen“ sprang tre Alen i Vejret med en Riffelkugle gennem sin Hals og havde i dette Dødsspring endnu bevareret saa megen Styrke, at han kunde slynge sit Spyd ind iblandt de forhadte Hvide.

Mere end fem Minutter forløb ikke efter Aabningen af den første Salve, før Kafferne var standsede og adsplittede. Nogle Assagaier naaede over Floden, men ingen af Spydkasterne selv. Og ingen hvid Mand blev saaret.

„Det var et hurtigt Slag,“ sagde Majoren.

Drill Instructor mente ikke, det vilde være klogt at holde

inde, men foreslog at lade de karabinbevæbnede Ryttere sætte efter de flygtende Kaffere og gøre komplet Kaal paa dem — han kunde ikke udstaa halvt Arbejde. Dette skete da, og de sidste Dagtimer benyttedes til en livlig „chase on horseback“ over Bjerget. Det flygtende Vildt kastede Skjolde og Vaaben fra sig og rakte Hænderne i Vejret til Tegn paa Underkastelse, men Voluntørerne var ikke modtagelige for Pjank. „Fordømte Niggerhunde!“ raabte en ung Slægtning af Politisergent Page. „I skulde skæres op alle til Hobe!“ I Forbifarten tømte han sin Magasinkarabin i Maven paa en gammel aandssvag Kaffer, der uforvarende var tumlet ind i denne Forgaard til Helvede.

„De morer sig,“ tænkte Korporal Andersen. Han stod med Kikkert for Øjet og fulgte Forestillingen derude i Terrænet, hvor der nu ikke var mange flere sorte Menneskeskikkelser at se i Live. Nogle enkelte var det lykkedes at bringe sig i Sikkerhed ved at vende om i Tide.

„Begravelsen“ foregik næste Dag — uden „Pjank“ af nogen Art — da der var indfanget nogle Kaffere til at grave Hullerne. Tyve kom der ned i hvert Hul — som de „gik og stod“ lyder maaske spøgefuldt, men i enkelte Tilfælde var der kort mellem Liv og Død og Begravelse. Officererne gik rundt og jog en Revolverkugle gennem Hovedet paa de Døde; men hændte det, at et „Lig“ endnu sprælledede, (og somme Tider kunde det sprælle særdeles livligt, naar det mærkede, Revolvermanden nærmede sig!), saa fik det paagældende Hoved dobbelt Ration. I Voluntørkorpset betragtedes det aabenbart som inhumant at begrave Kaffere levende. Verden gaar dog stadig fremad!

Mr. Andersen gik af Princip ikke med til disse Begravelser, hvis Ceremoniel disharmonerede med noget med-

født paa Bunden af hans jydsk Sjæl. Men „Gravøllet“ snød han dog ikke sig selv for. Heller ikke for den ved saadanne højtidelige Lejligheder holdte Enetale, under hvilken han sagde Skaal til en usynlig Tilstedeværende og forsikrede vedkommende, at *selv* om han nok var bleven

IMPAPALAS KRAAL

lidt anløben i Kanten hernede i Sydafrika, saa var han dog ikke bleven *helt* spoleret — ikke helt, Mutter, ikke helt!

I de følgende Dage blev der skudt lidt Vildt hist og her, da Voluntørerne red ud for at støve det sidste op. Impapala slap for denne Gang, takket være en Række vel forberedte Løgne og Henvisninger til sine Honningdage, i hvilke Tanker om Oprør havde været fjernt fra hans Sind. Derimod havde Ekspeditionen det enestaaende Held at sende 32 Kugler igennem Undulumbas Krop, en Kur,

som selv den mest snedige Witch Doctor ikke kan overleve. Den gamle Medicinmand havde gjort et unyttigt Forsøg paa at forlænge sit syndige Liv ved at rasle med sine Knogler og paaberaabe sig sine Fortjenester af Guvernementet, men de Voluntører, han tilfældigvis kom ud for, var uimodtagelige for Flovser. Til Helvede med den gamle Knokkelabe!

De paafølgende Forhør retfærdiggjorde i nogen Grad Boringen af de toogtredive Huller, eftersom de efterlevende Kaffere ikke lagde Skjul paa Undulumbas Forkærlighed for at granske hvide Mænds Hjerter og Nyrer. Men ved at høre om hans Meriter, gik det ogsaa op for Ekspeditionen, at det vilde have været klogt at holde Witch Doctoren levende lidt endnu. Lys vilde maaske derved være bleven kastet over et og andet Tilfælde, hvor en rejsende Evropæer var bleven „borte“ i Zululand.

De Rebeller og Skattenægttere, som ikke fandt deres Død under Ekspeditionens Ophold paa Egnen, blev siden idømte indtil 10 Aars „haardt Arbejde“, en human Straffe-*foranstaltning* i Sydafrika. I Stedet for at spærres inde sprænger de nu Veje i Zululand, bygger Broer, lossere i presserende Tilfælde Dampere i Durban og læmper Kul i Skibene, medens deres egne Frænder, sorte Politisoldater, vogter over deres Bevægelser med skarpt slebne Assa-gaier.

Mit Udbytte af Deltagelsen i Straffe-Ekspeditionen til Eshowe blev — foruden Læren, som ligger i at se Race rejst mod Race — et gammelt indisk Slagsværd, som jeg fandt paa Valpladsen. Hin Dag var det ikke bleven dyppet i Menneskeblod, men Witch Doctorens hvileløse Aand kom samme Nat og fortalte mig, at Sværdet var Impapalas, og før ham havde det tilhørt Impapalas Fader, den store

Somkele, som med dette Sværd havde ladet Hovedet skære af firsindstyve genstridige Stammefolk. Ikke paa én Gang, men Somkele blev en gammel Mand, tilføjede Undulumbas Aand.

Nu hænger Sværdet paa min Væg over et Kranium af en gammel Zulukaffer, og naar jeg lægger Øret til Væggen, synes fjerne Toner at bære mod mig Raabet — Gubelarja-Tuiss!

LIDT SKANDINAVISME VED UMFOLOZIFLODEN

Vi gik ganske fredeligt og maalte Land op ved Umfolozifloden i det nordlige Zululand — d. v. s. jeg hjalp efter beskeden Evne de to danske Landmaalere, som jeg havde truffet i Zululand. For Eksempel blev jeg brugt som Landmærke, naar jeg sad paa den ødeSteppe og noterede ned, hvad jeg havde oplevet. Til Tak for mine Fortjenester af Landmaalingen i Zululand gav de to taknemmelige Landsmænd en hidtil uopmaalt „hill“ mit Navn, en af disse vildsomme og idylliske Bjergtoppe, hvorfra Leoparden om Natten sniger sig ned til Kraalen for at hente sig en Ged. Dér gik vi altsaa fredeligt og transpirerede om Morgenen Kl. 7. Det var et ufravigeligt Princip hos Lederen, Landmaaler Jørgensen, at han maatte ud af Fjerene og begynde sit Dagværk ved Daggry.

Lidt op ad Formiddagen kom den norske Ingeniør Mørch-Olsen kørende ud til os i sin Ford-car, et pragtfuldt bulet og støvet Motorkøretøj, som havde den Egenskab, at det kunde køre over Floder og Bakker og Stepper. hvor der ikke fandtes Vej, uden at det generede Vognen. Sommetider kunde det til Gengæld genere dem, der sad inde i Vognen. Tænker med et saligt Gys paa Automobileturene i Vildniset ved Hluhluwe, nær Dukudukuskoven, med Mørch-Olsen ved Rattet. Jeg maa hellere fuldføre Præsentationen af denne Mand med det samme. Han var Konge paa Papyrusfabriken i Nærheden. I Nærheden —

det er maaske et lidt for ubestemt Udtryk, thi den Flade, hvor Papyrus'en gror, spænder over et Areal omtrent saa stort som Fyn. Paa Kort over Zululand staar det anført som impassable swamp, — ufremkommelig Sump. — Ingenting værd det Hele! Saa fik en Nordmand paa en Jagtudflugt Øje paa denne Papyrus, der strakte sig saa langt Kikkerten rakte og ikke syntes at høre op. Har

LANDMAALER JØRGENSEN PAA OPMAALING I ZULULAND

groet her fra Tidernes Morgen, uden at noget Menneske har skænket den en Tanke. Et Selskab blev dannet, Landet blev forpagtet for en Aarrække, og Mørch-Olsen blev fundet.

Det var næsten det vigtigste, at man fandt *Manden*. Han viste sig at være Opgaven voksen. Hvad her er præsteret af Arbejde i det giftige Terræn er en Kraftpræstation, der godt kan staa som Mønster for unge Danske, der længes efter at komme ud og prøve deres Vingers

Styrke. For at faa Oversigt over Landet banede Mørch-Olsen sig Vej til de Træer, der ragede op over Fladen, og han maatte paa denne Fremtrængen ihjelslaa nogle Dusin Slanger, der følte sig fornærmede over at blive forstyrrede i deres Idyl. Da dette Rekognosceringsarbejde skred ham for langsomt frem, rejste Ingeniøren til Durban og kom tilbage i Flyvemaskine. Ved Hjælp af denne kunde han overskue sit Land, fotografere det altsammen ovenfra. Flodhestene brølede dernede i Sumpen, da de hørte Propellerens Larm . . .

Saa blev Materiale ført med Zululandsbanen fra Durban til Stationen Umfolozi og derfra kørt ud til Fladen i Vogne med 16 Okser for, Veje huggedes, Sveller og Skinner blev lagt. Motortroljer fo'r frem og tilbage. En Papirmassefabrik rejste sig. Den høje Jernskorsten ses i det flade Land saa langt som fra Nyborg til Assens; ja, tvers over Fyn. Ikke alene er Høsten af Papyrus i fuld Gang, men det første Papir er forlængst fremstillet og har vist sig at være fint. I Parentes bemærket har jeg skrevet Notaterne til dette Kapitel derpaa.

Til sin Hjælp havde Mørch-Olsen i det første Aar to Hundrede Zulukaffere — ikke en hvid Mand om sig. Farmerne i Omegnen, som har svært ved at faa tilstrækkelig Arbejdskraft, og som derfor ikke saa' med milde Blikke paa det nye Industriforetagende, spaaede, at han vilde ikke faa en eneste Kaffer til at arbejde i et Terræn som dette; men han fik dem; og mere endnu, han beholdt dem. Hvorfor blev de hos den unge norske Ingeniør? Fordi han var en god og retfærdig Arbejdsgiver, fordi han gav dem en ekstra Ration Kartofler, naar de havde gjort sig Umage, og besøgte dem i deres Hytter og morede sig over deres Musik og Sang. Og navnlig, fordi han kunde løfte

den Byrde, som de maatte lade ligge. Det skaber Beundring blandt Zuluer. De nøjedes ikke med at kalde denne unge Hvide Nkosi, — Herre! — de gav ham Kælenavnet „Baba“, og jeg hørte dem altid synge under Arbejdet, en underlig monoton og langtrukken Opsang.

Kafferne blev hos Mørch-Olsen deres „Sæson“ og afløstes saa af andre Kaffere. Sæsonen er fra 6—8 Maaneder, længere Tid af Aaret arbejder de nødigt. Kommer lidt an paa, hvor meget de længes efter deres Kraal og deres Kvinder. Har Kafferen været flittig og sparsommelig, vender han maaske hjem i Stand til at købe sig en ny Hustru. Maaske har dette Maal været Drivkraften til, at han tog Arbejde. Gennemsnitsprisen for en Kone i Zululand ligger omkring 8 Okser . . .

Da Mørch-Olsen havde standset sin Auto, spurgte han Landmaalerne og mig, om vi havde Lyst til at tage med paa Krokodillejagt imorgen, der var nogle „gamle Drenge“, som var begyndt at blive lovlig næsvisse, efter at Umfolozifloden var bleven en Art Indsø. — Skal forstaas saaledes, at Flodens Udløb i Det indiske Ocean paa en lang Strækning er spærret af Ruiner af Jernbanebroer og Landsbyer samt sammendrevne Træer og opskyllet Sand og Mudder, altsammen Vidnesbyrd om den vældige Kraft, Floderne kan komme brusende med i Foraarstiden, Oktober, November Maaned, naar Regnen styrter ned Uge efter Uge. — Igaar havde en Krokodille bidt hele Forhovedet af en Okse, der slukkede sin Tørst i Floden. Og Missionæren, som mistede sin ene Haand, havde vi jo nok hørt om? Jeg ikke. Naa ikke, jo, det var endda den højre Haand, den, han plejede at prædike med. „Hvordan mistede han den?“ spurgte jeg. Ja, Mørch-Olsen vidste ikke rigtig, om Missionæren havde villet føle, hvor varmt Van-

det var, eller han havde været uforsigtig nok til at røre ved noget, som han antog for et Stykke flydende Træ, men som kedeligt nok var det yderste af en „Croc“s Snude — „to make a long story short“, — for at gøre en lang Historie kort, — sagde Mørch-Olsen, „Haanden blev dernede. Vil D'Herrer med imorgen?“

„Hvad er det imorgen?“ spurgte den pligtopfyldende Landmaaler Jørgensen.

Imorgen var det Søndag.

„Ja, saa siger jeg Tak paa Landmaalernes Vegne.“

„Leaf gaar med,“ oplyste Mørch-Olsen.

„Det tror jeg ikke, jeg vil fortælle min Kone noget om,“ sagde den yngste af Landmaalerne, Schelin. „Saa vilde hun bebrejde mig min Letsindighed. Sæt Baaden kændrede, og vi blev Krokodilleæde!“

Leaf var en herlig Sværvægts-Farmer, svensk af Fødsel, men fuldkommen indlevet og fortrolig med Livet i Zululand. Den første Gang, jeg saa' dette smilende Menneske i hans Hjem, hvor tamme Aber lystrede hans mindste Vink og kom ned fra Træerne i Haven, naar han kaldte dem ved Navn, blev jeg indtaget i ham og forbavset over, saa lidt han lignede de andre Hvide. Han vejede sine tre Hundrede Halvkilo, til Trods for, at han altid var i Aktivitet. Malaria havde Leaf aldrig haft. Han kiggede uforstaaende paa de skandinaviske Farmere, som ved Sommerens Indtræden, naar Moskitosværmene formørkede Himmelen, kom og beklagede sig over, at nu mærkede de, Malariaen kom igen. Uh, hvor fælt de rystede over hele deres Krop!

„Spiser I da ikke Jeres Kinin til Jeres Whisky?“ spurgte Leaf.

Jo, det gjorde de.

Ja, saa forstod han ikke, hvordan de kunde faa Malaria. Med mindre de kom for meget Vand i Whiskyen.

Lørdag Aften, da Zululands brændende Sol gik ned, skuede vi fra min „hill“ ud over Dagens Værk: Se, mellem Græs og Kaktus og Mimoser, de smaa Landmaalerflag i Dannebroges Farver, et rødt, et hvidt, og saadan vekslende rødt og hvidt. De to danske Nationalfarver bruges, fordi de staar bedst mod henholdsvis Himlen og Jorden. Overalt i Verden, hvor Land opmaales, bruges de danske Farver til at markere Fremrykningen, Landvindingen. Landmaaler Jørgensen var bare lidt ked af, at han var nødt til at gøre Flagdugene saa diminutive; gjorde han dem større, blev de forvandlede til Zulukafferpynt. De sad jo dér ganske gratis paa Stokkene . . .

Af Hensyn til næste Dags Strabadser, skulde vi tidlig i Seng, foreslog En; men jeg véd ikke — disse ofte fremsatte Trusler om at gaa tidlig i Seng, blev aldrig til Virkelighed. En Bridge maatte vi da have, det var sjælden, der frembød sig en Lejlighed til at dyrke dette ædle Spil, naar man var ude paa Opmaaling i Busken. Et Telt, en Karbidlampe, en boblende Soda med et lille formildende Stænk i — hvad mere behøver Manden paa Feltfod? Ja, hvad mere mon?

Da de tre Rubbere var forbi, tog disse Steppens Mænd deres Billeder frem, dem, de altid medførte paa deres maanedlange, ofte halvaars Ekspeditioner. Billedsynet af en Kvindeskikkelse og nogle søde Barneansigter er deres Aftenandagt. De tre Størrelser dér paa Træhestene med de rullende Hjul danner Midtpunktet i Landmaalerhjemmet „Det lille Danmark“, saaledes kaldet, fordi der hersker en velsignet dansk Tone, altid en dansk Sang i Huset. Hin Morgen, da jeg vaagnede i dette

•DET LILLE DANMARK•

gæstfri Hjem, efter en Nat fuld af urolige Drømme, glemte jeg helt, hvor jeg var. Schelin havde om Aftenen, da han bød mig Godnat, sagt med sit vindende Smil: „Hvis De vaagner inat og mærker noget klamt og slibrigt bevæge sig over Deres Hals eller Ansigt, saa lig bare rolig, bare ganske rolig, saa gør Slangen Dem ikke noget!“ Men nu, at slaa Øjnene op og høre inde fra Soveværelset en Kvinderøst synge; vaagne og forstaa, at nogle Smaa-børn klædes paa, mens de lytter til Sangen:

Jeg en Gaard mig bygge vil,
 der skal være Have til,
 store Marker, grønne Enge
 og med Lam et lille Vænge.
 Heste, Grise, Kør og Faar
 hører til min Bondegaard.

Jeg glemte helt, hvor jeg var henne . . .

Søndag Morgen sad vi i Baaden, de danske Landmaalere, den norske Ingeniør, den svenske Farmer og jeg, hver med sin Riffel, og nogle Kaffere til at ro. Leaf fik overladt et Sæde midt i Baaden, med Paalæg om ikke at bevæge sig ret mange Centimeter til Siden, vi andre fordelte os rundt om det faste Midtpunkt. Det var en Aftale, ingen overflødig Snakken, før vi havde naaet et Resultat, vi kunde være bekendt at komme hjem med. Og ikke plaffe løs i Tide og Utide, formanede Mørch-Olsen, det skræmmer de sarte Krokodiller!

Første Gang paa Krokodillejagt er særdeles spændende. Selve Flodsejladsen er spændende. Kafferne holder hvert Øjeblik Aarerne an og peger mod Land og hvisker: *shaj!* — I Zulusproget: Slaa eller skyd! — Snart er det en lille Krokodilleunge, der ligger og sover paa en Træstamme, som hælder ud over Vandet. Eller deres skarpe Øjne har opfanget et Glimt bag Rørene af en Springbuk. Snart en Abefamilie i en Bananpalme. Kafferne er meget misfornøjede med, at vi lader Chancerne ligge — de vil gerne høre Knald og se Blod. Et vidunderligt Fugleliv udfolder sig paa den stille Flod. Ingen Menneskestemmer — drømmer jeg da dette? Den ultramarinblaa „Kingfisher“ staar tilsyneladende stille déroppe over vore Hoveder midt i det blændende Sollys, mens dens Vinger suser og bliver gennemsigtige som lette Slør. Den zinnoberskinnende Honningfugl — „The honey guide“, som viser Mennesker Vej til de naturlige Bikuber i Træerne — lokker og kalder: come here, come here! Og den snehvide Tick-bird har taget sig fri fra sin utiltalende Beskæftigelse i Land og spejler sin skønne Krop i Floden. Fuglen er fredet, fordi dens Mission er at pille Tæger og Larver bort fra de

plagede Oksers Ryg. Alle Farver synes repræsenterede paa Floden. Og alle Toner, fra Pippen og Kvidren til Flodhestebrølet inde i Krattet. Langs hele Floden Spor af Flodheste, en halv Meter dybe i den bløde Muld.

Jeg ser Leaf løfte sin Riffel, og vi følger alle Retningen. Dérinde hænger en Kvælerslange i et Figentræ — fire Meter af Kroppen hænger ubevægelig ned. Hovedet let løftet med spejdende Øjne. „Lad den hænge,“ siger Mørch-Olsen lavmælt, „om to Minutter er vi i Crocodile-creek!“

Baaden glider om en Bugtning, og foran os ligger en Udvidelse af Floden, den skønne og berygtede Krokodillebugt. I Løbet af nogle uforglemmelige Sekunder udspilles det mærkeligste Friluftsspil, jeg har set. I samme Øjeblik som Leaf og Mørch-Olsen, der er de første til at afgive deres Skud, fyrer løs, ser vi, at de høje Flodskrænter bliver levende. Flokke af hvilende Krokodiller styrter sig paa Hovedet i Vandet — det er som at overvære en fantastisk Vandpantomime. Kaskader af Vand. Til Akkompagnement af forskrækkede Abers og Fugles Skrigen.

Nogle Skud er kommet skrattende bagefter — saa er Krokodillebugten Stilhed igen. Da vi kommer nærmere i Baaden, finder vi Skrænterne rensede. Det betyder dog ikke, at ingen Krokodille er ramt. De gaar ned med deres Kugle. Man regner, at af Hundrede anskudte Krokodiller lykkes det at faa fat i een. Dyret sover Middagssøvn med aabne Øjne og aabne Øren. Den erfarne „Croc“ kender Lyden af Baaden, véd, at der sidder Mennesker i, som ikke just er kommen paa Floden for at kæle for den. Derfor er Krokodillen sky, og lynsnar i sin Flugt.

Vi anbringer Baaden ude af Syne og tager selv Plads i et gammelt Figentræ, hvor vi sidder skjult af Løvet og fortærer vor Lunch. Leaf er plantet paa den tykkeste

Gren med Ryggen op imod Stammen. Efter en Times Forløb glider de første Spejdere op til Overfladen af Floden — og ned igen for at fortælle Slægt og Venner, at Faren synes drevet over. Jeg har set tre smaa Punkter komme op til Overfladen, Øjnene og det yderste af Snuden. Lydløst, som en Luftblære, stiger de op, og de forsvinder igen uden en Krusning. Et Krokodilleøje vendt imod En,

IDYL PAA OVERFLADEN AF UMFOLOZIFLODEN

en lodret, smaragdgrøn Pupil, lysende af Had og Hævn — det er et Syn, man ikke glemmer.

„Taalmodig,“ hvisker Mørch-Olsen, „nu kommer de snart op paa Land igen.“

Atter hengaar en Times Tid, og saa faar jeg et svagt Puf i Siden. Lige over for mig ser jeg en sælsom Procession udvikle sig. Mens jeg kan høre mit Hjerte banke, tæller jeg i Løbet af et Kvarter to og tyve smaa og store Krokodiller, som kravler op paa Skrænten, i Halen paa

hinanden, som et levende Baand. Oppe paa den tre-fire Meter høje Skrænt nusler de sig til Rette uden en Lyd, alle med Snuden mod Vandet. De store Krokodiller ligger i en Gruppe for sig, Ungerne lidt derfra i ærbødig Afstand. Fuglesang og Insektsummen over de hvilende Dyr. En Giftslange bugter sig ved Foden af vort Træ. Latterbrøl inde fra Krattet.

Det er et saadant langtrukket Flodhestebrøl, vor Fører benytter til at hviske: „Nr. 3 og 4 fra venstre!“

Omhyggeligt Sigte, fem skarpe Knald!

Saa voldsomt oprøres Floden af de springende Krokodiller, at Vandet sprøjter helt op til Jægerne i Træet.

Er alle Udyrene undslupne? Nej, et af dem ligger stille paa Valen, et andet har løftet sig op paa Forbenene og virrer raadløst frem og tilbage med Hovedet.

Hurtigt til Baaden!

Men før vi har naaet Skrænten, er den ene Krokodille jumbet i Vandet. Den anden er der Liv i endnu. Nogle Projektiler paa nært Hold puster den sidste Rest af Liv ud, og vi faar med Kaffernes Hjælp slæbt Dyret i Baaden. Det maaler fire Meter. Under dette Arbejde faar en af vore sorte Hjælpere Overbalance og styrter i Floden. Jeg har aldrig hørt et Menneske hyle saa højt som denne Kaffer, da han væltede ud over Rælingen. Hans Ansigt farve skiftede til evropæergraa. I Løbet af halvtredie Sekund var han paa det Tørre igen. Det var akkurat den Tid, der var levnet ham. Et Krokodillegab smækkede sammen nogle Centimeter bag hans Hæl. Saa hurtige er Flodens frygtelige Konger, og saa parate holder de sig til Hævn!

At fælde en „Croc“ er altsaa ikke Børneleg, og i Grunden staar Præmien, der er udsat af Guvernementet,

1 Pund Sterling for hver nedlagt Krokodille, i daarligt Forhold til Anstrengelserne. Men Jægerstoltheden er da saa meget større, og Kafferne jubler, naar Byttet bringes hjem. En Bid af Fjenden vil de gerne sætte sig i Besiddelse af, en „Amulet“, der beskytter dem mod Sygdom! En dræbt Krokodille, der faar Lov at ligge uden Tilsyn, kan være splittet ad og forsvunden, før Jægeren faar tænkt sig om.

„Nu er Oksen hævnnet,“ sagde Ingeniør Mørch-Olsen.

„Naa, saa maa vi vel hævne Missionæren en anden Dag,“ mente Leaf, idet han littede Glasproppen af en Castle-Beer.

Paa Hjemturen skød vi et Par smaa dumme Krokodiller, der laa og sov paa hældende Træstammer. Som Bevis paa, hvor sejglivede disse Dyr er, kan jeg anføre, at den ene „døde“ Krokodille vaagnede op igen efter en halv Times Forløb og begyndte at kravle rundt i Baaden, til stor Forfærdelse for Kafferne — det kan nok være, de fik trukket deres sorte Tær til sig i en Fart!

I Modsætning til Krokodillejagt koster det en god Slump kontante Penge at drive Jagt paa Flodheste. At faa Tilladelse til at skyde een Flodhest kostede 20 Pund Sterling. Tilladelsen kunde faas for det halve, hvis Plantageejeren havde Beviser for, at Dyrene gjorde Skade; men det var en ret dyr Sport at skyde en Flodhest uden Regeringens Tilladelse, og hemmeligholdes kunde en saadan Begivenhed ikke, eftersom Kafferne strømmede til for at faa Bidder af det velmagende Kød. Selve Flodhestens tommetykke Hud kunde imidlertid indbringe de 20 Pund Sterling. En raa Stok af Flodhestehud koster ca. 10 Shillings; en fint poleret Flodhestestok et Par Pund Sterling.

Medens Floderne i Zululand endnu er saa nogenlunde fyldte med Krokodiller, gaar det saaledes med

Tykhuderne, at de trækker længere og længere mod Nord, efterhaanden som Civilisationen skyder sine Sukkerfarme ind i Landet. Naar Flodhesten er med Unge, vil den have Fred, larmende Arbejdere holder den ikke af, og faar den først nogle Riffelkugler ind i sit Panser, saa spekulerer den alvorligt paa at forandre Opholdssted. Elefanten har Civilisationen faaet fortrængt fra Zuluernes Land. Den sidste Elefant blev dræbt for faa Aar siden. Den henlevede sin Enkemandstilværelse i det nordlige Zululand, — fredet, ligesom nu Zululands 6 Løver, — og det blev sagt om den, at den hvert Aar vandrede til Sanzibar for at finde en Mage; men regelmæssigt vendte den hjem igen, med Dyrets Trofasthed mod sit Fødeland. En tankeløs Kaffer skød den og fik for denne Bedrift en Række Aars haardt Arbejde.

Siden den sidste Elefant døde, mistede forøvrigt Snustobakken i Zululand sin ejendommelige Aroma. Det skal have været meget morsomt at se Kafferne, naar de havde været paa Rekognoscering i Terrænet og fundet Elefantens Spor, komme forsigtigt bærende Dyrets, skal vi kalde det: udnyttede Foder. Disse pudsige Tingester bar de hjem til deres Kraal, tørrede dem og blandede dem med Snustobakken, hvad der gav denne Drøjhed — den varede jo faktisk saa meget længere — men tillige en høj Aroma. En saadan „mixture“ var ogsaa af god Virkning, anvendt overfor Saar. Jeg har set en Kaffer fylde et dybt Hul i sit Laar med Snustobak. Om Saaret heledes, véd jeg ikke, men det er sandsynligt, thi Kafferens Konstitution synes beregnet for Hestekure. En daarlig Mave kurerer han ved at sluge saa meget Vand, som der kan være i en jævnt stor Calabas, et Par Liter. Derpaa tænder han sin Tobakspibe, ryger en Tid, sluger Røgen, gylper Vandet op igen

— og synes, at Maven har aldrig haft det saa godt som nu.

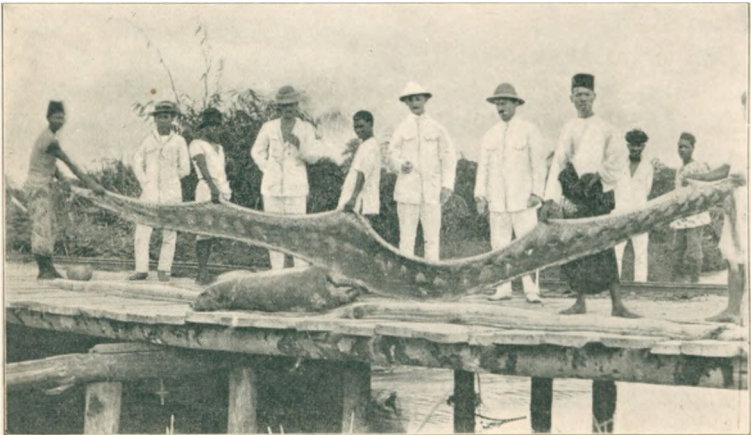
En Kaffer gaar forfærdelig nødig til en Evropærlæge, ikke, før han bliver tvunget dertil. Han kender selv den undergørende Kraft i Steppens vilde Urt og tror forøvrigt blindt paa sin egen Medicinmand. Og naar Kafferen blot er i Besiddelse af Troen, saa kan en Salve, fremstillet af Krokodillefedt og Jord, gøre Underværker . . .

Da vi vandrede hjem fra Floden, fik Leaf Revanche for den Kvælerslange, som han var bleven anmodet om at lade blive hængende i Fred i sit Træ. Der brændte 50 acres Sukkermark paa en Farm i Nærheden. Det er et almindeligt Syn at se Røgen vælte lavt og tungt hen over Jorden fra brændende Sukkermarker, thi Rørene er betydeligt nemmere at høste, naar Bladene er brændt af. De skal saa blot høstes i Løbet af faa Dage, da den svedne Lugt ellers trænger ind til Saften. Men *denne* Sukkerbrand, hvis umiddelbare Følger vi saa i Form af flygtende Slinger, var uden Tvivl paasat, thi den paagældende Farmer var mindre godt lidt af de Indfødte og var stærkt i Bekneb for Arbejdskraft.

Vi havde en morsom Tur ad den ret smalle Sti. Leaf, som slentrede i Spidsen med Bøssen paa Skulderen, forsikrede, at Slingerne havde altfor travlt til, at de skulde vise os den Ære at standse. Det var et skønt Syn at se de vævre, farverige Giftdyr bugte sig tværs over vor Sti. Det var paa denne Vandring, jeg fattede en ubegrænset Beundring for Farmer Leaf. Jeg skimtede et Syn forude, som vel varede akkurat saa længe som Synet af et Zigzaglyn. En vældig Kvælerslange, der ikke naaede længere end til Stiens Midte, før den var død i Knaldet. Hovedet skudt bort. I Døden snoede Kroppen og Halen

sig om flere Kvadratmeter Papyrus og rev Planterne op med Rode.

Om Aftenen var jeg inviteret til Bal paa Hotellet ved den lille Station Umfolozi. Der er om dette Hotel at berette, at det havde rejst sig paa Ruinerne af det forrige Hotel, som var bleven et Bytte for Floden under den

KVELELSLANGEN VISTE SIG AT HAVE SLUGT EN HUK

store Oversvømmelse i 1920. Hotellet skulde nu have sin egentlige Indvielse, og hvorledes kunde det bedre ske end ved et fashionabelt Bal. Det var forøvrigt det første hvide Bal i Nord-Zululand, altsaa en Begivenhed. Der var gjort store Forberedelser. Farmerne havde ydet i Forhold til deres Farms Størrelse 5—10—15 Pund Sterling hver, dermed var den materielle Sukces paa Forhaand sikret. Alt skulde være ganske gratis i de to Døgn, Ballet varede.

Forhaandsmeddelelserne havde ikke overdrevet. Det blev noget af det fineste, jeg har oplevet paa den sydlige Halvkugle. Musikken kom nede fra Durban, d. v. s. en

Dagsrejse med Zululandsbanen. Fra samme Storstad kom, som Prikken over i'et, et ungt Par i Flyvemaskine. Vi andre kom ilende i Motorcar, enkelte i Oksevogne eller paa Muldyrryg. De fleste Herrer i Kjole og Hvidt. Festligt Indtog. Men naar jeg tænker paa Tilbagetoget fra Umfolozi to Døgn efter — naa, lidt krøllet i Benene var en og anden jo blevet.

Damerne var klædt paa som yndige Drømme, klippet ud af sidste Weldons Journal. Desværre var de allesammen paa Forhaand gifte eller dog forlovede — der kommer ingen hvide Damer til Sydafrika uden for det samme! De „er den“ øjeblikkelig! Naar jeg brugte Ordet desværre, maa jeg bede om ikke at blive misforstaaet! Jeg mener blot dermed, at de allesammen gjorde saadan et velforsørgt Indtryk. Det giver atter en vis Værdighed, og den tog sig allerkæreste ud, thi Damerne holdt sig tappert værdige under hele Festen. De bortskænkede ingen Dans uden til de Lykkelige, der havde anmodet om at blive noteret paa deres Balkort. Ballet lignede nemlig Nytaarsfesten i Christian den Syvendes Palæ deri, at der var udfærdiget Balkort. Musikprogrammet var forud tilrettelagt. Jeg havde den Tilfredsstillelse, at Musikdirigenten ikke var helt blottet for Kendskab til Tonerne fra Norden — han kendte Grieg! Men ikke Tale om at give noget Ekstranummer, det vilde støde an imod Etiketten. Forbød sig iøvrigt af sig selv, eftersom han ikke havde andre Noder med end de bestilte.

Al denne Fornemhed morede Zulukafferne i høj Grad — pardon me! det har jeg glemt at fortælle. Balsalen var indrettet i det Fri, et Bræddegulv, en Indhegning af Jernbanepresenninger. I hver Sprække mellem disse Presenninger saas en Række grinende Kafferansigter, det ne-

derste tilhørende En, som laa paa Maven — derefter Hoved over Hoved. Men imponerede af de Hvides Dans det gjorde disse Hoveder ikke Indtryk af at være.

I Pauserne stod lækkert koldt Bord og Bjerger af Kager, Tærter, Konfekt m. m. til Disposition. Og for den trætte en opredt Seng. Men ingen blev træt det første Døgn. Selv de Farmere, som jeg havde set grønne i Ansigtet af Malaria, oplevede her deres Renæssance. Hvor kunde de andet? „Magistraten“ gav selv det gode Humør an ved den interimistiske Bar, og bag Disken stod selve Leaf, Sundhedens Symbol, og skænkede Whisky og Soda, saa meget, som Gæsterne orkede.

Fra den ene Dag til den anden havde jeg set, hvordan Arbejdets Mænd selv bringer Balance i Tilværelsen, naar de maa leve og virke paa et fjernt og giftigt Sted som Sumplandet ved Umfolozifloden. Hil være Krokodillerne og Kvinderne!

Leaf var ikke af Kjolen i samfulde otte og fyrretyve Timer, men da han kørte hjem fra det første hvide Bal, var hans Holdning en Konges, og han kunde tydelig skelne sine fire Abekatte fra hinanden.

— — —

Tilbage staar at besvare det Spørgsmaal, som maaske kunde rejses ved Læsningen af dette Kapitel: Hvordan bliver en Dansker Landmaaler i Zululand?

Aa, dernede i det mørke Zululand — dér tager man vel ikke den Slags Ting saa nøje? Der bliver man vel Landmaaler en, to tre!

Svaret er, at Surveyor-Eksamen i den sydafrikanske Union er nogle Grader sværere end vor hjemlige Landmaalereksamen. Danske Landmaalere, som agter sig til engelske Kolonier for at søge Beskæftigelse i deres Fag,

vil have at tage en Tillægseksamen i det nye Land. De to her omtalte Danskere, af hvilke den ældste snart kan fejre 25 Aars Jubilæum som Landmaaler i Natal og Zululand, er begge danske Studenter og har taget deres Landmaaler-eksamen i Sydafrika. I Begyndelsen drev de Virksomhed for Private, men arbejder nu jevnligt i Guvernements-tjeneste. Som et Kuriosum kan fortælles, at der paa Landmaaler Jørgensens Kontor i Durban arbejder en Dame, som fornylig, først af alle Kvinder i Verden, har taget Landmaalereksamen.

Om Arbejdet vil jeg sige, at det selvfølgelig er betydeligt nemmere at maale Land i det flade Danmark. Jeg tror ogsaa, de danske Landmaalere i Zululand tog sig en længere Arbejdsdag end deres Kolleger i Danmark. Det er karakteristisk for *Tempoet*, at Alfred Jørgensen en Morgen, da Kafferboyen Shajainhluwe havde glemmt at hente noget Materiel paa den foregaaende Dags Arbejdsplads, og Kafferen altsaa maatte derud paany, utaalmodig udbrød:

„Satan osse“ — det er Zulusprog, men betyder omtrent det samme! — — „*nu spilder vi et helt Kvarter!*“

Nej, nej, nej, I unge Danske, rejs ikke ud i den Vildfarelse, at magelige Dage er beredt Begynderen.

SKIFTENDE STEMNINGER OMBORD

Det var Dagen, før vi skulde løbe ind i en af Australiens Havne. Vi havde været længe undervejs, og der herskede en vis Spænding ombord. Ikke *saa* meget ved Tanken om det nye, der forestod, nej, de flestes Tanker kredsede om en bestemt lille Ting: Et Brev. Mon der ligger Brev til mig, tænker hver især i sine stille Tanker. Brevet hjemmefra er Hovedbegivenheden paa den lange Rejse, men det er slet ikke altid, at Sømandens Paa-rørende er sig bevidst, hvor dyb en Glæde et saadant Brev, der kommer langt over Havet som en Trækfugl, kan berede.

For at faa Timerne til at gaa hurtigere søgte den lille Verden, som udgøres af Officerer, Besætning og Passagerer ombord i et Skib paa Havet, sammen i de Grupper, som havde følt sig tiltrukne af hinanden under Rejsen.

En sad hos Skipperen og hørte ham fortælle om sin første Rejse til Australien som Skibsdreng med Barken „Henny“ af Sønderho, Fanø. Det laa jo langt tilbage, og siden havde han været paa mange Rejser i den vide Verden, men ikke herude, ikke, før han nu stævnede ind til Landet igen som Fører af Verdens største Motorskib.

Det er herlige Dage, disse Skibsdrengedage — at *have* tilbagelagt!

Men hvor kan det nu være? Minderne om den barske Tone og den spartanske Kost graves med Forkærlighed frem igen og staar da i skøn Belysning. Det var jo dengang, Kære, da der var *Sømænd* til, Folk, som havde Respekt for deres Skib og kun spyttede Langspyt ud over Lønningen i Læ! For ellers hang der jo en Lussing i Luften...

Den Rejse havde Skibsdrengen til Jul faaet en Pakke — de fik alle deres Julepakke, men uden paa hans stod der: Til yngste Sømmand ombord! Det betød til ham, som maatte blive ombord, naar de andre gik i Land. Et Par Vanter og et Halstørklæde, hjemmestrikket, med en rigtig kærlig Hilsen og Ønsket om en velsignet Jul — fra en navngiven norsk Dame. Mange Aar efter, da Skibsdrengen var bleven Kaptajn, spurgte hans Borddame ved et Middagsselskab i Christiania: Dere er da ikke i Familie med en ung Gut, som engang sendte mig Hilsen og Tak for en Julepakke? Jo, det er mig, maa jeg have den Ære at takke Dem endnu en Gang, Frue; de Vanter og det Tørklæde varmede dejligt. Deres Frøkennavn havde Skibsdrengen ikke glemte!

— — —

Dreng maa man være, før man kan blive Herre. Er der godt Tømmer i en Dreng, har han faaet sin Opdragelse i et godt Hjem, saa gør Søen ham ingen Fortræd. Havet kan være Tankens bedste Ven. Og naar han kommer iblandt sine egne, ryster denne Dreng de Indtryk af sig, som virkede forstemmende. Men alt det primitive og naive i Sømandens Liv det mindes han med et Smil og et lille Suk.

Hør vor Skipper synge, Notabene naar ingen profane Øren lytter, en af hin Tids Viser, saadan som de blev

skraalet i Lukaf'et til Akkompagnement af Grydelaag og
Trampen i Dækket, og til en saare bedrøvelig Melodi:

Og jeg som saa mange andre
paa Havet sejle maa,
langt borte fra mit Fædreland,
paa Oceanet blaa.
Blandt fremmede Nationer
jeg tjene maa mit Brød,
foruden nogen Pige,
der kan trøste mig i Nød.

Men naar Vagten den er ude,
og jeg er tørnet ind,
saa tænker jeg paa Pigen,
som engang skal blive min.
Men naar der saa bli'r purret ud
for at rebe alle Mand,
saa springer jeg paa Nokken
for at lægge Stikbout an.

Paa Rejse fra Vestindien
til London skulde vi gaa,
et Brev dør saa sørgeligt
jeg fra min Søster faar.
Hun skriver: Kære Broder,
Du ikke græde maa,
men Pigen, som Du elskede,
i Døden monne gaa.

Kahyttens Pryd, Skipperens Frue, ser halvt misbil-
ligende, halvt smilende, ned paa Sangeren, der har fore-
draget sin Vise med den rette hæse Klang i Røsten og
omhyggelig Anvendelse af j'er i Stedet for de bløde d'er.
Jeg ser op paa Billedet, og Kaptajnen følger rørt og for-

elsket mit Blik. *Er hun ikke* . . . spørger han for Gud ved hvilken Gang, og Jo siger jeg. Absolut!

Styrmanden fejrer en eller anden „Dag“ — Bryllupsdag, Kones eller Mors eller sin egen Fødselsdag — ved at underholde nogle af Passagererne med en henrivende Historie om dengang han og „Gnisten“ — den traadløse Telegrafist ombord i et Skib — paa Hotel Royal i Aarhus blev forvekslede med et celebret Tyvepar, kaldet Store Klavs og Lille Klavs. Det var et af de mest harske Foretagender, han havde været ude for, det skulde han ganske svagt antyde, — tag ikke fejl af det! Og saa var „Gnisten“ oven i Købet Præstesøn! Men da Fejltagelsen blev opklaret — *hele* Politikorpset hang med Ørene!

„Hvad sagde Stifts Amtmanden?“ indskyder en Tilhører.

Styrmanden er en glimrende Fortæller, men hader som Pesten at blive afbrudt med nærgaaende, skeptiske Spørgsmaal.

„Tror De, jeg er født inat og tørret paa Kakkelovnen?“ siger han med runde, forbavsede Øjne.

Ved Bordet drikker han helst en „skadefri“ eller „skvalpefri“, derimod trænger han ikke til indvendigt Grødomslag om Morgenens. Havregrød i skarp Sauce — kommer der ikke! Jo, om han havde siddet paa en vis Veranda derhjemme med Udsigt til de skyggefulde Radisebede. Styrmanden er saa heldig at være gift med Verdens bedste Kone. Forresten forstaar han den Dag idag ikke, hvorfor hun tog ham — for, siger han, hun kunde jo nok have faaet En, der havde været *noget* mere hjemme. Og der var skam mange, der var varme paa Portionen, tag ikke fejl af det!

I Styrmandens Selskab keder man sig ikke. Passage-

terne savner ham, naar han skal op paa Højkant — paa Broen for at holde Vagt — saavel som naar han trækker sig tilbage med Bemærkningen om, at nu skal han ind og sove 14 Knob i Timen, De kan tro, det faar man ikke Ligtorne af!

I Mesters sirlige Kammer med de hæklede og broderede

DANSKE TONER UNDER SYDKORSET

Prydelser paa Bord og Sofa spilles der Bridge. Mester har to private Maal i sin Fritid paa Søen: At lære Bridgespillet fra sig — og paa hver Rejse at vinde til „en ny Hat til Konen“. Mesters Kone er ligesom Styrmandens den bedste Kone i Verden. Der findes f. Eks. ikke Mage til den Mad, som dette herlige Kvindemenneske laver. Fjorten Retter paa Hotel „Europe“ i Singapore det rene Vand imod Maden hjemmehos Mester!

For slet ikke at tale om Maden ombord, Nej, denneher Æggekage, den er rigtignok ikke, som naar Ens egen Kone laver den, med friske Purreløg, hvad? For at aflede Samtalen fra det dagligt tilbagevendende Emne i Salonen, der jo kun kunde faa Tænderne til at løbe i Vand, spørger En:

„Hvor mange Breve venter De imorgen, Mester?“

„Jeg,“ svarer han forbavset, „det haster ikke saa meget med mig. Jeg fik Brev igaar!“ Stolt og rørt fortæller han, at han snart finder et lille Brev i en Skjorte, snart i et

Par Sokker, en kærlig og betænksom Hilsen, puttet ned, dengang Mor pakkede Fars Tøj til den lange Rejse. Hvor kan Bridge-Begynderen andet end tabe med et glad Sind tre doblede *pique*, naar det drejer sig om en ny Hat til en saadan Kvinde?

„Garantimesteren“ — den Ingeniør, som af Burmeister & Wain sendes ud med hvert nyt Motorskib paa dettes første Rejse, — og Elektrikeren kappes om at indynde sig hos Skibets mest gratiøse Passager, en lille sort og hvid Indri fra Madagaskar, et vildt Bjergdyr, der ligner en Mellemting mellem en Bjørn og en Abe. Det var lykkedes mig at faa dette Dyr saa tamt, at det kom entrende ind igennem mit Køje, naar jeg kaldte det ved Navn eller viste det en Banan. Kært Barn har mange Navne. Da jeg havde faaet Dyret overladt ombord i en amerikansk man-o'-war, hvor man ikke kunde beholde det længere, lod jeg mig i Skyndingen fortælle, at det var en Lady. Indrien fik da Navnet Nelly. Bagefter, da vi opdagede, at det var en Herre, fik han Navneforandring til Nellemand. Men Kaptajnens Kælenavn til Dyret, „Gnisberg“, hvilket fra gammel Tid er Navnet paa Messedrengen ombord, trængte sejrrikt igennem. Skipperens største Fortjenester af Dyret var forøvrigt at trække det i dets lange, sorte, buskede Hale, naar denne hang ned som en fristende Klokkestreng. Ved denne Behandling peb og kvidrede Indrien som en skræmt Fugl, hvad der lød meget komisk og derfor opfordrede til Gentagelser. Fint Hus havde Tømmermanden lavet til Nellemand, efter Tegning af Styrmanden. Men om Natten var den lille Indri ikke til at formaa til at gaa ind i dette fine Hus, den holdt ikke af at sidde bag lukket Dør, den blev siddende paa Taget af sit Hus med Halen koket

slynget om Halsen som en varmende Boa, og i saadanne Stunder var dens Tanker sikkert i de fjerne Bananskove paa Madagaskars Bjerge. Det hændte ogsaa, at den sad og stirrede ufravendt imod den nedgaaende Sol, der spejledes i de opalskinnende Øjne. I saadanne Længsels-Øjeblikke holdt Indrien ikke af at blive forstyrret. Nærmede et Menneske sit Ansigt til den, viste den Tænder, fæstede et lynsnart Nu sine runde, drømmende Øjne paa En og kunde da tude ud i Natten som en Ugle. Hvem véd, om ikke denne melankolske Tuden gjaldt dens Mage? Menneskene rundt om den længtes og kunde efter deres Naturel meddele sig til hinanden eller tude i Smug — den lille Indri foragtede vist i Grunden Menneskene, den kendte kun sin egen Sorg og tudede den tappert ud i Natten. Naar den lod sig kæle for af Menneskehænder, var det vel kun, fordi de samme Hænder rakte den Føden.

Da Bananer, Appelsiner og Jordnødder slap op, tog Indrien til Takke med Chokolade og hvidt Sukker. Der blev lavet lækker Kage til den, serveret henkogte Pærer og Abrikoser — Nellemand rørte det ikke. Derimod kunde hans Venner faa ham til at klatre op ad sig og undersøge deres Lommer, naar den vejrede Tyggegummi, en bizar Smag, som Madagaskarkatten har tilfælles med andre vilde Dyr.

Da Skibet henad Vinter gik Nord paa, sygnede Indrien hen.

„Baronen“ udtalte i Kabyssen, hvor han skrællede Kartofler og vadskede op, at han vilde ikke flaa Indrien under 10 Kroner. „Baronen“ havde altid været noget, som stod i Forbindelse med en øjnet „Tjans“. I dette Tilfælde havde han været Bundtmager, til andre Tider ved Hotelfaget, Frugtfarmer, Dyrepasser, Fyrbøder, Kontorist, Tjener

hos en Baron. „I Grunden“ var han oplært ved Handelen, sagde han. Han kunde udtale sig sagkyndigt om alle forefaldende Ting i det daglige, havde prøvet noget af hvert, men havde ikke Vedhængningskraft nok til at forblive noget Sted. Han „arbejdede“ sig nu hjem til Danmark for at se til sin gamle Mor, men han arbejdede sig nok hurtigt afsted igen, vistnok uden at hans store Drøm, naar han var rørt: At kunne forære sin Moder den Silkekjole, som hun havde ønsket sig i fyrretyve Aar, var gaaet i Opfyldelse.

„Gnisberg“ fik en smukkere Begravelse end den pelsløse, som „Baronen“ havde tiltænkt ham; Indrien blev sænket i den engelske Kanal efter at være død ved et Ulykkestilfælde. Vi var nogle Stykker, som den Aften mindedes det lille Dyr. Der blev vist ogsaa ved et løftet Glas sagt nogle smukke Ord om smaa Indrier i de evige Bananskove; thi Folk, som sejler, er Stemningsmennesker. Naar jeg har mindedes Indrien paa disse Blade, er det, fordi jeg vil lægge et godt Ord ind for de vilde Dyr — lad dem blive derude! I bedste Tilfælde naar de hjem til en kummerlig Tilværelse i en zoologisk Have.

Tilbage til hin sidste Dag før Ankomsten til Australien.

Kokken staar ude paa Dækket og svaler sig paa en Hof-Pilsner. Bunden een Gang i Vejret, paa Pilsneren, saa er den stakkede Glæde endt. Men den kan jo vende snart tilbage. Thi der er 48 Grader Celcius i Kabyssen, og hvem vil i slig Temperatur fortænke en Tyksak af en Kok i, at han svaler sig? Hovmesteren kommer forbi — paa sit 500de Trip for idag mellem Pentry og Kabys. En Mand, der har lært af Livet, at Sentimentalitet er en daarlig Vare at sejle med. I femten Aar har han aldrig truffet at holde Jul hjemme. Under Krigen varede en af hans Rejser 22 Maa-

neder. En anden Gang blev Skibet torpederet, og han maatte Jorden rundt, før han naaede hjem. Nej, slet ikke sentimental, men bare dette lille Udbrud i Forbifarten: „Naa Kok, imorgen skal vi have Brev fra Konen!“ I alle Styrmandskamre, Mesterkamre, Assistentkamre, Opvarterkamre, Folkelukaf'er skænkes der Dagen imorgen en Tanke. Brevets Magt over den farende Mand er stor. Ikke mindst overfor den unge Sømand, som ankommer til en fremmed Havn. Skriv hjem til Mor! hed en Vise, jeg kun mindes denne ene Linie af, og Paamindelse i saa Henseende er naturligvis paa sin Plads. Men jeg tror, at en Moders Brev til Sønnen derude er af langt, langt større Betydning.

SKRIV TIL DIN DRENG —

Skriv til Din Dreng, Du lille Mor,
inat har han Tørn ved Roret,
send ham den Hilsen, at fast Du tror
paa alt det gode, som i ham bor,
det gør ham saa godt, at Du tror'et.

Se, han har skrevet et Brev til Dig,
Du faar det om elve Uger —
langt skal han fare, før han naar hjem,
men Dine Breve tager han frem,
saa ofte Længslen ham knuger.

Skriv til Din Dreng, Du lille Mor,
om Hjemmet og Barndomsdage,
Bud fra en trofast Moderfavn
værner en Gut i fremmed Havn
og bringer ham kæk tilbage.

Saadanne Tanker griber En, naar man staar paa den fremmede Kirkegaard dernede og sænker en ung Landsmand i Graven, et blegt og fortrukket ungt Ansigt, næsten en Drengs, som man ikke kan glemme. . . .

Saa er Skibet da inde.

Nede paa Kajen staar Agentens Mand med en Pakke under Armen — Posten. Han er den første, som entrer op ad Falderebstrappen. Nogle Minutter senere har Styrmanden faaet Brevene til Uddeling. Og den paafølgende Time er Skibet som uddød. Dækket som blæst. Alle Mand i Kamrene — paa nær nogle enkelte skuffede, som forsøger at se overlegne og ligeglade ud. Om Aftenen er de de første til at gaa i Land.

Breve læses — det er Gudstjenesten, Helligtimen ombord.

Men Arbejdet skal gaa sin Gang, og Brevene maa efter en flyvende Gennemlæsning gemmes hen til fornyet Studium senere. Ansigter viser sig i Dørene, Dækket bliver atter levende.

Hvormange fik De? Kun tre! Jeg fik *fem!*

Brillante store Børn. Hvem er det, som beklager sig over *Tonen* ombord? Den er upaaklagelig, for den, som har Øre for Undertonerne og ikke dømmes efter Overfladen alene.

„Hvad tænker De paa, Kaptajn?“ spørger jeg. Jeg finder ham staaende udenfor sin Dør, spejdende Landet saa underlig desorienteret.

„Aa, jeg tænker blot paa, at jeg kan slet ikke kende Landet igen. Det saa helt anderledes ud fra „Henny“s Dæk — Halløj, hvad mon det er, de har for dernede?“

Paa Dækket var Passagererne og Besætningen stimlet sammen om en eksentrisk Medrejsende, en midaldrende

Planter fra Trinidad, som for sine Nervers Skyld var paa Rekreationstur rundt om Kloden. Idet vi gik ned ad Trappen, hørte jeg Styrmanden sige til de Omstaaende:

„Hvis han virkelig tror, at de Svende dér ikke er livsfarlige, saa kunde jeg have Lyst til at faa ta'et Temperamentet. Han *maa* jo altsaa have over fyrre!“

Nede i det klare Havnebassin stod tre mellemstore Hajer stille i Vandet, med Øjnene rettede mod Skibet. De ventede aabenbart paa, at der skulde „falde en Bid af.“

Det gik snart op for mig, at Trinidad-Planteren igen havde bragt sin Yndlingspaastand paa Bane, at Hajerne i Grunden var rigtig skikkelige Dyr. Og at man saa havde opdaget de tre Hajer dernede og spurgt, om han ikke troede, at *de* bed? Rovfiskene, hvorom den interessante Diskussion drejede sig, var syv-otte Fod lange.

Diskussionen blev kun af kort Varighed.

„Min Salighed, om ikke de er komplet uskadelige!“ raabte Planteren. Og han tilføjede, let ophidset: „Nu skal jeg dog vise Dem allesammen. . . .“

Før nogen kunde forhindre det, havde han kastet Frakken og lagt sit Gulduhr fra sig, hvorpaa han styrtede sig paa Hovedet i Vandet, direkte tagende Sigte paa Gruppen dernede. Overraskede løb vi alle til Rælingen, En løste en Redningskrans. Og hvad blev vi saa Vidne til? At Hajerne lynsnart fo'r fra hinanden, forskrækkede over at se det uventede Projektil, og at Planteren i utrolig kort Tid igen var oppe ved Overfladen. Uden at bekymre sig om, hvorvidt Hajerne vendte tilbage eller ej, svømmede han Brystsvømning hen til Falderebstrappen og steg pjaskvaad ombord. „Der kan De se,“ sagde han, „*de bider ikke!* Det er jo det, jeg hele Tiden har sagt.“ Men en grim Hudaf-

skrabning havde han faaet paa venstre Haand, idet denne strejfede den ru Hajhud.

Begivenheden vakte en vis Opsigt, og Kaptajnen tog af det forefaldne Anledning til at henstille, at man ikke oftere udfordrede det Trinidadske Mod. Der blev heller ikke mere talt om Hajer i Planterens Nærværelse, men hemmeligt misundte vi ham det ildrøde Ar, og i Kamrene blev der den første Aften serveret mangan haarrejsende Haj-Historie. Matrosen Gustafson, der to Gange var forlist med Sejlskib, den ene Gang Paaskedag, anden Gang Juleaften, havde hin Juleaften set sin bedste Ven blive trukket ned af en Haj. En anden havde sejlet sammen med en Irlænder, som hævnede sin Fader ved at skære Halen og Finnerne af en fanget Haj og kaste den udenbords igen.

Men Interessen samlede sig snart om andre Begivenheder.

Motorskibet havde det mærkelige Træf i Australien at ankomme til hver ny By omtrent samtidig med Prinsen af Wales. Hele Verdensdelen stod i Sommeren 1920 i Prinsens Tegn, og fraregnet de ca. 10,000 aboriginals, Australnegrene, Landets oprindelige Befolkning, som rask dør ud, og som lever inde i den blaa Busk, opnaaede jo nok de allerfleste af Australiens 5 Millioner om ikke just at trykke Prinsens Haand, skønt det kunde godt se saadan ud, saa dog at se deres Prins!

I Retning af Udsmykning, Fester, Adresse-Ovrrækker og vældige Sportsopvisninger overgik de store Byer hinanden. Sydney skal have 1ste Præmie. Rabalderet, hvorved Prinsen af Wales blev modtaget, da han steg i Land ved Farm Cove, blev ikke overgaaet af nogen anden By i Australien. Som de Skibssirener kunde *tude*, og som de

Aëroplaner kunde *suse*, tæt hen over Hovederne paa hele den fine Parade. Strejfende Parktræerne i Eastern Domain, hvor hele Sydney havde taget Opstilling. Jeg har ikke set det bemærket i andre Optegnelser fra det historiske Besøg, at det var Australiens Arbejdere, der stod i første Række og hyldede Prinsen, overalt, hvor han viste sig.

Paa Prinsedagene hvilede Arbejdet; alt var Fest.

Ifølge Forholdenes Natur blev det jo nok de øvre Lag i Samfundet — om noget Bourgeoisie i dette Ords evropæiske Betydning er det i Australien for tidligt at tale — der lagde stærkest Beslag paa Prinsen. Snobberiet skød smukke Blomster i det demokratiske Land. Neppe stærkt overdrevet var Satiren i et Bal-Replikskifte til en morsom Tegning i et australsk Blad:

Prinsen: „Jeg beder om Forladelse, jeg kom til at træde paa Deres Fod!“

Hun: „Aa, det er „allright“, træd paa den anden Fod ogsaa, den er saa skinsyg!“

Men i Virkeligheden blev Englands Tronfølger i endnu højere Grad Arbejdernes Prins. Man konstaterede det under hans Besøg i Minerne. Prinsens friske og frejdige Ungdom tog den australske Arbejder med Storm. Vi Danske havde Lejlighed til at se dette paa nærmeste Hold i Newcastle, Ny Sydwaales, hvor Motorskibet laa ved Staalværkets Brygge, med Flagpynt fra For til Agter, da Prins Edward ankom.

Prinsens første Hverv her var at døbe et Skib, der skulde løbe af Stabelen.

Newcastle ventede i Spænding og Stilhed. Da hørtes i det afgørende Øjeblik en dundrende Arbejderbas fra en af Kranmasterne:

Let her go, Edward!

Om Eftermiddagen var Prins Edward Midtpunktet blandt Staalværkets Arbejdere, der meget nødig gav slip paa den sjældne Gæst. Men det allersidste Leveraab, efterat han var gaaet i sin Motorchalup, det fik Prinsen alligevel fra det *danske* Skib, en Hilsen fra „the Queen Mothers Country.“

Allerede om Aftenen viste Biograferne levende Billeder af Besøget. Jeg saa' senere de samme Billeder i syd-afrikanske Biografteatre — de blev dér vist samtidig med levende Billeder af den danske Konges Indtog i Sønderjylland. Som Kunststart er Filmen neppe store Ting værd, men denne Film var vel nok den virkningsfuldeste *Annonce* for Danmark, som nogensinde er gaaet Verden rundt.

MOTORSKIBET I HAVN

„DET SORTE VAND“ PAA SUMATRA

Til Boghandleren i den lille Provinsby er der igennem 10 Aar kommet en Række Breve fra en Søn paa Sumatra. Sønnen var oprindelig sin Faders Medhjælper i Bogladen, og det var Meningen, han skulde blive hans Efterfølger engang; men Udlængselen efter fremmede og større Forhold boede i den belæste, unge Mand, og denne Længsel blev stærkt underbygget, da en Bekendt af Faderen kom hjem paa Besøg fra Sumatra, hvor han havde opholdt sig en Snes Aar. Denne Mand rejste ud igen, men Boghandlersønnen havde hørt saa meget eventyrligt berettet af hans Mund, at han indledede en Korrespondance med ham og bad ham gøre, hvad han kunde, for at „finde noget“ til ham paa Sumatra. Resultatet blev Tilbud om en Assistentplads paa en stor Gummiplantage, som ejes af et hollandsk Selskab. . . .

Og Afrejse fra den lille By en Foraarsdag, da Fjorden blaanede.

I Kontrakten var der indsat en Bestemmelse om et halvt Aars Ferie hvert sjette Aar. Ferien blev naturligvis tilbragt i Danmark, og i denne Ferie viste det sig, at Boghandlersønnen havde arvet sin Faders Bekendts Evne til at udmale Sumatras Herligheder, men med en noget

anden Virkning: Han vendte tilbage til sit Hus paa Gummiantagen, ledsaget af en ung skandinavisk Hustru.

En Del af de ovennævnte Breve er bleven stillet til Disposition for Forfatteren af denne Bog. De er typiske for den unge Dansker, som rejser ud til de store Oplevelser. Det første Brev giver en Beskrivelse af Rejsen, Ankomsten og *Huset* — det store Hus, som stilles til Assistentens Raadighed, og hvor han er Enehersker over en Husholderske, 36 Høns, 6 Ænder, 4 Katte, 3 Hunde og 1 Abekat. Tropedriften fylder Hjemmet allerede ved Læsningen af det første Brev.

I de næste Breve: Beskrivelse af Visiter, lange Menuer med mærkelige Retter opnoteres, og en lille Prøve vedlægges af spiselige Svalereder. Hvis Hotellet hjemme i den lille By skulde føle Lyst, saa kan Brevskriveren godt overtage Leverancen! Saa følger Skildringer af Assistentens Arbejde, hans Indtrængen i Kuliernes Sprog, Prøver paa dette — nu kan I jo forsøge at snakke Javansk og Kinesisk derhjemme! Senere kommer Jagtskildringerne, hvori ikke mangler Beretningen om en Kongetigers dristige Indtrængen i Landsbyen, Forfølgelsen af Dyret og Nedlæggelsen af det kongelige Vildt.

Velmente Raad, f. Eks. fra Fasteren, som har meddelt advarende om de mange Mennesker, der en Sommer er død i Danmark af Solstik, besvares paa ægte Plantervis derhen, at selvfølgelig dør Folk ogsaa paa Sumatra af Solstik — naar de gaar uden Hat! En stor Hat og saa lidt Tøj paa som muligt, saa klarer man sig fint! Forøvrigt — imorges var det kun 20 Grader C., og da knagfrøs Brevskriveren.

Boghandlersønnen synes allerede som yngste Assistent at være en Mand af den rigtige Støbning. Efter et mindre

„Boxeroprør“, hvorunder Soldater fra nærmeste Militærstation kom Plantagens hvide Mænd til Undsætning og „ordnede“ nogle Hundrede Kinesere, skriver han:

Naturligvis har Affæren affødt en Mængde Forhør. Og vi har set det Særsyn, at Evropæere har udspurgt Arbejderne, om de ikke havde det haardt paa Plantagen. Manglede bare, at man ikke skulde have Lov til at vække en Kineser, der kommer for sent ud af Opiumsdøsen om Morgen. . . .

Breve hjem af denne Art er egnede til at sætte Fantasien i Bevægelse. Og endnu mere Opsigt vækker naturligvis Jagttrofærerne, Slange-, Krokodille- og Tigerskindene, efterhaanden som de ankommer. Udlængselen vækkes hos andre Unge. Billedet af den lykkelige Landsmand i stor

EN DANSK ADMINISTRATOR PAA SUMATRA

Tropehat og gnistrende hvid Dragt opvækker en let Misundelse — somme-tider mest, naar det præsenteres en sludfuld Novemberdag, ikke saa meget, naar den danske Bøgeskov staar i Udspring!

Hvilket Herremandsliv! udbryder Beskueren.

Det gentager sig, hvad ikke kan paapeges og advares ofte nok imod, at mange af de Unge har Øjet aabent for Frugterne uden at tænke over, at disse kun naas gennem et alvorligt Arbejde. Danmark

er jo blevet et mageligt Land. Paa Sumatra staar Evropæerne op Kl. 5 — i Danmark jager man i sidste Øjeblik hæsblæsende gennem „Strøget“ for at naa en Kontortid, der begynder Kl. 9.

Læs, hvad vor Gummiplantageassistent skriver i et af sine Breve. Han har været indbudt til Selskab paa en anden Plantage hos to tyske Assistenten. I Selskabet deltog 16 Assistenten, deraf ikke færre end 5 Danskere. Desværre, siger han med et lille Suk, maatte han forlade hele Selskabet, da han tidlig næste Morgen skulde paa Flodarbejde.

— Paa Floden havde jeg, skriver han, to vanskelige Dage. *Ajer hitam* betyder „det sorte Vand“, og Floden bærer dette Navn med Rette. Den er Hovedaaren for al Dræningen her paa Plantagen, og da god Dræning er en Betingelse for Gummitræernes Vækst og Ydelse, er det forstaaeligt, at det gælder om at holde Floden ren og tilstrækkelig dyb.

Iaar skulde man næsten tro, at Vorherre havde glemt, at Regntiden begynder i April, thi vi er nu i sidste Halvdelen af Maj Maaned, og endnu sender han hver Dag sin glødende og bagende Sol og aldrig en eneste Draabe Vand. Alt tørrer ud, og Floder, Søer, Vandpytter er skrumpet ind til Ubetydeligheder eller er blevne omdannede til stinkende Mudderhuller, som forpester Luften og skaber Kolerer og andre Sygdomme i en uhyggelig Mængde. Og saaledes gaar det til, at hvor før rigeligt Vand flød, vokser nu op af Jorden, eller rettere af den varme, giftige Floddynd, i Løbet af utrolig kort Tid en Planterigdom, som maa forbyse enhver, der har Lejlighed til at iagttage den, og som bringer Plantørerne til Fortvivlelse: Vandet i Floder og Grøfter bliver staaende og ødelægger de kære Gummitræer!

Det maa ikke ske, og Floden skal renses.

Fra den østlige Flodbred begyndte jeg med 300 Javanesere at rense ud. Vejen var besværlig. Gennem Mudder og Dynd, undertiden til Halsen, maatte man bane sig Vej. Flodbreden forekom mig at ligge helt oppe i Skoven, og Vandløbet var blevet til en stor Bæk. Paa sine Steder kunde man slet ikke se Vandet, men kunde gaa tværs over Floden paa Hængedyndet. Rigtignok maatte det ske i et hurtigt Tempo, da man ellers gik tilbunds i Mudderet og skulde have vanskeligt ved at komme op igen. Men det er slet ikke det farligste. De værste Steder er dem, som i et Par Dage har været udsatte for Solens Straaler, og hvor Jorden er bleven bagt og har faaet en haard Skorpe paa faa Centimeters Tykkelse. Man springer ned derpaa i den Tro, at det er Jord, og sidder i haard Mudder til Halsen. Her er det umuligt at komme op igen ved egen Hjælp — et Par Gange haendte det, at vi maatte grave en Mand ud. Overalt vokser giftige Planter, hvis Safter, blandet med Flodvandet, foraarsager forfærdelig Kløe og Opsvulmen af Fødderne eller kolikagtige Mavesmerter. Pigge og Torne fra Rottan og andre Slyngplanter bibringer os smertefulde Saar, som ikke bliver bedre af at komme i Flodvandet.

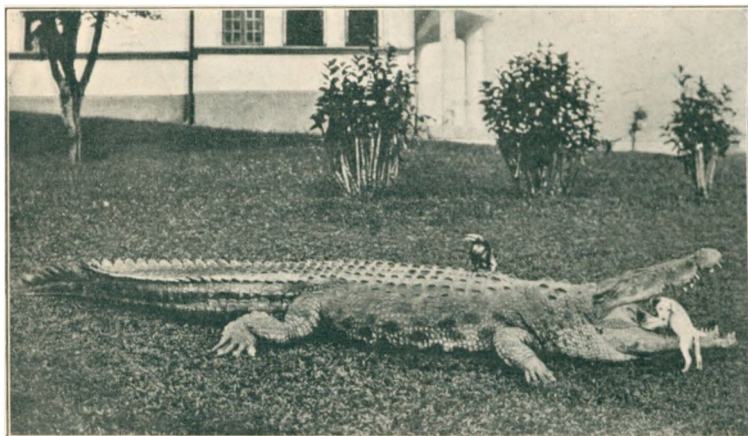
Men Rædslernes Rædsel turde vel være de Millioner af Igler, som findes i alle Størrelser fra en Synaals til en Fingers. Det er ikke Smaating, man i Løbet af et Par Minuter kan faa tappet af sig af Blod. Det bliver til adskillige Liter, der i de forløbne Dage er pumpet af mig og Javanerne.

Og trods alle Ubehagelighederne maa man alligevel være glad, naar man slipper derfra med Livet. Det vrimler nemlig med Krokodiller!

En mere ideal Plads end en Sump med lidt Vand og fuld af Fisk kan jo vanskeligt tænkes for Krokodiller. Her fører de Bæster et Driverliv uden Lige, uden Sans for andet end at æde, saa selv da en Javaner, i Tro paa, at det var et Stykke Træ, stod paa en af dem for at kappe det høje Græs, blev den i nogen Tid roligt liggende og fandt sig i den Behandling. Men paa én Gang blev det dog Krokodillen for meget af det gode, og klask! med sin vældige Hale slog den til Javaneren, saa han fløj paa Hovedet i Mudderet. Hans Opsynsmand sprang til og fik ham trukket op og stak i samme Øjeblik en lang Stok ned i Krokodillens aabne Svælg for at hale den op paa Land. Men han havde forregnet sig. Krokodillen havde paa et Øjeblik trukket ham med ned i Floden.

Tilfældigvis kom jeg netop forbi, da den uheldige Redningsmand selv fik sig et Dyndbad. Jeg langede ham en Haand ud og fik ham efter noget Besvær trukket op. Alle Javanerne i Nærheden var af Skræk løbet op i Skoven. Jeg var klar over, at fik jeg ikke Krokodillen dræbt, saa fik jeg ikke Javanerne ud i Floden mere. Selv havde jeg endnu ikke set noget til Krokodillen, men jeg sendte nogle Revolverskud ind imellem Sivene, hvor jeg formodede, den laa. Og Skuddene havde deres Virkning. En Kugle var gaaet igennem Halen, og rasende af Smerte baskede Dyret fremad, til den fik det andet Skud gennem Bugen. Med lange Stænger lod jeg Græsset slaa ned, og nu fik jeg hele Kroppen at se. Krokodillen laa ganske stille med aaben Mund og fik, uden at faa Lejlighed til at sige Tak for udvist Opmærksomhed, to Kugler gennem Hovedet. En Løkke af Rottan blev forsigtigt lagt om Halsen, og Opsynsmanden og jeg trak selv vor overrumplede Fjende op i Skoven.

Nu blev Javanerne modige igen! Jeg havde min Møje med at passe paa, at de ikke flaaede Dyret itu. Imidlertid lod jeg et Par af de kløgtigste flaa Skindet af, og selv satte jeg mig paa en Træstamme for at spise min Middagsmad med tilhørende Carlsberg Pilsner. Om Aftenen var der hos mine Kulier Fællesspisning paa Krokodillekødet. Velbekomme!

EN TAM KROKODILLE FAAR RENSER TÆNDER!

Se — det er altsaa Historien om Krokodillen, en saakaldt Gavial; naar Skindet om nogle Maaneder er tørt og i ordentlig Tilstand, skal jeg sende det hjem. . . .

Skindet har jeg set i den gamle Boghandlers Hjem. Et helt Sumatra-Museum. For jeg rejste nok hjemmefra, ræsonnerer Sønnen, men mine Kære skal dele alle mine Glæder, selv om det maa blive paa Afstand.

Unge Læsere vil spørge om *Avancementet* i denne lille Emigrantskildring. Jeg har spurgt Boghandleren, og han siger beskedent, at han maa antage, Sønnen er en Dyg-

tighed, thi Hovedadministrationen sætter ham meget højt. Det rigtige Svar staar forøvrigt at læse i en Annonce, som vor Gummiantage-Assistent har klippet ud og vedlagt sit sidste Brev. Ifølge denne blev han 1. Januar 1921 udnævnt til Administrator af Plantagen Bandar Slamut.

Chef efter knap ti Aars Assistentvirksomhed paa forskellige af Selskabets Plantager. Det er hurtigt Avancement. Men det times kun den *rigtige* Mand!

HVAD SKAL JEG KUNNE — OG HVOR LIGGER CHANCEN?

Med en vis national Selvfølelse skrev Peter Faber i 1848 i den Sang, der skulde bevare hans Navn for Efterslægten:

For Folk, som taler alle Sprog, er det jo lige fedt,
men Pokker heller inte for dem, som kun kan ét!

For Manden, der skal forsvare sin Arne, for *Hjemmemennesket* ligger der en Styrke i Modersmaalet alene. Men ikke for den unge Dansker, der tænker paa at rejse ud i Verden og erobre sig en Stilling. For ham vil det være af Betydning, om han aldrig glemmer sit Lands Sprog, ogsaa fordi han aldrig bør slippe den Tanke en Gang at vende tilbage; men tifold vigtigere vil det være, naar han rejser ud, at han behersker det Lands Sprog, som han agter sig ud til. I tidligere Tid gik det an at lære sig Sproget derude efterhaanden, thi Konkurrencen var dengang ikke saa stor, og dygtige Emigranter modtoges overalt med Velvilje.

Forholdene har forandret sig. I vore Dage gør man ikke Landvinding i det Fremmede uden energisk Kamp. Kamp med Konkurrenter og Kamp mod den Fremmedkølighed, som Krigen skabte.

Efter Hjemkomst fra min Rejse paa den sydlige Halvkugle har jeg modtaget talrige Breve fra unge Mennesker, der beder om Oplysninger og gode Raad. Hvor skal vi tage hen? Vi længes ud! Nogle vil gerne vide, hvordan man hurtigt „faar en Plantage“. Imellem Linierne i disse Breve læser jeg, at Brevskriverne skimter Frugterne, men ikke Anstrengelserne. Ud-Længselen og Rejselysten er den røde Traad i Henvendelserne. Men disse Drivkræfter alene gør det ikke. Ikke i et eneste af disse Breve fra unge Mænd, der vilde vejledes om, hvordan man kan faa Fodfæste i Australien eller Sydafrika eller Østen, stod den lille Sætning: Jeg er perfekt i Engelsk!

Og dette maa man være. *Det er en nødvendig Betingelse* for at rejse derud.

To smaa Eksempler:

En Norsk-Australier fik Brev fra en ung Handelsmand i Kristiania, som bad ham hjælpe ham til en Plads i Sydney. Vedkommende skaffede ham Pladsen — af Hensyn til gammelt Bekendtskab til Ansøgerens Fader —; men da den unge Nordmand meldte sig i sin nye Stilling, var han ikke det engelske Sprog mægtig og blev derfor af Chefen afvist med de Ord: Jeg vidste ikke, at De var en Fremmed!

I et andet Tilfælde var en ung, sprogkyndig Dansker rejst til Cape Town „i det Blaa“ for at søge en Stilling. Havde ingen Forbindelse knyttet før sin Ankomst. Kom ind til en større Forretningsmand og forebragte sit Ærinde. Forretningsmanden blev velvillig stemt ved at høre den unge Fremmede tale det smukkeste Engelsk, men viste ham samtidig en Stabel Ansøgninger, der laa paa hans Skrivebord. Samtalen afbrødes af en Opringning fra en fransk Forretningsforbindelse. Da Telefoneringen

var forbi, spillede den Pladssøgende Trumf ud ved at sige, at han bad undskylde, men — han var overbevist om, at den Vare, Forhandlingen i Telefonen havde drejet sig om, kunde købes billigere.

„Forstod De Samtalen?“ spurgte Forretningsmanden overrasket.

„Oui, monsieur, mot à mot!“ udbrød den unge Dansker.

Som Svar herpaa lagde Forretningsmanden hans Ansøgning øverst i Bunken, og Dagen efter fik vor Landsmand Meddelelse om, at han var antaget!

Det fremmede Sprog aabner alle Døre.

Ikke at kunne det lukker dem.

Og mangen Chance gaar tabt, hvis man kun forstaar halvt.

Udlængselen, Rejselysten, ja, Eventyrlysten er gode Drivkræfter, men uden at være supplerede med Sprogkundskaber og en god Uddannelse i sit Fag, staar de for Tiden i lav Kurs.

En Fader kan ikke give sin Søn nogen bedre Gave end at lade ham lære Sprog — Sprog fra Roden af, helst ved indfødte Lærere. Giver Udlængselen sig tidligt Udslag, saa spild ikke hans Ungdomsaar ved at lade ham læse til en Embedseksamen. Ti Gange hellere fyld ham med de levende Sprog! Paa „Sundholm“ har jeg fundet Menneskevrag, der havde deres akademiske Borgerbrev i Behold; medens det vil være en Sjældenhed saadanne Steder at finde et Menneske, der behersker Verdenssprogene.

I Australien og Sydafrika er Engelsk Alfa og Omega. Tysk vil det være heldigt at kunne, thi selv om dette Sprog nu kun tales i Smug — i Australien er det f. Eks. endnu forbudt at tale Tysk i Telefonen — saa vil tyske

Forretningsfolk hurtigt gøre sig gældende igen. I Sydamerika er det nødvendigt at kunne Spansk. Den, der saa tillige er flink i Fransk, vil overalt i Verden have Chancer for at skabe sig en førende Stilling.

Men naar vi har denne Side af Sagen i Orden, hvor skal vi da styre hen? Hvor derude paa Kloden ligger Chancerne for unge dygtige Danske?

Kapitlerne i nærværende Bog vil have givet nogle Vink, men iøvrigt maa jeg sige, at Landmænd med en mindre Kapital ikke vil tage forgæves til Australien. Jorden er endnu billig derude og vil være det i lang Tid, lige til denne Verdensdels Indbyggerantal bringes i bedre Overensstemmelse med Landets Størrelse. Lad det i denne Forbindelse være nok at pege paa, at Australien ikke tæller stort flere Indbyggere end Republikken Schweiz, og at dette Land kan rummes indenfor en af Nordaustraliens Faarefarme.

Mejerister, Ingeniører, Landmaalere, Mekanikere, Haandværkere og dygtige Forretningsfolk har gode Betingelser i Australien og Sydafrika. Forøvrigt er det vanskeligt at pege paa bestemte Klasser og sige, at netop *de* har Chancer. At have *Rygrad* er en medfødt Egenskab, som kan opveje mange Aars Læretid i en bestemt Branche. I Brisbane traf jeg „Støvlekongen“ Victor Jensen, eller som han under Prinsen af Wales' Besøg selv kaldte sig i sine amerikanske Kæmpeannoncer „The Prince of Sales“. I Sydney (og Melbourne) havde Benjamin Olsen oparbejdet fra bar Bund en Millionforretning i Eksport og Import. I de samme Byer havde jeg den Glæde at se dansk Kunsthaandværk, f. Eks. Møbler og Glasmosaik staa himmelhøjt over australsk Arbejde. Paa Staalværket i Newcastle, Ny Sydwaales, var Kran-Inspektøren Dansker og var bleven den Foretrukne af halvandet Hundrede An-

søgere. I Cape Town var de første Ansigter, man saa i Havnen, to saa gode Kendinge som Hansen og Jensen, begge Havneinspektører. I Jaegersfontein administrerede en Dansker Diamantminen — med 6000 Negere under sig. Til Ny Guinea kom i 1881 den danske Matros Peter

SØNDERJYSKE FARMERE I AUSTRALIEN I ANDEN GENERATION

Hansen, som blev en af Sydhavsøernes Handelsmatadorer. I det vilde Zululand var jeg paa Opmaaling med danske Landmaalere, og i Durban havde en fattig Blikkenslager-svend fra Randers skabt en af Sydafrikas største Isenkræmmerforretninger. Sammesteds blomstrede en af *Østasiatisk Kompagnis* Filialer — dernede i Natal!

Nogle Stikprøver kun, men de taler deres eget Sprog. Sydaustralien og Sydafrika frembyder det Plus, at Kli-

maet er herligt, hvad der naturligvis giver ganske anderledes Arbejdsbetingelser end de solbrændte Tropelande.

Jeg skal være den sidste til at opfordre Landsmænd til at rejse ud i det Uvisse. Det vil være bedst at korrespondere med Folk paa Stedet, før man bestemmer sig til at rejse. Skriv til de bedste Danske, ikke til Konsulen, hvis han er en Fremmed. Og tager De ud *for Forretning*, saa associer Dem med en Forretningsmand paa Stedet.

Et ofte gentaget Spørgsmaal er, om man kan rejse ud uden Penge.

Hertil maa svares, at Penge er en god Ballast. Det vil under alle Omstændigheder, hvis man da ikke er saa heldig at gaa direkte ind i en Stilling, være godt at have med sig fornøden Kapital til at komme igennem det første vanskelige Aar. Den daarligste Start er at ligge Konsulat og Landsmænd til Byrde.

Selve Rejsen til saa fjerne Lande, som her er Tale om, er i de senere Aar bleven kostbar, selv paa billigste Klasse. Men heldigvis staar ogsaa i vore Dage den Udvej aaben for enhver ung Mand at „arbejde sig ud“. Jeg respekterer den Student, der rejste ud (med samme Skib som jeg) som Tjener ombord. I Kabys og Messe vil der altid være Brug for en villig Mand. Flere end én Storfarmers er rejst ud som Messedreng. Det er Hemmeligheden ved al Emigration: Vær ikke bange for at tage fat paa hvad som helst — — og lad de „fine Fornemmelser“ blive hjemme!

Er De saa omsider naaet derud, og har De bidt Dem fast, saa læg af Fortjenesten Penge tilside hver Uge eller Maaned. Glid ikke ind paa det Skraaplan, som florerer i mange Klubber, og som bestaar i at betale nydte Varer med en Cheque. Man glemmer at regne med et saadant Stykke Papir, som man flygtigt nedkrasser sit Navn paa;

men Maanedesregningen bliver ved dette System altfor uforholdsmæssig stor. Betal kontant og vær økonomisk og sky de Kammerater, som siger, at det slaar ikke til alligevel — det sletteste Motto for en Emigrant. Det skal ikke alene „slaa til“ — det skal fra første Færd give Overskud.

Bliv i Danmark, hvis det kun er Eventyr og friere Liv, De higer efter. Det er en Omvej at rejse til den sydlige Halvkugle for at forsumpe.

Men er de rigtige Emigrant-Betingelser tilstede, saa rejs blot ud. Jeg giver trygt dette Raad i en Tid, hvor der er overflødig Arbejdskraft i Danmark.

Det er at virke i sit Lands Interesse at blive en god Emigrant, en god Repræsentant derude i Verden for det lille Land, som er mindre kendt, end vi gerne vil tro. Er De opfyldt af Tanken om, at De ikke alene rejser ud for selv at finde Lykken, men at der er en Mission i dette: at vise Dannebrog med Ære, skabe Respekt for Danmark — saa rejs ud! Bliv en god Borger i det nye Land, skab en anden Generation, som sværger til det nye Lands Fane; men hold altid den Tanke varm, at De vil se det gamle Land igen. Dyrk og kærtegn Modersmaalet i en stille Fritidstime. Hjemlængselen er en af de stærkeste Kræfter i Mennesket, vel den mægtigste Drivkraft til Arbejdet. Jo før en formuende Mand, desto før *hjem!* synger det inden i de fleste Emigranter. Virk da derude i den Illusion, at den Elskede lever ved Danmarks Sund og Bælt, og vend hjem til hende i den Festdragt, som det sømmer sig ved Gensynet med den, man elsker. — Den, som ikke evner at drømme, evner heller ikke fuldt at leve. Ryg kan bøjes, Muskler slappes, Haaret blive hvidt — men naar Kærligheden til Moderlandet ikke ruster, saa forbliver Emigranten evig ung i sit Hjerte.